

Ανδριανός Γ. Γκουρμπάτσης
Αντιστράτηγος - Υπαρχηγός Π.Σ., ε.α, Νομικός

Ειδικός Ερευνητής - Δικαστικός Πραγματογνώμονας
Διερεύνησης Εγκλημάτων Εμπρησμού

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ)

Αντικείμενο Έρευνας

Η διερεύνηση των αιτίων και των συνθηκών της καταστροφικής - θανατηφόρου δασικής πυρκαγιάς, που εκδηλώθηκε την 23η Ιουλίου 2018 και ώρα Ω/16:49 μμ, στην περιοχή Νταού Πεντέλης και εξαπλώθηκε στην Καλλιτεχνούπολη – Ν. Βουτζά-Μάτι - Κόκκινο Λιμανάκι των Δήμων Ραφήνας – Πικερμίου και Μαραθώνα αντίστοιχα της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής

Αθήνα, 17 Αυγούστου 2018

A).- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο υπογράφων την παρούσα Τεχνική Έκθεση για τη διερεύνηση των αιτίων και των συνθηκών της καταστροφικής – θανατηφόρου δασικής πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε την 23^η Ιουλίου 2018 και περί ώρα Ω/16:49' μμ, στην περιοχή Νταού Πεντέλης και εξαπλώθηκε στην Καλλιτεχνούπολη - Νέο Βουτζά – Μάτι - Κόκκινο Λιμανάκι των Δήμων Ραφήνας – Πικερμίου και Μαραθώνα αντίστοιχα της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής, Ανδριανός Γκουρμπάτσης, Αντιστράτηγος – Υπαρχηγός Π.Σ, ε.α., Νομικός, Ειδικός Ερευνητής - Δικαστικός Πραγματογνώμονας Διερεύνησης Εγκλημάτων Εμπρησμού, πρώην Διευθυντής του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας της ΓΓΠΠ και πρώην Καθηγητής Ποινικού Δικαίου – Ποινικής Δικονομίας – Εγκληματολογίας – Ανακριτικής και Πυροσβεστικής Νομοθεσίας των Σχολών Ανθυποπυραγών και Αρχιπυροσβεστών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας, ορίστηκε από το Δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, κ. Αντώνιο Φούσσα, ως Τεχνικός Σύμβουλος για να διερευνήσω, λόγω της εμπειρίας μου και των ειδικών γνώσεων στη διερεύνηση των εγκλημάτων εμπρησμού, αλλά και σε θέματα πολιτικής προστασίας, για τα αίτια και τις συνθήκες του ως άνω καταστροφικού - θανατηφόρου φαινομένου, λόγω δασικής πυρκαγιάς. Για το σκοπό αυτό λοιπόν, αφού μετέβην στον τόπο της πυρκαγιάς την 4^η Αυγούστου 2018, όπου διενήργησε επιτόπου αυτοψία τόσο στην περιοχή που ξεκίνησε η πυρκαγιά στο Νταού Πεντέλης, όσο και στην ευρύτερη πληγείσα από την πυρκαγιά περιοχή της Καλλιτεχνούπολης – Νέου Βουτζά, Ματίου και Κόκκινου Λιμανάκι, ζήτησα και έλαβα πληροφορίες από διάφορους αυτόπτες μάρτυρες καθώς επίσης, αφού έλαβα υπόψη, μελέτησα, ανάλυσα, αξιολόγησα και εκτίμησα τα διάφορα σχετικά έγγραφα και στοιχεία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος καθώς και άλλες Υπηρεσίες και Φορείς που περιήλθαν σε γνώση μου, προέβην στη σύνταξη της παρούσας Τεχνικής Έκθεσης. Εξάλλου για τη σύνταξη αυτής, πέραν των προαναφερόμενων εγγραφών και άλλων στοιχείων και πληροφοριών, του ισχύοντος μέχρι σήμερα θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας καθώς και του Πυροσβεστικού Σώματος, των πάγιων σχετικών με τις δασικές πυρκαγιές Διαταγών και Εγκυκλίων της ΓΓΠΠ και του Αρχηγείου ΠΣ, της εκ της μακρόχρονης και ευδόκιμης υπηρεσίας μου στο ΠΣ εμπειρίας και των ειδικών γνώσεων μου, ως Δικαστικού Πραγματογνώμονα για τη διερεύνηση εγκλημάτων εμπρησμού, αλλά και την εμπειρία μου από τη θέση ευθύνης στην οποία είχα υπηρετήσει κατά το έτος 2006 - 2007 στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, ως Διευθυντής του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας / ΓΓΠΠ, εκθέτω τα παρακάτω, επιφυλασσόμενος να συντάξω πλήρη (οριστική) σχετική Έκθεση, όταν περιέλθουν σε γνώση μου όλα τα απαραίτητα έγγραφα στοιχεία, τα οποία ζητήθηκαν αρμοδίως μέσω του κυρίου Εισαγγελέως από τον δικηγόρο κ.

Αντώνιο Φούσσα με αίτηση προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες του μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας, όπως της ΓΓΠΠ, του ΠΣ και άλλων Υπηρεσιών, Αρχών και Φορέων που ενεπλάκησαν ενεργά στη συγκεκριμένη πυρκαγιά.

B) ΧΡΟΝΙΚΟ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΟΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ

1) Γενικά

i) Πυρκαγιά Κινέττας

Ως γνωστόν, τη Δευτέρα 23 Ιουλίου 2018 και περί ώρα Ω/12:03 μμ, εκδηλώθηκε πυρκαγιά στην περιοχή “Αέρας” στα Γεράνια Όρη (Κινέτα), από την οποία καταστράφηκε δασική έκταση περίπου 55.680 στρεμμάτων. Σημειώνεται δε, ότι στην εν λόγω πυρκαγιά εφαρμόστηκε από τα αρμόδια κατά νόμο όργανα επιτυχώς οργανωμένη απομάκρυνση κατοίκων διαφόρων οικισμών της ευρύτερης περιοχής Κινέττας, και συγκεκριμένα των οικισμών Γαλήνη, Μαρούλα και Πανόραμα, λόγω του επαπειλούμενου ή εξελισσόμενου κινδύνου εκ της ως άνω πυρκαγιάς.

Εξάλλου, σύμφωνα με σχετικό Δελτίο Τύπου του Γραφείου Τύπου του Αρχηγείου ΠΣ και υπό στοιχεία ΔΤ 3776b και ώρα Ω/17:00 μμ της 23/07/2018, για την ως άνω πυρκαγιά, αναφέρονται τα εξής:

Απόσπασμα Δελτίου Τύπου του Γραφείου Τύπου ΑΠΣ

<<Αρχικά κινητοποιήθηκαν 15 οχήματα με 35 πυροσβέστες, 3 Α/Φ και 2 Ε/Π, ενώ άμεσα οι δυνάμεις ενισχύθηκαν και συνολικά επιχειρούν 47 οχήματα με 110 πυροσβέστες, 40 άτομα πεζοπόρο τμήμα, 4 Α/Φ Canadair CL-415, 1 Α/Φ Canadair CL-215, 2 Ε/Π CH-47 Chinook, 3 Ε/Π Sikorsky S-64 και 2 Ε/Π Super Puma του ΠΣ. Προς ενίσχυσή των δυνάμεων, μεταβαίνουν άλλα 17 οχήματα με 45 πυροσβέστες από όμορες Πυροσβεστικές Διοικήσεις καθώς και 30 άτομα πεζοπόρο τμήμα από Θεσσαλονίκη.

Το έργο των πυροσβεστών συνδράμουν:

- Οι ένοπλες δυνάμεις με 3 προωθητήρες γαιών και 1 Α/Φ C-27 για τη μεταφορά 30 πυροσβεστών (πεζοπόρο τμήμα) από Θεσσαλονίκη,
- Η Περιφέρεια Αττικής, με 6 υδροφόρες και 2 ερπυστριοφόρα οχήματα,
- Ο δήμος Μεγαρέων, με 7 υδροφόρες και 2 ερπυστριοφόρα οχήματα,

- Ο δήμος Λουτρακίου, με 4 υδροφόρες, 3 εθελοντικά πυροσβεστικά οχήματα και 2 φορτωτές,
- Ο δήμος Βάρης Βούλας Βουλιαγμένης με 1 εθελοντικό πυροσβεστικό όχημα.

Στην περιοχή πνέουν πολύ ισχυροί Δυτικοί-Βορειοδυτικοί άνεμοι με ριπές έντασης 7 Bf.

Οι Πυροσβεστικές Υπηρεσίες όλης της χώρας έχουν τεθεί σε κατάσταση **Μερικής Επιφυλακής**.

Στο Ενιαίο Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο (Ε.Σ.Κ.Ε) βρίσκεται ο **Αναπληρωτής Υπουργός Προστασίας του Πολίτη Νίκος Τόσκας, μαζί με τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας Γιάννη Καπάκη, τον Αρχηγό και τους Υπαρχηγούς του Πυροσβεστικού Σώματος**, οι οποίοι από την πρώτη στιγμή συντονίζουν την επιχείρηση κατάσβεσης της πυρκαγιάς>>.

ii) Πυρκαγιά Νταού Πεντέλης – Καλλιτεχνούπολης – Ν. Βουτζά – Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι

Ακολουθώντας και σε μεταγενέστερο χρόνο, και πιο συγκεκριμένα την ώρα Ω/16:49 της ίδιας ημέρας εκδηλώνεται πυρκαγιά στην περιοχή Νταού Πεντέλης. Ειδικότερα, την ώρα Ω/16:49 ξεκίνησε πυρκαγιά σε οικοπεδική – δασική έκταση επί της οδού Ανδρούτσου (χωματόδρομος), η οποία βρίσκεται στο Πεντελικό Όρος δυτικά των ανατολικών ακτών της Περιφέρειας Αττικής.

Από το Γραφείο Τύπου του Αρχηγείου ΠΣ, ωστόσο εκδίδεται την ώρα 21:45 της 23/07/2018 σχετικό Δελτίο Τύπου, προς ενημέρωση της κατάστασης στην Αττική και γενικά στη χώρα. Ειδικότερα, στα επίμαχα σημεία αυτού για τις ως άνω δύο πυρκαγιές στην Αττική, αναφέρονται τα εξής:

Αποσπάσματα Δελτίων Τύπου του Γραφείου Τύπου ΑΠΣ

1ο Δελτίο Τύπου

<<Δελτίο Τύπου ΑΠΣ, 23/07/2018, ώρα 21:45 - Ενημέρωση κυριότερων δασικών πυρκαγιών

Μια δύσκολη και ιδιαίτερη ημέρα σήμερα για όλη την Ελλάδα με επίκεντρο το **λεκανοπέδιο Αττικής όπου εκδηλώθηκαν μεγάλες πυρκαγιές σε κυρίως μεικτή ζώνη αστικού και δασικού περιβάλλοντος.**

Αρκετές πυρκαγιές αντιμετωπίστηκαν άμεσα στο αρχικό τους στάδιο, ωστόσο λόγω των εξαιρετικά ακραίων καιρικών συνθηκών, ιδιαίτερα της μεγάλης έντασης των ανέμων ενώ αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε εξέλιξη οι παρακάτω:

α. Η πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στις 12:03 σε δασική έκταση, στην περιοχή Αέρας στα Γεράνεια Όρη. Στο συμβάν επιχειρούν 68 οχήματα, 160 πυροσβέστες και 60 άτομα πεζοπόρο. Επιπλέον, την επιχείρηση κατάσβεσης συνδράμουν, 4 εθελοντικά οχήματα, 20 υδροφόρες και 6

μηχανήματα έργου από την Περιφέρεια Αττικής, τους δήμους Μεγαρέων, Λουτρακίου, Βάρης-Βουλιαγμένης και από τις ένοπλες δυνάμεις τρία μηχανήματα έργου.

Τις επίγειες δυνάμεις συνένδραμαν από αέρος διαδοχικά, για να υπάρχουν πάντα εναέρια μέσα πάνω από την πυρκαγιά από την έναρξή της, 5 Α/Φ CANADAIR και 5 Ε/Π. **Οργανωμένα απομακρύνθηκαν οι κάτοικοι των οικισμών Γαλήνη, Μαρούλα και Πανόραμα.**

β. Η πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στις 16.57 σε δασική έκταση, στη περιοχή Καλλιτεχνούπολη του δήμου Ραφήνας - Πικερμίου Αττικής. Στην κατάσβεση λαμβάνουν μέρος 60 πυροσβέστες με 24 οχήματα, 15 εθελοντικά πυροσβεστικά οχήματα, 2 ομάδες πεζοπόρο τμήμα ενώ από αέρος επιχείρησαν 3 Α/Φ Canadair και 1 Ε/Π.

Έγινε οργανωμένη απομάκρυνση ατόμων από το Λύρειο Ίδρυμα, καθώς και όλων των κατασκηνώσεων της ευρύτερης περιοχής.

γ.....

Σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής στοιχεία από το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας υπάρχουν 6 εγκαυματίες. Οι 4 βρίσκονται στο Κέντρο Υγείας Νέας Μάκρης και θα διακομιστούν στο ΚΑΤ ενώ οι άλλοι 2 με ιδιωτικό μέσο πήγαν σε ιδιωτική κλινική και εν συνεχεία διακομίστηκαν στον Ευαγγελισμό.

Τυχόν άλλες διακομιδές θα γίνουν στα νοσοκομεία Σισμανόγλειο, Ευαγγελισμός και ΚΑΤ.

Λόγω της μεγάλης έκτασης και έντασης των πυρκαγιών και της επικινδυνότητάς τους **η χώρα μας υπέβαλλε αίτημα, μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας για διεθνή συνδρομή σε εναέρια και επίγεια μέσα.**

Έχει συγκληθεί **το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας** για την εκτίμηση της παρούσας κατάστασης και τον συντονισμό των επόμενων ενεργειών.....>>.

2ο Δελτίο Τύπου

Περαιτέρω για τις ως άνω δύο μεγάλες πυρκαγιές στην Αττική η ενημέρωση του Γραφείου Τύπου του ΑΠΣ, με σχετικό Δελτίο Τύπου της 24/07/2018 και ώρα 10:51, έχει ως εξής:

<<Σε συνέχεια της προηγούμενης ενημέρωσης για τις καταστροφικές πυρκαγιές της χθεσινής ημέρας και σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία, δυστυχώς ο αριθμός των νεκρών αυξάνεται, καθώς εντοπίστηκαν σε οικοπεδικό χώρο στην περιοχή Ζούγκλα στο Μάτι οι σωροί 25 ατόμων. Πλέον ο αριθμός των νεκρών μέχρι στιγμής ανέρχεται σε 49 άτομα και σε 156 ενήλικες

τραυματίες από τους οποίους οι 11 νοσηλεύονται διασωληνωμένοι. Επίσης νοσηλεύονται 16 παιδιά, χωρίς να βρίσκεται η ζωή τους σε άμεσο κίνδυνο.

Παρά την άμεση και μεγάλη κινητοποίηση των πυροσβεστικών δυνάμεων, **η αυξημένη ένταση του ανέμου με ριπές που έφθασαν τα 9 Βf, καθώς και η ταχύτητα εξάπλωσης της πυρκαγιάς οδήγησαν στην αστραπιαία επέκτασή της στον οικιστικό ιστό, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της περιοχής να μην προλάβουν να διαφύγουν, ενώ βρίσκονταν λίγα μέτρα από την θάλασσα ή μέσα στα οχήματά τους.**

.....
Αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε εξέλιξη οι παρακάτω πυρκαγιές και συγκεκριμένα:

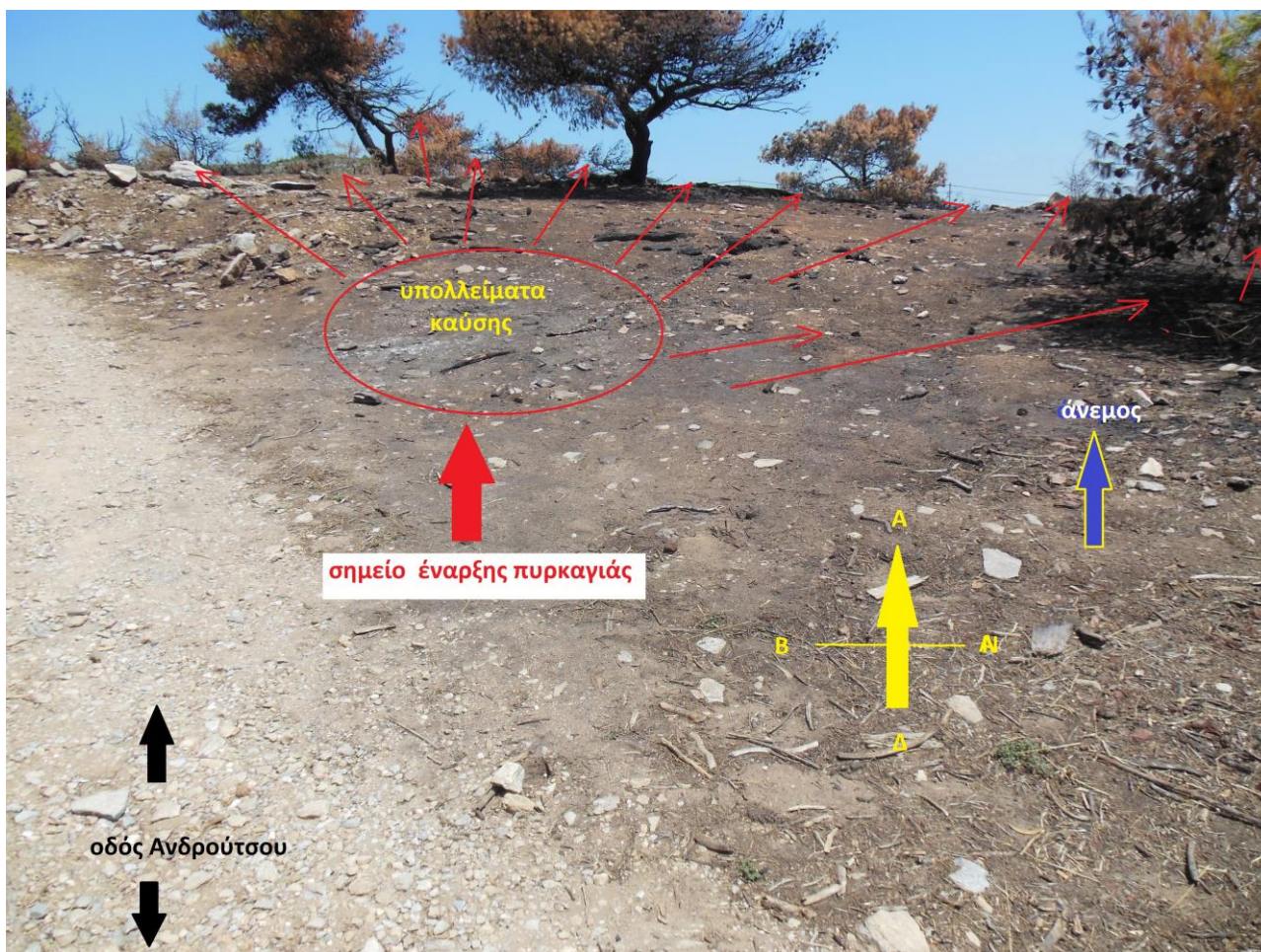
1) Πυρκαγιά εκδηλώθηκε στις 12:03 σε δασική έκταση, στην περιοχή Αέρας στα Γεράνεια Όρη. Στο συμβάν επιχειρούν 74 οχήματα, 150 πυροσβέστες και 17 άτομα πεζοπόρο. Επιπλέον, στην επιχείρηση κατάσβεσης συμμετέχουν 4 εθελοντικά οχήματα, 20 υδροφόρες και 6 μηχανήματα έργου από την Περιφέρεια Αττικής, τους δήμους Μεγαρέων, Λουτρακίου, Βάρης- Βουλιαγμένης ενώ οι ένοπλες δυνάμεις συνδράμουν με τρία μηχανήματα έργου. Από αέρος επιχειρούν 5 Ε/Π.

2) Πυρκαγιά εκδηλώθηκε στις 16.57 σε δασική έκταση, στη περιοχή Καλλιτεχνούπολη του δήμου Ραφήνας - Πικερμίου Αττικής. **Στην κατάσβεση λαμβάνουν μέρος 190 πυροσβέστες με 96 οχήματα, 12 εθελοντικά πυροσβεστικά οχήματα με 25 εθελοντές, 23 άτομα πεζοπόρο, ενώ από αέρος επιχειρούν 3 Α/Φ Canadair και 2 Ε/Π>>.**

2) Αιτία – Σημείο έναρξης πυρκαγιάς

Από την πολύωρη και ενδελεχή αυτοψία που διενέργησα τις πρωινές και μεσημβρινές ώρες το Σάββατο 4 Αυγούστου 2018 σε όλη την ευρύτερη καμένη περιοχή, διαπίστωσα ότι **η πυρκαγιά το πιθανότερο οφείλεται σε αμελή ανθρώπινη συμπεριφορά.** Το σημείο έναρξης της πυρκαγιάς εντοπίστηκε σε (ανοιχτό) οικοπεδικό χώρο επί της οδού Ανδρούτσου (χωματόδρομος) και σε απόσταση περίπου 50 - 70 μέτρων από τη συμβολή αυτής με την οδό Πλαστήρα στη περιοχή Νταού Πεντέλης. Όπως μου δήλωσε προφορικά, σε σχετική μου ερώτηση, ο πρώτος αυτόπτης μάρτυρας που αντιλήφθηκε το ξεκίνημα της πυρκαγιάς κ. Καπράλος Αναστάσιος, είδε από οικοπεδικό χώρο στη γωνία της οδού Πλαστήρα με την Ανδρούτσου, όπου βρίσκονταν περίπου την ώρα Ω/16:35 μμ, ανάμεσα από δύο οικοδομές που παρεμβάλλονταν και σε απόσταση από την εστία σε ευθεία περίπου 60 μέτρων, να βγαίνει από το σημείο της εστίας καπνός και να μεταφέρεται η

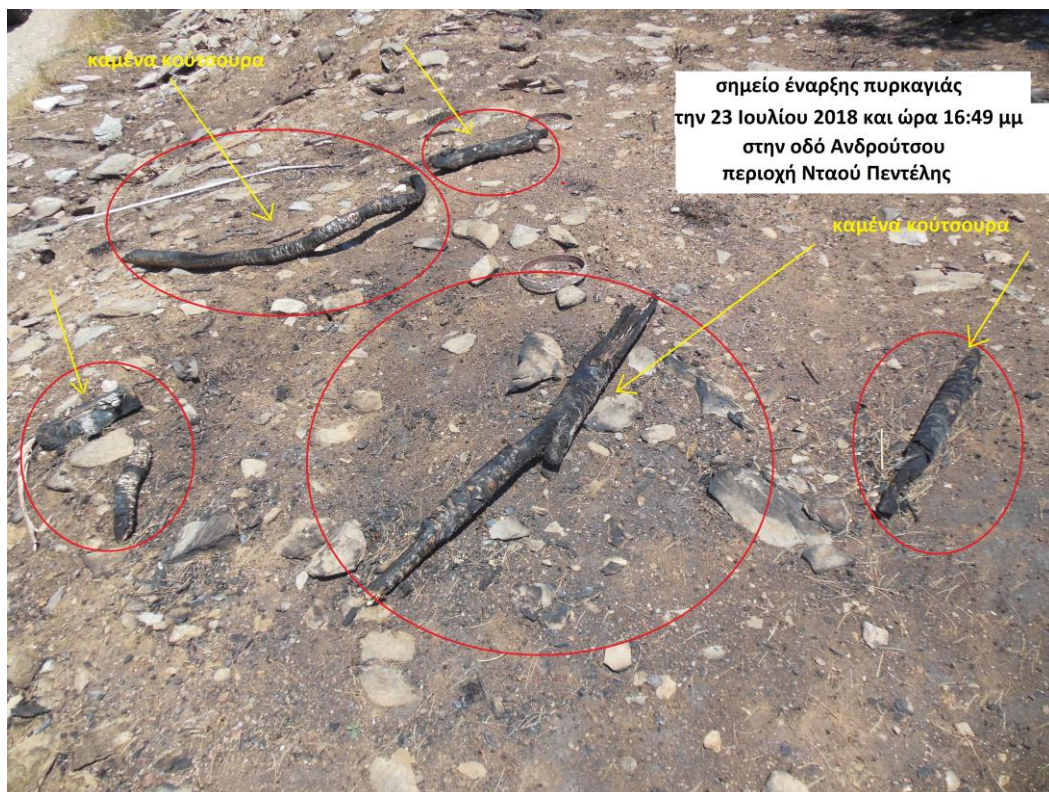
φωτιά στο διπλανό πεύκο, χωρίς να μπορεί να διακρίνει αν υπήρχε ο υπαίτιος αυτής. Μη έχοντας τηλέφωνο να επικοινωνήσει με το 199, ενημέρωσε σχετικά γείτονά του.

Εικόνα 1: Σημείο έναρξης της πυρκαγιάς επί της οδού Ανδρούτσου

Πιο αναλυτικά από την έντονη παρουσία υπολειμμάτων πρόσφατης καύσιμης ύλης στην ως άνω περιοχή έναρξης της πυρκαγιάς, όπως πχ έντονη (λευκού) χρώματος στάχτη και πέριξ αυτής διασκορπισμένα σε πρόσφατο χρόνο καμένα μικρών διαστάσεων τεμάχια κούτσουρα και κλαδιά, τα οποία από τον πολύ έντονο βαθμό καύσης τους και σε βάθος προφανώς αποδεικνύει ότι και δεν κάηκαν στο σημείο αυτό μετά την εκδήλωση της πυρκαγιάς και εξ αιτίας αυτής, αλλά σε προγενέστερο χρόνο. Από διάφορους δείκτες πυρκαγιάς, όπως τη γωνία απανθράκωσης της βλάστησης καθώς και άλλους δείκτες, στην καμένη εντός της κρίσιμης περιοχής καύσιμης ύλης σε διάφορα αντικείμενα που βρέθηκαν κατά την έναρξη και εξάπλωση της πυρκαγιάς, όπως πχ μεγάλες πέτρες, καμένα άδεια κουτιά, δένδρα (κυρίως πεύκα) κλπ, εκτιμώ ότι στο εν λόγω σημείο έναρξης επί της οδού Ανδρούτσου (βλ. εικόνες 1 και 2) υπήρξε σε προγενέστερο της πυρκαγιάς

χρόνο καύση υπολειμμάτων ποσότητας κλαδιών και λοιπής καύσιμης ύλης (κούτσουρα), για άγνωστο σε μένα λόγο.

Εικόνα 2. Άποψη από το σημείο έναρξης επί της οδού Ανδρούτσου

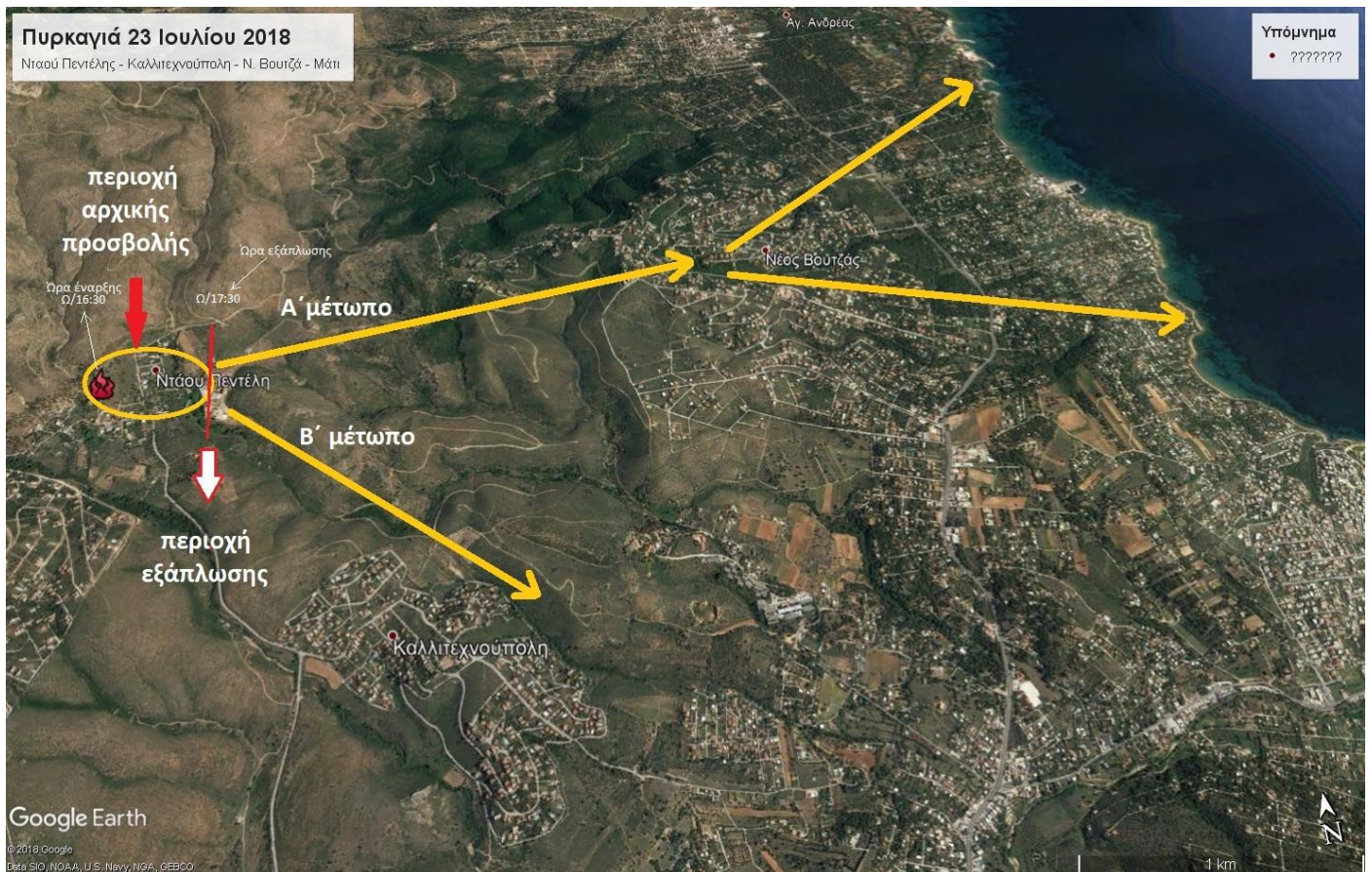
Προφανώς, ο άνθρωπος που προέβη στην προαναφερόμενη εγκληματική ενέργεια σε προηγούμενο πλην όμως πρόσφατο της πυρκαγιάς χρόνο, περίπου 4 – 5 ώρες πριν, μάλιστα μια ημέρα με δείκτη επικινδυνότητας τέσσερα 4, δηλαδή ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο πυρκαγιάς, σε όλη την Περιφέρεια Αττικής, το πιθανότερο δεν έσβησε αποτελεσματικά, δηλαδή με επάρκεια ποσότητας νερού καθώς και κάλυψη με ικανή ποσότητα χώματος, τα υπολείμματα της καύσης και με την ενίσχυση των ανέμων τις μεσημβρινές-μεταμεσημβρινές ώρες, σημειώνεται ότι από την ώρα 15:30 μμ η ελάχιστη ταχύτητα ανέμων είναι 48,3 km/h με ριπές 66 km/h (βλ. το συνημμένο στην παρούσα Παράρτημα για τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες), ανέφλεξαν (πυροδότησαν) την παρακείμενη καύσιμη ύλη χαμηλού κυρίως ύψους (κυρίως ξερά χόρτα, αλλά και μικρό διάσπαρτο αριθμό πεύκων) και με το τρόπο αυτό αναπτύχθηκε και εξαπλώθηκε η πυρκαγιά στην ευρύτερη περιοχή.

3) Συμπεριφορά - Χαρακτηριστικά πυρκαγιάς

3.1. Συμπεριφορά πυρκαγιάς

Η ως άνω πυρκαγιά, που εκδηλώθηκε περί ώρα Ω/16:49 μμ, λόγω των ισχυρών ανέμων που επικρατούσαν κατά την ώρα εκκίνησης, όπου εκείνη την ώρα επικρατούσαν άνεμοι με ελάχιστη ταχύτητα 45,1 km/h, δηλαδή ισχυροί άνεμοι έντασης 6 μποφόρ και με μέγιστη ταχύτητα 74 km/h, δηλαδή θυελλώδεις ανέμους εντάσεως 8 μποφόρ, με διεύθυνση Δυτική-Βορειοδυτική και του ανάγλυφου της ευρύτερης περιοχής, αλλά και επειδή οι πυροσβεστικές δυνάμεις στο αρχικό στάδιο προσβολής δεν κατόρθωσαν να την ελέγξουν αποτελεσματικά κυρίως στην περιοχή Νταού Πεντέλης, απέκτησε δυναμική (μεγάλη ένταση, πολύ υψηλό ρυθμό απελευθέρωσης θερμότητας κ.α) και διασπάστηκε περί ώρα Ω/17:17 μμ έως Ω/17:30 μμ, το ενιαίο αρχικά μέτωπο, σε άλλα δύο και μάλιστα πέραν της κατά μέτωπο ανάπτυξης υπήρξε και πλευρική τους ανάπτυξη. Ειδικότερα μετά την περιοχή του Νταού Πεντέλης και συγκεκριμένα από το Μοναστήρι Παντοκράτορος και μετά το μέτωπο λόγω του ανάγλυφου (τοπογραφίας) πχ χαράδρες, μικρούς λόφους, διασπάστηκε και εξαπλώθηκε γρήγορα ανατολικότερα προς δύο κατευθύνσεις και μάλιστα σε (κατοικημένους) οικιστικούς ιστούς (βλ. εικόνα 3). Έτσι το ένα εξ αυτών των μετώπων και το πιο επικίνδυνο και καταστροφικό κατευθύνθηκε ανεξέλεγκτα, αφού δεν αποκόπηκε με την προσβολή του και δεν κατορθώθηκε να ελεγχθεί στο σημείο αυτό από τις πυροσβεστικές δυνάμεις, Βόρειο-Ανατολικά προς Νέο Βουτζά – Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι και το άλλο, το οποίο ευτυχώς παρεμποδίστηκε και κατασβέστηκε επιτυχώς και αποτελεσματικά – και ορθώς – από τις επιχειρούσες στην ευρύτερη αυτή περιοχή πυροσβεστικές δυνάμεις πριν εξαπλωθεί Νότιο-Ανατολικά προς τον οικισμό της

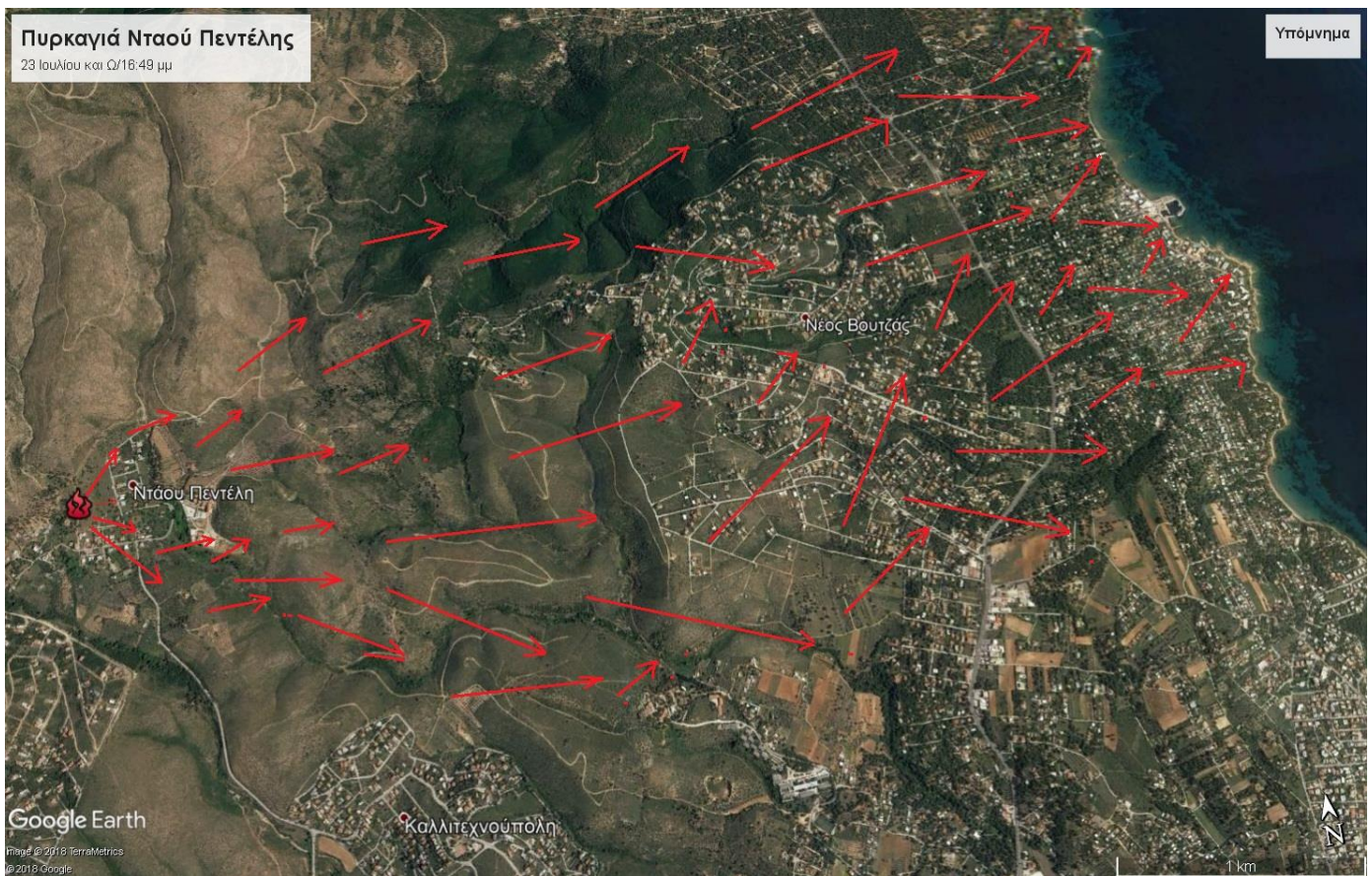
Καλλιτεχνούπολης, και το επέτυχε, αφού το μέτωπο αυτό περιορίστηκε μόνον στη χαράδρα της περιοχής, που βρίσκεται βόρεια του ως άνω οικισμού, χωρίς περαιτέρω ζημιές σε περιουσίες και ανθρώπινες απώλειες. Σημειώνεται δε ότι η απόσταση του σημείου εκκίνησης της πυρκαγιάς μέχρι το Μοναστήρι Παντοκράτορος είναι σε ευθεία γραμμή περίπου 500 μέτρα, ενώ μέχρι τις ακτογραμμές στο Μάτι και Κόκκινο Λιμανάκι που σταμάτησε η πυρκαγιά είναι πλέον των 5 χιλιομέτρων περίπου.

Εικόνα 3: Σχηματική αποτύπωση του σημείου έναρξης, ανάπτυξης και εξάπλωσης της πυρκαγιάς

Η ανωτέρω πυρκαγιά, μια και δεν είχε να κάψει άλλη καύσιμη ύλη, αυτοκατασβέστηκε στις ακτές της ευρύτερης περιοχής Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι, όπου τελικά έφθασε. Η μετάδοση της θερμότητας έγινε με δύο τρόπους: α) δια θερμικής ακτινοβολίας και β) δια μεταφοράς.

Σημειώνεται ότι η ως άνω ευρύτερη περιοχή, εκτός από το Μάτι και Κόκκινο Λιμανάκι έχει ξανά καεί τα έτη 1999 και 2009.

Εικόνα 4: Άποψη των περιοχών εξάπλωσης της πυρκαγιάς

Ωστόσο στην ταχεία μετάδοση, ανάπτυξη και εξάπλωση της πυρκαγιάς, εκτός των ανωτέρω τρόπων, συνέβαλε τα μέγιστα, λόγω των ισχυρών ανέμων, και η πρόκληση νέων εστιών ή άλλως σημειακών φωτιών (**fire spot**) μπροστά από το μέτωπό της και σε αρκετά μεγάλη έκταση από μεγάλο αριθμό καυτρών (φλεγόμενων καύσιμων υλικών μικρών διαστάσεων πχ κλαδάκια, τα οποία παρασυρόμενα από την άντωση του καπνού ανεβαίνουν σε μεγάλο ύψος μέσω της στήλης καπνού και μεταφέρονται κατά τη διεύθυνση του ανέμου μπροστά από το μέτωπο της πυρκαγιάς προκαλώντας νέες φωτιές). Το συγκεκριμένο φαινόμενο της **κηλίδωσης** είναι άλλωστε σύνηθες σε πυρκαγιές, όπου πνέουν ισχυροί ή θυελλώδεις άνεμοι, όπως στην επίδικη θανατηφόρα πυρκαγιά της 23 Ιουλίου 2018.

Εξάλλου ισχυροί δυτικοί άνεμοι φτάνουν στην περιοχή Νέου Βουτζά – Ραφήνας – Ματίου από την Πεντέλη μεταξύ του διαστήματος από ώρα 17:00 έως και 17:30, σύμφωνα και με την συνταχθείσα για τη συγκεκριμένη πυρκαγιά Έκθεση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το σημείο αυτό και μετά η πυρκαγιά αποκτά δυναμική και παρουσιάζει ταχύτατη κατάβαση προς ανατολικές περιοχές Νταού Πεντέλης δηλαδή προς Καλλιτεχνούπολη και νέο Βουτζά. Καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση του ανέμου έπαιξε η τοπογραφία της περιοχή <<η οποία ευθύνεται για τη δημιουργία ισχυρών καταβατών ανέμων κατά μήκος του παραλιακού μετώπου από τη Ραφήνα μέχρι τη Νέα Μάκρη. Ι δυτικοί άνεμοι, ως καταβάτες στις ανατολικές περιοχές έχουν ως αποτέλεσμα την άνοδο της θερμοκρασίας ($> 37^{\circ}\text{C}$) και χαμηλά επίπεδα υγρασίας, δημιουργώντας συνθήκες γρήγορης εξάπλωσης πυρκαγιών >>.

3.2. Χαρακτηριστικά πυρκαγιάς

Η ως άνω πυρκαγιά, όπως προαναφέρθηκε ξεκίνησε περί ώρα Ω/16:49 επί της οδού Ανδρούτσου σε οικοπεδική – δασική έκταση, (βλ. εικόνες 1 και 2) αγνώστου ιδιοκτησίας, με χαμηλή ξερή βλάστηση και με μικρό διάσπαρτο αριθμό πεύκων. Δυτικά από το σημείο εκκίνησης της πυρκαγιάς υπάρχει κατοικία, έξω από την οποία υπάρχει κολόνα της ΔΕΗ και διέρχονται αγωγοί μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας χαμηλής τάσης, οι οποίοι, όπως διαπιστώθηκε, δεν ευθύνονται για την έναρξη της πυρκαγιάς στο ως άνω σημείο εκκίνησης. Στην ευρύτερη περιοχή εκκίνησης της πυρκαγιάς υπήρχε χαμηλή βλάστηση που είχε ξανακαεί στο παρελθόν (το έτος 1999 και 2009) και επεκτάθηκε σε μια περιοχή με υψηλή συγκέντρωση καύσιμης ύλης και αυτό συνέβαλε να δημιουργηθεί, μαζί με άλλους παράγοντες, ένα ιδιαίτερα εκρηκτικό κι επικίνδυνο περιβάλλον. Έτσι λοιπόν εξαπλούμενη ανατολικά από το σημείο έναρξης (προέλευσης) μετατράπηκε σε ενεργή πυρκαγιά κόμης, αφού από την περιοχή του Μοναστηριού Παντοκράτορος περίπου άρχισαν και καίγονται στη βάση αλλά και στην κόμη (κορυφή) τους τα δένδρα, όπως πεύκα. Πρέπει να σημειωθεί, ότι η πραγματική ώρα της έναρξης της πυρκαγιάς δεν είναι η ανωτέρω. Η ώρα αυτή, που καταγράφεται στο ΕΣΚΕ ως ώρα έναρξης, είναι η ώρα αναγγελίας από τον πρώτο που την αντιλήφθηκε και αυτός από πληροφορίες που συνέλεξα είναι ο εθελοντής πυροσβέστης, Μανώλης Τσαλιαγκός του Εθελοντικού Κλιμακίου Ραφήνας, που είδε καπνό να εξέρχεται πίσω από λόφους και ειδοποίησε το ΕΣΚΕ / ΣΕΚΥΠΣ δια ασυρμάτου. Από πληροφορίες που συνέλεξα από την περιοχή Νταού Πεντέλης η πυρκαγιά καταγράφηκε την ώρα Ω/16:35 μμ από κλειστό κύκλωμα ασφαλείας (δίκτυο καμερών) που είχαν εγκατασταθεί στην οικία επί της οδού Ιουστινιανού αρ. 10 στο Νταού Πεντέλης, ιδιοκτησίας κυρίας Παναγιώτας Καραγιάννη. Αυτό σημαίνει ότι πριν γίνει ορατή η πυρκαγιά από τις συγκεκριμένες κάμερες της ως άνω οικίας, η

οποία απέχει μια απόσταση περίπου 80 - 100 μέτρων από το σημείο έναρξής της, τουλάχιστον 5 – 10' λεπτά της ώρας δηλαδή **η ως άνω πυρκαγιά ξεκίνησε στην πραγματικότητα περί ώρα Ω/ 16:25 με 16:30 μμ.**

3.3. Αρχική κινητοποίηση πυροσβεστικών δυνάμεων

Η ως άνω πυρκαγιά **αναγγέλθηκε στο ΕΣΚΕ/ ΣΕΚΥΠΣ-199 την Ω/16:49:27 μμ ώρα,** - δεν ξέρω αν και σε προγενέστερο χρόνο, γιατί έχω σχετικές πληροφορίες αρκεί να επιβεβαιωθούν με έγγραφα στοιχεία - πλην όμως, **η κινητοποίηση των πρώτων πυροσβεστικών δυνάμεων από το ΕΣΚΕ έγινε καθυστερημένα περίπου κατά 10' λεπτά.** Πιο συγκεκριμένα από πληροφορίες που έχω συλλέξει, το πρώτο όχημα με αρ. κυκλοφορίας: ΠΣ 1475 (υδροφόρο 2,5 τόννων) και κωδικό κλήσης, πυροσβεστικό όχημα του 12ου ΠΣ Αθηνών (12-30), που αναφέρεται στο έγγραφο του ΕΣΚΕ με στοιχεία περιστατικού Α/Α: 571943 ενημερώθηκε την **Ω/16:57:57.** Ακολούθως κινητοποιήθηκαν άμεσα άλλα οχήματα του 12ου ΠΣ Αθηνών, όπως η Α' πυροσβεστική έξοδος με δύο οχήματα. Πιο συγκεκριμένα τα οχήματα της Α' Εξόδου του 12ου ΠΣ Αθηνών, ΠΣ 2907 (υδροφόρο 5 τόννων) και κωδικό (12-1Α) και το ΠΣ 1475 (υδροφόρο 2,5 τόννων) και κωδικό (12-1Β). Στη συνέχεια ακολούθησε η κινητοποίηση διαφόρων αρμοδίων οργάνων, όπως ο Διοικητής του 12ου ΠΣ Αθηνών και άλλων οργάνων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας καθώς και πυροσβεστικών οχημάτων (πυροσβεστικών και εθελοντικών) από άλλες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες, ΟΤΑ και Φορείς. Συνεπώς, με δεδομένο ότι η πυρκαγιά ξεκίνησε περί ώρα Ω/16:25 μμ με Ω/16:30 μμ, οι πυροσβεστικές δυνάμεις κινητοποιήθηκαν μετά από 30' λεπτά της ώρας από την έναρξη της πυρκαγιάς και όπως είναι φυσικό και αναμενόμενο, δεδομένου ότι επικρατούσαν κατά την έναρξη αλλά και στη συνέχεια ισχυροί έως και θυελλώδεις άνεμοι εντάσεως περίπου 7 μποφόρ με ριπές μεγαλύτερης έντασης, ήδη με την άφιξη των πρώτων πυροσβεστικών δυνάμεων το μέτωπο εκτιμώ ότι έχει αρχίσει να εξαπλώνεται απειλητικά για τις κατοικίες της ευρύτερης οικιστικής περιοχής του Νταού Πεντέλης και να λαμβάνει ικανές αλλά και απειλητικές διαστάσεις. Από πληροφορίες που συνέλεξα, - μένει να αποδειχθεί η βασιμότητα τους από τις ακριβείς ώρες του καταγραφικού μηχανήματος - αμέσως με την άφιξη των οχημάτων της Α' πυροσβεστικής εξόδου του 12ου ΠΣ Αθηνών, **αφίχθη και ο Διοικητής αυτού με κωδικό (12-10), που έχει την ευθύνη του πυροσβεστικού έργου, λόγω της εδαφικής αρμοδιότητας του περιστατικού κατά την αρχική φάση εκδήλωσής του και ανέλαβε το συντονισμό του πυροσβεστικού έργου.** Στη συνέχεια και σε ελάχιστα λεπτά από την άφιξη του ανωτέρω Διοικητή περίπου 5' λεπτά, πάντα σύμφωνα με τις ίδιες ως άνω συλλεγείσες πληροφορίες, καταφθάνει στον τόπο και **αναλαμβάνει την ευθύνη του πυροσβεστικού έργου και του συντονισμού των πυροσβεστικών δυνάμεων που είχαν καταφθάσει μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή στο συμβάν, ο <<ΑΡΗΣ ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ>>**

δηλαδή ο Διοικητής της ΠΥ Νέας Μάκρης, επειδή είναι κατά βαθμό ανώτερος από τον (12-10). Ακολούθως και κατά διάφορα χρονικά διαστήματα φθάνουν και άλλοι αξιωματικοί, όπως ο ΑΡΗΣ και ΕΡΜΗΣ ΑΘΗΝΩΝ, ο ΑΡΗΣ ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ κ.α., που αναλαμβάνουν ως ανώτεροι του προαναφερόμενου Αξιωματικού, το συντονισμό του πυροσβεστικού έργου. Οι πραγματικές ώρες ειδοποίησης και άφιξης καθενός εξ αυτών, όπως και των οχημάτων, μπορούν με ακρίβεια να προκύψουν μόνον, είτε από την απομαγνητοφώνηση του καταγραφικού μηχανήματος, που έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί στο ΕΣΚΕ καθώς και το ψηφιακό στίγμα (ιστορικό κίνησης) των οχημάτων τους (σύστημα engage), για όσους δεν επικοινωνούν δια ασυρμάτου με το ΕΣΚΕ, αλλά με το κινητό τους (υπηρεσιακό ή ιδιωτικό) και αυτό συμβαίνει κατά κόρο και για ευνόητους λόγους κυρίως από τους περισσότερους ανώτατους αξιωματικούς. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι, με την επιφύλαξη της αλήθειας και βασιμότητας των πληροφοριών σχετικά όχι μόνον με την προαναφερόμενη ώρα κινητοποίησης από το ΕΣΚΕ του πρώτου πυροσβεστικού οχήματος με πλήρωμα τους πυροσβέστες (Γκοτσόπουλο και Σκούφη), αρ. κυκλοφορίας ΠΣ 1475 και κωδικό (12 – 30), αλλά και με την αποστολή αυτού στο συμβάν της Νταού Πεντέλης, που αυτό βέβαια θα αποδειχθεί όταν περιέλθουν σε εμάς όλα τα σχετικά αιτούμενα από το ΕΣΚΕ στοιχεία, είναι παντελώς ψευδές και ανυπόστατο. Και τούτο, γιατί το ως άνω περιπολικό όχημα (12 - 30) του 12ου ΠΣ Αθηνών, το οποίο σύμφωνα με τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό της ΠΕ.ΠΥ.Α. Αττικής, και το Δεύτερο Στάδιο Ετοιμότητας των πυροσβεστικών δυνάμεων της Υπηρεσίας αυτής, είχε κατά την ημέρα της πυρκαγιάς έδρα τη θέση "Πάτημα Βριλησίων" δεν έφθασε στο Νταού Πεντέλης, επειδή και είχε λάβει εντολή από το ΕΣΚΕ περί ώρα Ω/13:50 να μεταβεί για ενίσχυση των πυροσβεστικών δυνάμεων στο άλλο μέτωπο πυρκαγιάς στην Κινέτα. Επίσης εντολή για να μεταβεί στην Κινέτα έλαβε, περί ώρα Ω/14:45 και το περιπολικό όχημα με πλήρωμα τους πυροσβέστες (Δρακωτό και Κορμά), αρ. κυκλοφορίας ΠΣ 3527, και κωδικό κλήσης (12 - 15) του ιδίου ως άνω ΠΣ Αθηνών, το οποίο είχε έδρα τη θέση "Ντράφι – Διώνη", δηλαδή το πλησιέστερο σε απόσταση στο τόπο του συμβάντος πυροσβεστικό όχημα.

Περαιτέρω δεν κινητοποιήθηκαν άμεσα, λόγω απόστασης από το σημείο έναρξης της πυρκαγιάς, και τα περιπολικά πυροσβεστικά οχήματα με κωδικό "ΜΑΚΡΗ – 30", που είχε έδρα στο Νέο Βουτζά, και "ΜΑΚΡΗ – 31", που είχε έδρα τις κατασκηνώσεις Αγ. Ανδρέα, σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο της ΠΕ.ΠΥ.Α. Αττικής, τα οποία πήραν εντολή από το ΕΣΚΕ να κινητοποιηθούν μετά την καταστροφή και ειδικότερα περί ώρα Ω/22:30 μμ. Ωστόσο από την περιοχή αρμοδιότητα της ΠΥ Νέας Μάκρης κινητοποιήθηκε άμεσα για την ίδια ως άνω πυρκαγιά στο Νταού Πεντέλης το περιπολικό όχημα "ΜΑΚΡΗ – 32", το οποίο με αυτόν τον κωδικό δεν προβλέπεται στο ανωτέρω Σχέδιο.

Εξάλλου από αέρος μόνον ένα Ε/Π βαρέως τύπου S-64 (ERICSSON) αξιοποιήθηκε επιχειρησιακά και επεχείρησε με τη ρίψη νερού (χωρητικότητα ενσωματωμένης δεξαμενής 7.000 λίτρων) συνδράμοντας τις προσπάθειες καταστολής των επίγειων δυνάμεων. Το ως άνω Ε/Π S-64, το οποίο περί ώρα Ω/17:15 μεταφέρει στο ΕΣΚΕ μια πρώτη εικόνα (πληροφορίες) της επικινδυνότητας της κατάστασης και είναι το μοναδικό εναέριο μέσο μέχρι περίπου την ώρα Ω/17:45 που επιχειρεί, δεν μπορεί από μόνο του να συμβάλει καθοριστικά και αποτελεσματικά στην επιτυχή έκβαση και αντιμετώπιση της κατάστασης. Βέβαια δόθηκε εντολή να συνδράμουν και άλλα 3 Α/Φ CL-415, πλην όμως αυτό πέραν του ότι ήταν αργά, έγινε περίπου την ώρα Ω/18:15 και βέβαια αυτά δεν προσέφεραν στις επιχειρήσεις κατάσβεσης, γιατί δεν μπόρεσαν να επιχειρήσουν (να πάρουν δηλαδή νερό από τη θάλασσα) λόγω κυματισμού από των ισχυρούς ανέμους που έπνεαν στην περιοχή. Εξάλλου το δεύτερο πτητικό μέσο που πέταξε πάνω από την πυρκαγιά αυτή στο Νταού Πεντέλης, ένα Ε/Π τύπου Super Puma του ΠΣ με κάδο, το οποίο πήρε εντολή από το ΕΣΚΕ και την Ηγεσία ΠΣ και απογειώθηκε από την Πάχη Μεγάρων περί ώρα Ω/18:45 μμ, δηλαδή όταν ήταν σε πλήρη εξέλιξη η καταστροφή και επιχειρήσε έως την ώρα Ω/20:50 μμ, που ήταν πλέον επιχειρησιακά πολύ αργά.

4) Απώλειες

Παράγοντες, όπως το έλλειμμα (κενό) στην επιχειρησιακή ικανότητα και αποτελεσματικότητα του μηχανισμού δασοπυρόσβεσης, που δημιουργήθηκε εξ αιτίας και ήδη σε προγενέστερο χρόνο δεύτερου σε εξέλιξη μετώπου πυρκαγιάς στην Κινέτα, οι επικρατούσες δυσμενείς καιρικές συνθήκες κυρίως οι πολύ ισχυροί έως θυελλώδεις άνεμοι, το γεγονός ότι και αυτή η πυρκαγιά, όπως και αυτή στην περιοχή της Κινέττας, εκδηλώθηκε σε ζώνη μίξης δασικής έκτασης και οικιστικού ιστού και εκ του λόγου αυτού ούτως ή άλλως ήταν επικίνδυνη για τη ζωή των κατοίκων, το ανάγλυφο της ευρύτερης περιοχής Νταού Πεντέλης – Καλλιτεχνούπολης – Ν. Βουτζά – Μάτι και Κόκκινο Λιμανάκι, είχαν σαν αποτέλεσμα το μη έγκαιρο, κατά το αρχικό στάδιο της προσβολής, περιορισμό, και έλεγχο και ως εκ τούτου την μη καταστολή της πυρκαγιάς, με περαιτέρω αποτέλεσμα την ταχεία και με μεγάλη ένταση και σε μεγάλη έκταση πλήρη ανάπτυξη και εξάπλωση της στην ευρύτερη οικιστική περιοχή και συνδυαστικά και με τη μη έγκαιρη οργανωμένη απομάκρυνση των κατοίκων από τα αρμόδια κατά νόμο όργανα, αλλά και τα σοβαρά λάθη, ενέργειες και παραλείψεις κατά την εφαρμογή των αστυνομικών - τροχονομικών μέτρων, που αποδείχθηκε εκ του αποτελέσματος, ότι δεν ήταν αποτελεσματικά για την αποσυμφόρηση των οχημάτων από την πληγείσα περιοχή και την εκτροπή τους προς ασφαλή διαφυγή από την περιοχή, όπου εξελισσόταν ο κίνδυνος και η απειλή για τους κατοίκους της πυρκαγιάς, όπως συνέβη πχ στην

πλατεία στο Κόκκινο Λιμανάκι (οδός Δημοκρατίας), που εσφαλμένα τα οχήματα εκτρέπονταν στον παραλιακό δρόμο προς Μάτι, είχαν σαν αποτέλεσμα τον εγκλωβισμό μεγάλου αριθμών κατοίκων από τις περιοχές Νέου Βουτζά, Μάτι και Κόκκινο Λιμανάκι, επισκεπτών η διερχομένων από τις πληγείσες αυτές περιοχές, είτε μέσα στις κατοικίες τους, είτε εντός οχημάτων με τα οποία άρχισαν να κινούνται για τη – σωτήρια πλην μάταια για πολλούς - διαφυγή τους ή και σε οικοπεδικούς ή άλλους (ανοιχτούς) υπαίθριους χώρους με πλούσια βέβαια καύσιμη ύλη, πχ δρόμους, μονοπάτια, οικόπεδα, που για όσους δεν μπορούσαν να κινηθούν με μεταφορικά μέσα ή άλλο τρόπο, ετράπησαν πεζή σε άτακτη φυγή και προς κάθε κατά την άποψή τους κατεύθυνση, οι οποίοι από τους καπνούς έχασαν αρχικά τις αισθήσεις τους, στη συνέχεια υπέστησαν δηλητηρίαση από τοξικά αέρια του καπνού ή υπέστησαν θερμικά ή εισπνευστικά εγκαύματα ή εν τέλει και απανθρακώθηκαν, εξ αιτίας της μη λήψης και εφαρμογής και βέβαια έγκαιρα της οργανωμένης απομάκρυνσης τους από τις πληγείσες από την πυρκαγιά περιοχές προς ασφαλείς και προστατευόμενες για τη ζωή, υγεία και σωματική τους ακεραιότητα τοποθεσίες, χώρους και περιοχές που έχουν καταγραφεί ή τουλάχιστον θα έπρεπε να έχουν καταγραφεί στα επιχειρησιακά σχέδια της Περιφέρειας και των αρμοδίων για την καταστροφή ΟΤΑ, από τα αρμόδια κατά νόμο Όργανα, Υπηρεσίες και Φορείς και της παντελούς έλλειψης έστω της ανωτέρω αρμοδίως στοιχειώδους ενημέρωσης τους για τους απειλούμενους κινδύνους, όπως συνέβη και απανθρακώθηκαν και με τους συγγενείς των εντολών του νομικού συμπαραστάτη και συνηγόρου κ. Αντωνίου Φούσσα: **α) Βασίλειο Αθαν. Κατσαργύρη και β) Μαρία Κων/νου Παγωμένου - Παπανικολάου**, που διέμεναν στον οδό Αμφιτρίτης αρ. 10 στο Νέο Βουτζά, σε άτακτη φυγή, λόγω του δικαιολογημένου πανικού τους από τον εξελισσόμενο κίνδυνο εκ της πυρκαγιάς προς μη ασφαλείς και προστατευμένες από τον κίνδυνο της πυρκαγιάς τοποθεσίες και χώρους, με αποτέλεσμα να υπάρξουν μέχρι σήμερα συνολικά 96 απώλειες για τη ζωή ανθρώπων, να υποστούν τραυματισμούς και εγκαύματα περίπου άλλοι 31 άνθρωποι, οι οποίοι νοσηλεύονται σε διάφορα νοσηλευτικά ιδρύματα της Αττικής καθώς να υποστούν ανυπολόγιστες υλικές ζημιές και βλάβες δομές, υποδομές και γενικά περιουσίες πολιτών. Αρκετοί από τους κατοίκους των περιοχών που επλήγησαν από την πυρκαγιά κινήθηκαν αυτοβούλως προς τις ακτές, μια ακτογραμμή με τέτοια μορφολογία (όχι βατή) με δυσχερή πρόσβαση στην παραλία και όσοι γνώριζαν μονοπάτια και διόδους έφτασαν έγκαιρα στις ακτές και τις παραλίες και ρίχθηκαν στη θάλασσα, για να διασωθούν, όσοι από αυτούς γνώριζαν μάνιο, μετά από αρκετές ώρες από τα λιμενικά όργανα με τη συνδρομή αστυνομικών οργάνων και ιδιωτών που συνέδραμαν τη λιμενική αρχή με ίδια πλωτά μέσα. Άλλοι πάλι που δεν γνώριζαν πως θα φτάσουν στις ακτές εγκλωβίστηκαν και απανθρακώθηκαν εντός οικοπεδικών χώρων ή στους δρόμους, όπως η περίπτωση των 26 ατόμων που απανθρακώθηκαν εντός οικοπεδικού χώρου πλησίον των ακτών στην περιοχή Μάτι – Κόκκινο

Λιμανάκι. Ο μεγάλος επίσης συνωστισμός και η συγκέντρωση μεγάλου πληθυσμού σε μια περιοχή με πολεοδομικές ιδιαιτερότητες (στενοί δρόμοι, κλειστοί με συρματοπλέγματα οικοπεδικοί χώροι πλησίον της ακτογραμμής κ.α) συνέβαλε σημαντικά στο θάνατο μεγάλου αριθμού θυμάτων στην ίδια περιοχή.

Γ).- Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

1.- Γενικά για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Πυροσβεστικού Σώματος

1.1. Με την ανάληψη, με βάση το Ν. 2612/1998, από το Πυροσβεστικό Σώμα το έτος 1998 της ευθύνης και του επιχειρησιακού σχεδιασμού της καταστολής των πυρκαγιών στα δάση και στις δασικές εκτάσεις, αρμοδιότητα που είχε μέχρι τότε η Δασική Υπηρεσία, με την με αρ. πρωτ. 17961 Φ. 109.1 / 04-06-1998, όπως τροποποιήθηκε με την 29181 Φ. 109.1 / 06-07-1999 απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ρυθμίσθηκαν θέματα επιχειρησιακού σχεδιασμού αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών. Ειδικότερα και με βάση το άρθρο 1 της ως άνω απόφασης Υ.Δ.Τ., ρυθμίζονται τα επιπλέον των προβλεπομένων στο άρθρο 15 του ΠΔ 210/1992 (ΚΕΥΠΣ) καθήκοντα του Διοικητή του Περιφερειάρχη (σήμερα του Διοικητή της ΠΕ.ΠΥ.Δ.). Σ' αυτά, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται και η έγκριση του επιχειρησιακού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών. Επίσης στο άρθρο 6 της ίδιας ως άνω απόφασης, ρυθμίζονται τα θέματα <<Επιχειρησιακού Σχεδιασμού>>. Πιο αναλυτικά, στην παρ. 10 του ως άνω άρθρου, ορίζεται ότι <<Συντονιστής στον τόπο της πυρκαγιάς είναι ο ανώτερος ή αρχαιότερος των παρευρισκομένων υπαλλήλων του Πυροσβεστικού Σώματος>>, ενώ στην παρ. 11 ορίζεται ότι <<Για την ταχεία καταστολή των δασικών πυρκαγιών απαιτείται η έγκαιρη επισήμανση και εντοπισμός της πυρκαγιάς και η άμεση κινητοποίηση επίγειων και εναέριων δυνάμεων πυρόσβεσης>> καθώς και ότι <<Κινητοποιούνται πάντα επαρκείς πυροσβεστικές δυνάμεις, έστω και αν χρειαστεί να ακυρωθεί καθ' οδόν η κινητοποίηση>>, όπως και ότι <<Σε περίπτωση μεγάλης πυρκαγιάς η περιοχή χωρίζεται σε τομείς ευθύνης και σε κάθε τομέα ορίζεται Τομεάρχης, ο οποίος έχει τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα που προβλέπονται από το άρθρο 45 του ΠΔ 210/1992>>.

Εξάλλου στο άρθρο 7 με τίτλο <<ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΑΕΡΙΩΝ ΜΕΣΩΝ>>, ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι <<6. Τα αεροσκάφη, εκτός της αποστολής της κατάσβεσης της πυρκαγιάς, παρέχουν πληροφορίες στο συντονιστή, σχετικά με την εξέλιξη και την πορεία της πυρκαγιάς, εκτός αν για το σκοπό αυτό – δηλαδή τον από αέρος συντονισμό – υπάρχει στον τόπο της πυρκαγιάς ειδικό αεροσκάφος ή ελικόπτερο>>, όπως θα έπρεπε να πετά το συντονιστικό ελικόπτερο του Πυροσβεστικού Σώματος - διαθέτει τρία (3) τέτοια Ε/Π - με τον Αρχηγό ή Επιχειρησιακό Υπαρχηγό του ΠΣ, στο οποίο βέβαια μετείχε μόνον Αρχιπύραρχος, προφανώς δεν εκτιμήθηκε ορθά και έγκαιρα η επικινδυνότητα της κατάστασης και ο κίνδυνος της πυρκαγιάς. Επίσης στο άρθρο 9, ρυθμίζονται θέματα εναέριας και επίγειας επιτήρησης των πυρκαγιών κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου. Ειδικότερα στην παρ. 3, ορίζεται ότι <<Επιτήρηση γίνεται και από αεροσκάφη και ελικόπτερα – εκτός του ΠΣ – των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας, της Πολιτικής Αεροπορίας και άλλων Δημοσίων ή Ιδιωτικών Φορέων.....>>.

1.2. Εξάλλου με το άρθρο 23, παρ. 1 του Ν. 2800/2000 (Α' 41) ορίζεται ότι <<Συνιστάται στο Πυροσβεστικό Σώμα **Υπηρεσία Εναερίων Μέσων**, η οποία έχει ως αποστολή την από αέρος υποστήριξη και ενίσχυση των Υπηρεσιών του, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους...>>, ενώ ειδικότερα στην παρ, 2 αυτού ορίζεται ότι <<Στην αποστολή της ανωτέρω Υπηρεσίας υπάγονται ιδίως; **α) Ο συντονισμός των επίγειων και άλλων δυνάμεων συ συμβάντα αρμοδιότητας του Πυροσβεστικού Σώματος και η διαβίβαση στις δυνάμεις αυτές εντολών και πληροφοριών για την αντιμετώπισή τους. β) Η συμβολή στην καταστολή πυρκαγιών και στη διάσωση θυμάτων από πυρκαγιές...και τη μεταφορά τραυματιών από τις αιτίες αυτές....>>.**

1.3. Τέλος με την αρ. πρωτ. 12030 Φ.109.1 /10 Μαΐου 1999 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 713 / τ. Β' /19-5-1999) ρυθμίζονται τα θέματα συνεργασίας του Πυροσβεστικού Σώματος με τις Ένοπλες Δυνάμεις, την Ελληνική Αστυνομία, τη Δασική Υπηρεσία, τους ΟΤΑ, τις Υγειονομικές Υπηρεσίες και άλλους φορείς και πρόσωπα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους για την πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών. Πιο αναλυτικά:

α) Στο άρθρο 1 ορίζεται ότι την ευθύνη για την οργάνωση του κατασταλατικού μηχανισμού δασοπυρόσβεσης (αναγγελία – άμεση επέμβαση – κατάσβεση – φύλαξη) την έχει το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης – και σήμερα – και Προστασίας του Πολίτη, δια του Πυροσβεστικού Σώματος. Επίσης ορίζεται ότι **ο συντονισμός όλων των δυνάμεων πυρόσβεσης, των Αρχών ή Φορέων, που παρέχουν τη συνδρομή τους με προσωπικό και μέσα σε μια πυρκαγιά, ανήκει στον επικεφαλής των πυροσβεστικών δυνάμεων και ότι για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών εκπονούνται**

Σχέδια Πρόληψης και Επέμβασης, ενώ περαιτέρω ορίζεται ότι κατά την αντιπυρική περίοδο οργανώνονται **κλιμάκια αεροπυρόσβεσης** σε αεροδρόμια διασποράς, ώστε να εξασφαλίζεται η καλύτερη δυνατή επιχειρησιακή εκμετάλλευση των εναερίων μέσων.

β) Εξάλλου με το άρθρο 3 της ίδιας ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης ορίζεται, ότι το Αρχηγείο ΠΣ συνεργάζεται με το ΥΕΘΑ και τα αρμόδια Επιτελεία για τον καθορισμό απαιτήσεων σε εναέρια και επίγεια μέσα και τη ρύθμιση των θεμάτων αυτών που αφορούν τα δασοπυρόσβεση. Στο πλαίσιο αυτό, για την αντιπυρική περίοδο, εκδόθηκε την 23 Απριλίου 2018 η Φ.295/ΕΠ. 1554 / Σ.211, Παράρτημα στο <<B>> στις ως άνω Διαταγή ΓΕΑ / ΚΛΑΔΟ Α΄ - ΔΝΣΗ Α1 / ΤΜΗΜΑ 2, σχετικά με την <<ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ Α/Φ – Ε/Π ΑΕΡΟΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ>>. Σύμφωνα με τη διαταγή αυτή, καθορίζονται, μεταξύ άλλων και τα εξής:

- Ένα (1) Α/Φ T-4D και ένα (1) Α/Φ PZL-M18 B/S (διαθέσιμο) σε ετοιμότητα τριών (3) ωρών από Π.Φ. έως Τ.Φ. κατά την Αντιπυρική Περίοδο, για σκοπούς εναέριας επιτήρησης δασικών περιοχών στην περιοχή Αττικής.
- Επίσης στην παρ. 4 αυτής ορίζεται ότι, σε περίπτωση που η θερμοκρασία προβλέπεται να υπερβεί το ανώτατο όριο επιχειρησιακής λειτουργίας των Α/Φ CL-215 (38⁰ C) και η καθετότητα του ανέμου (23 knots), **να λαμβάνεται έγκαιρα μέριμνα μεταστάθμευσης αυτών, εντός των δυνατοτήτων της ΠΑ σε άλλα κατάλληλα Α/Δ, προκειμένου να καθίστανται επιχειρησιακά εκμεταλλεύσιμα.**

Κατόπιν των ανωτέρω δεν μπορεί να υπάρξει καμία δικαιολογία για τη μη δυνατότητα απογείωσης Α/Φ ή Ε/Π των ΕΔ, λόγω υψηλών θερμοκρασιών ή επικράτησης στην Αττική θυελλωδών ανέμων κατά την 23 Ιουλίου 2018 που εκδηλώθηκαν οι πυρκαγιές στην Αττική.

γ) Ακόμη, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 3 της ίδιας ως άνω ΚΥΑ, <<8. Όταν στην Πυροσβεστική Υπηρεσία περιέλθει η πληροφορία για την έναρξη πυρκαγιάς, αυτή υποχρεούται σε άμεση κινητοποίηση του προσωπικού και των μέσων, που διαθέτει για την γρήγορη και αποτελεσματική επέμβαση...>>, ενώ, εκτιμά τη σοβαρότητα της πυρκαγιάς και ζητά αναλόγως τη συνδρομή των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων, όταν αυτή απαιτείται.

δ) Τέλος, στο άρθρο 4 της ίδιας ως άνω ΚΥΑ, ορίζεται για την **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ**, μεταξύ άλλων, ότι <<Σε περιπτώσεις πυρκαγιών σε εξέλιξη συμμετέχει με την εφαρμογή μέτρων τροχαίας για τη διευκόλυνση της κίνησης των πυροσβεστικών οχημάτων και των οχημάτων άλλων φορέων, που εμπλέκονται στην καταστολή. Επίσης **εκτρέπει τη ροή κυκλοφορίας των λοιπών**

οχημάτων μέσω άλλων οδών, προς αποφυγή εγκλωβισμού αυτών στην πυρκαγιά>>, ενώ περαιτέρω ορίζεται ότι, ο επικεφαλής της ΕΛΑΣ στον τόπο της πυρκαγιάς φροντίζει να έρχεται σε επαφή με το συντονιστή του έργου της καταστολής.

2. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Περιφερειακής Πυροσβεστική Διοίκησης Αττικής

Περαιτέρω και ειδικότερα οι Περιφερειακές Υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος, όπως οι Περιφερειακές Πυροσβεστικές Διοικήσεις, αποτελούν, σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 3α του Ν. 3511/2006, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 66 του Ν. 4249/2014, Περιφερειακές Υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος και υποχρεούνται, από το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας "ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ" (Απόφαση με αρ. πρωτ. 1299/07-04-2003 Υπουργού Εσωτερικών Έγκριση του από 07-04-2003 Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣΗ" (ΦΕΚ 423 / τ. Β' /10-04-2003), να συντάσσουν πριν την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου κάθε έτους, που αρχίζει την 1η Μαΐου και ολοκληρώνεται την 31η Οκτωβρίου, Σχέδιο Αντιμετώπισης Δασικών Πυρκαγιών. Στο πλαίσιο αυτό και η Περιφερειακή Πυροσβεστική Διοίκηση (ΠΕ.ΠΥ.Δ.) Αττικής συνέταξε, κατ' εφαρμογή της υπ' αρ. 12030 Φ.109.1/10-05-1999 ΚΥΑ (ΦΕΚ 713/ τ. Β'/19-05-1999) και τις υπ' α. 5196 Φ.702.15/01-02-1999 και 5874 Φ.702.15/22-02-2018 Διαταγών Αρχηγείου ΠΣ (ΑΠΣ), το με ημερομηνία Μάιος 2018 και ημερομηνία έγκρισης 25 – 05 – 2018β από τον Επιχειρησιακό Υπαρχηγό ΠΣ, Βασίλειο Ματθαίου, Αντιστράτηγο ΠΣ. Πιο αναλυτικά:

1) Στην "ΕΙΣΑΓΩΓΗ" του ως άνω σχεδίου και ειδικότερα στην παρ. 3 "ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ", σελ. 3, ορίζεται ότι <<Για την αρτιότερη υλοποίηση αλλά και χρησιμότητα του σχεδίου..., δεδομένα διανέμονται σε ψηφιακή μορφή, αλλά ταυτόχρονα αποτελούν τμήμα βάσεων δεδομένων, που είναι διαθέσιμες για την καλύτερη οργάνωση του έργου της ΠΕ.ΠΥ.Δ Αττικής>>, ενώ στις παρ. 4 "ΣΚΟΠΟΣ" και 5 "ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ", σελ. 4, αντίστοιχα, ορίζονται ότι <<Σκοπός του σχεδίου είναι η οργάνωση της στρατηγικής και των τακτικών μεθόδων, για την πληρέστερη θωράκιση της Αττικής από τον κίνδυνο πρόκλησης και εξέλιξης δασικών πυρκαγιών...>> και <<Στόχος είναι η επίτευξη του άρτιου επιχειρησιακού σχεδιασμού, ώστε να μειωθεί, ο αριθμός των εκδηλωμένων πυρκαγιών, ο χρόνος αρχικής προσβολής και καταστολής αυτών με τη την αντίστοιχη μείωση των προκαλουμένων ζημιών...>>.

2) Ακολούθως, σύμφωνα με το ΠΔ 575/980 και την υπ' αρ. 21773 Φ.702.15/14-06-1994 Διαταγή Αρχηγείου ΠΣ, όπως αναφέρεται στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΓΕΝΙΚΑ, παρ. 3 "ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ – ΚΛΑΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ", σελ. 17, **η Αττική**, από άποψη επικινδυνότητας, χαρακτηρίζεται, ούτως ή άλλως και ανεξάρτητα από Κατηγορία Επικινδυνότητας Πυρκαγιάς, **ως επικίνδυνη περιοχή και μάλιστα ανήκει στην κλίμακα από << I >> έως << III >>, στην Κατηγορία << I >>, που σημαίνει μεγάλη επικινδυνότητα.**

3) Επίσης στην παρ. 4 "ΒΛΑΣΤΗΣΗ – ΧΛΩΡΙΔΑ", σελ. 19, ορίζεται ότι **<<Ιδιαίτερη σημασία επίσης πρέπει να δοθεί στις περιοχές μίξης αστικών περιοχών με δασικές, δεδομένου ότι απαιτούνται συνδυαστικές τακτικές για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών στις περιοχές αυτές>>**, όπως είναι περιοχή μίξης αστικού ιστού και δασικής έκτασης και η περιοχή στο Νταού Πεντέλης που εκδηλώθηκε η φονική πυρκαγιά της 23 Ιουλίου 2018 και εξαπλώθηκε σε οικιστικούς ιστούς της Καλλιτεχνούπολης - Νέου Βουτζά – Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι.

4) Εξάλλου στην παρ. 6 "ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ", σελ. 23, ορίζεται ότι η μέση ταχύτητα ανέμου στην Αττική κατά τον μήνα Αύγουστο είναι από 6,6 έως 7,3 (Κι). Αναφορικά με τη διεύθυνση των ανέμων και ειδικότερα τη διεύθυνση των ανέμων στην Ανατολική Αττική αναφέρεται ότι **<<Στην Ανατολική Αττική επικρατούν επίσης οι Βόρειοι-Βορειοανατολικοί άνεμοι, ενώ αυξημένης συχνότητας είναι οι Ανατολικοί του μήνες Μάιο, Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο. Παρατηρώντας τις σχετικές συχνότητες εντάσεων ανέμων στη διάρκεια του έτους, βλέπουμε πως άνεμοι εντάσεως 4 BEAUFORT και πάνω είναι αυξημένοι από τον Ιούνιο ως και το Σεπτέμβριο και κυρίως Ιούλιο και Αύγουστο....Συνεπώς η αυξημένη ένταση των ανέμων αυτή την εποχή, σε συνδυασμό με την ξηρασία, εντείνουν τον κίνδυνο έναρξης και επέκτασης μιας δασικής πυρκαγιάς και για το λόγο αυτό, καλούμαστε να εντείνουμε και την προσοχή μας για την προστασία των δασών και δασικών μας εκτάσεων>>**. Από την ως άνω αναφορά στο Σχεδιασμό της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής αποδεικνύεται ότι **είναι σε γνώση των πυροσβεστικών δυνάμεων της Αν. Αττικής η επικινδυνότητα των περιοχών λόγω των επικρατουσών κατά τον Ιούλιο ιδιαίτερων καιρικών συνθηκών, που μαζί με άλλες παραμέτρους και παράγοντες εντείνουν τον κίνδυνο έναρξης και επέκτασης μιας δασικής πυρκαγιάς.**

5) Περαιτέρω στη σελίδα 73 του ίδιου ως άνω Σχεδιασμού στην παρ. 17 "ΟΙΚΙΣΜΟΙ Ή ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΜΙΞΗΣ ΔΑΣΟΥΣ – ΟΙΚΙΣΜΟΥ", όπου καταγράφονται με βάση στοιχεία της Πολεοδομίας οι συγκεκριμένες περιοχές αυθαίρετης δόμησης στην Αττική. Στις περιοχές αυτές **είναι χαρακτηριστική η μη αναγραφή της περιοχής που**

εκδηλώθηκε και μεταδόθηκε η θανατηφόρα πυρκαγιά, όπως ο Νέος Βουτζάς και το Μάτι του Δήμου Μαραθώνα. Αυτό σημαίνει είτε ότι δεν υπάρχουν πολεοδομικές αυθαιρεσίες στις προσβληθείσας από την πυρκαγιά περιοχές των Δήμων Ραφήνας – Πικερμίου και Μαραθώνα, είτε η Πολεοδομία δεν τις ανέφερε στην ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής ή τις ανέφερε σ' αυτήν και η Πυροσβεστική κατά τη σύνταξη του εν λόγω Σχεδίου τις παρέλειψε να αναφέρει. Σε κάθε περίπτωση **ήταν σε άγνοια των πυροσβεστικών δυνάμεων οι πολεοδομικές παραβάσεις και αυθαιρεσίες.** Μια αυθαίρετη περιοχή, στην οποία εκδηλώνεται δασική πυρκαγιά και μάλιστα όταν αυτή είναι επικίνδυνη λόγω έντασης πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη από τις πυροσβεστικές δυνάμεις κατά το πυροσβεστικό έργο και μάλιστα κατά το στάδιο της οργανωμένης απομάκρυνσης (εκκένωσης) των κατοίκων εξ αιτίας του επαπειλούμενου ή εξελισσόμενου κινδύνου πυρκαγιάς, αλλά και οι λοιπές αρμόδιες αρχές και όργανα που αποφασίζουν κατά νόμο για την οργανωμένη απομάκρυνση των κατοίκων.

6) Ωστόσο, όπως ορίζεται στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, σελ. 120, του ως άνω Σχεδίου της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής, <<Η κινητοποίηση των πυροσβεστικών δυνάμεων γίνεται μέσω του Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων (ΕΣΚΕ), σύμφωνα με τα ισχύοντα. Σε κάθε περίπτωση ενημερώνεται άμεσα ο επιχειρησιακός Αξιωματικός, ο Διοικητής της περιοχής εκδήλωσης της πυρκαγιάς και ανάλογα, στη συνέχεια, η ιεραρχία και όποιος άλλος προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις.

7) Τα **Στάδια Ετοιμότητας των πυροσβεστικών δυνάμεων και μέσω του Πυροσβεστικού Σώματος** (πυροσβεστικού προσωπικού, εθελοντών και εθελοντικών οργανώσεων πολιτικής προστασίας και μέσω) είναι τρία (3). Ειδικότερα <<...για όλη τη θερινή περίοδο είναι τα εξής:

- **Πρώτο Στάδιο**, συνήθεις κλιματολογικές συνθήκες, με δείκτη επικινδυνότητας 1, 2 και 3.
- **Δεύτερο Στάδιο**, υψηλές θερμοκρασίες, ισχυροί άνεμοι με δείκτη επικινδυνότητας τέσσερα 4.
- **Τρίτο Στάδιο**, πολύ υψηλές θερμοκρασίες και λίαν ισχυροί άνεμοι σε συνδυασμό με άλλες κλιματολογικές παραμέτρους και δείκτη επικινδυνότητας πέντε 5.

Η αλλαγή ετοιμότητας από στάδιο σε στάδιο γίνεται μετά από συγκεκριμένη διαταγή του ΕΣΚΕ...>>. Εξάλλου όταν ο Δείκτης Επικινδυνότητας στην Αττική είναι 4, όπως την 23η Ιουλίου 2018, ημερομηνία της φονικής πυρκαγιάς, οι πυροσβεστικές δυνάμεις, λόγω του δείκτη επικινδυνότητας τέσσερα 4, με βάση τον χάρτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς που εκδόθηκε από τη ΓΓΠΠ και ίσχυε την ημερομηνία αυτή για την Περιφέρεια της Αττικής, **βρίσκονταν σε κατάσταση (αυξημένης) ετοιμότητας πολιτικής προστασίας, που σημαίνει σύμφωνα με τα**

ανωτέρω, ότι οι πυροσβεστικές δυνάμεις όλων των Υπηρεσιών της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής βρίσκονταν στο Δεύτερο Στάδιο Ετοιμότητας, σύμφωνα με τον προαναφερόμενο Σχεδιασμό της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής. Πιο συγκεκριμένα στη σελ. 136 επ. αυτού ορίζεται αναλυτικά τι πυροσβεστικά οχήματα περιλαμβάνει επιπλέον του Πρώτου Σταδίου η διασπορά δυνάμεων. Πιο αναλυτικά και για κάθε αρμόδια κατά τόπο για τη θανατηφόρα πυρκαγιά Πυροσβεστική Υπηρεσία της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής, **τα περιπολικά πυροσβεστικά οχήματα** είναι σύμφωνα με τον ως άνω Επιχειρησιακό Σχεδιασμό τα εξής ανά στάδιο:

Πρώτο Στάδιο:

α) ΠΥ Νέας Μάκρης:

- Περιοχή Ν. Βουτζά (Α΄ Είσοδο), με κωδικό (ΜΑΚΡΗ – 30)
- Περιοχή Κατασκηνώσεις Αγίου Ανδρέα, με κωδικό (ΜΑΚΡΗ – 31)
- Περιοχή Γραμματικού θέση "Αθιτάκη", με κωδικό (ΜΑΚΡΗ – 33)
- Περιοχή Κωπηλατοδρόμιο Σχοινιά – Κάτω Σούλι, με κωδικό (ΜΑΚΡΗ – 34)

β) 12ος ΠΣ ΔΠΥ Αθηνών:

- Περιοχή Πάτημα Βριλησίων, με κωδικό (12-30)
- Περιοχή Γλυκά Νερά, με κωδικό (12-31)
- Πυροσβεστικό Εθελοντικό Κλιμάκιο Πεντέλης, με κωδικό (12-91)

Δεύτερο Στάδιο:

Επιπλέον των ανωτέρω περιπολικών που προβλέπονται κατά το πρώτο στάδιο προβλέπονται και τα εξής ανά Υπηρεσία περιπολικά πυροσβεστικά οχήματα.

α) ΠΥ Νέας Μάκρης:

- Διασταύρωση Αγ. Μαρίνας – Ραμνούντα, με κωδικό (ΜΑΚΡΗ – 15)

β) 12ος ΠΣ ΔΠΥ Αθηνών:

- Περιοχή Ντράφι – Διώνη, με κωδικό (12 – 15)

Επιπλέον των ανωτέρω προβλέπεται από τον ίδιο ως άνω Επιχειρησιακό Σχεδιασμό και διασπορά Πυροσβεστικών Μηχανών "ΘΗΣΕΑΣ", σελ. 140, σ' εκτέλεση της υπ' αρ. 16600 Φ.702.15/12-03-2013 Διαταγής του Αρχηγείου ΠΣ περιπολίες με τις υπηρεσιακές μοτοσυκλέτες της

ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής. Ειδικότερα για τη Διοίκηση ΠΥ Ανατολικής Αττικής 1 – 2 : προβλέπονται περιπολίες σε αγροτικές και δασικές περιοχές εντός του τομέα της ΔΙ.ΠΥ. Αν. Αττικής, σελ. 140.

8) Επίσης για τον έγκαιρο εντοπισμό (αναγγελία) δασικών πυρκαγιών στην Αττική, προβλέπεται **ανάπτυξη εναερίων επιτηρήσεων με οργάνωση εκτεταμένων επιχειρήσεων εναερίων περιπολιών** με βάση το δείκτη επικινδυνότητας της κάθε ημέρας ή άλλες ειδικές πληροφορίες, σε όλη την Αττική. Ο επιχειρησιακός έλεγχος ασκείται από το ΕΣΚΕ. **Στόχος της ως άνω οργάνωσης εναερίας επιτήρησης** είναι <<Η άμεση ενημέρωση του ΕΣΚΕ, η ορθή αρχική πληροφόρηση των πυροσβεστικών δυνάμεων πριν την άφιξη τους και η ασφαλής κινητοποίηση των πυροσβεστικών αεροσκαφών, ώστε να επιταχυνθεί γρήγορα ο έλεγχος της φωτιάς>>. Ο εναέριος στόλος επιχειρήσεων εναερίας επιτήρησης περιλαμβάνει:

- Αεροσκάφη Α/Φ CL – 215 και CL – 415 (αμφίβια πυροσβεστικά αεροσκάφη), με έδρα την Ελευσίνα (355 ΜΤΜ της ΠΑ), μετά από εντολή του ΕΣΚΕ, θα μετέχουν σε εναερίες περιπολίες σε ημέρες υψηλού κινδύνου, όπως ήταν την ημέρα της θανατηφόρου πυρκαγιάς (23 Ιουλίου 2018), πλην όμως από πληροφορίες που συνέλεξα, δεν δόθηκε εντολή του ΕΣΚΕ για εναερία επιτήρηση – περιπολία
- Αεροσκάφη T – 41 της Σχολής Ικάρων της ΠΑ, που εδρεύουν στο Τατόι
- Αεροσκάφη τύπου Chessna του ΛΣ-ΕΛΑΚΤ, που εδρεύουν στο Τατόι

Επίσης στη σελ. 122, ορίζεται ότι: <<Οι επιχειρήσεις της εναερίας επιτήρησης οργανώνονται κάθε χρόνο από την 1η Ιουνίου έως την 31η Οκτωβρίου, κατόπιν προγραμματισμού και εντολής του ΕΣΚΕ...>>. Οι εναερίες περιπολίες επιτήρησης οργανώνονται: **i) με εναερία μέσα (χωρίς νερό)**, που έχουν σκοπό:

- Τον έγκαιρο εντοπισμό της πυρκαγιάς
- Την έγκαιρη και ασφαλή ενημέρωση των πυροσβεστικών δυνάμεων και
- Την ασφαλή καθοδήγησή τους στο χώρο του συμβάντος

και **ii) με εναερία μέσα (με νερό)**, που έχουν σκοπό:

- Τον έγκαιρο εντοπισμό της πυρκαγιάς
- Την άμεση και αρχική προσβολή της
- Την έγκαιρη και ασφαλή ενημέρωση των πυροσβεστικών δυνάμεων

9) Ωστόσο, στη σελ. 124 ορίζεται ότι <<**Καθήκοντα συντονισμού των εναερίων μέσων**, που μετέχουν στο έργο της πυρόσβεσης σε μία πυρκαγιά, αναλαμβάνει από εδάφους ο επικεφαλής των

επίγειων μέσων ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του>>. Εξάλλου στην ίδια ως άνω σελίδα καθορίζονται τα καθήκοντα του Συντονιστή Εναερίων Μέσων (ΑΣΕΜ).

10) Ακόμη η επίγεια επιτήρηση, σύμφωνα με την παρ. 2 – "ΕΠΙΓΕΙΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ", σελ. 125 επ. ορίζεται ότι γίνεται με την επάνδρωση των πυροφυλακίων – παρατηρητηρίων, με τη διασπορά των πυροσβεστικών περιπολιών οχημάτων και μηχανών, με τις μεικτές αμιγές περιπολίες, με την εκπομπή επιχειρησιακών Αξιωματικών και με τη συνεισφορά επιτήρησης από τους εθελοντές και τους ΟΤΑ. Σύμφωνα με το προαναφερόμενο Σχέδιο της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής Πυροφυλάκιο στην Αν. Αττική και πιο συγκεκριμένα το πλησιέστερο στην ευρύτερη περιοχή του Νταού Πεντέλης, που ξεκίνησε η θανατηφόρα πυρκαγιά είναι το **πυροφυλάκιο "Προφήτης Ηλίας Πεντέλης"** που επανδρώνεται με εθελοντές της Νέας Πεντέλης.

11) Ωστόσο, στη σελ. 146, ορίζεται στην παρ. 3 – "ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ", ο τρόπος αναγγελίας πυρκαγιάς στις πυροσβεστικές δυνάμεις. Αυτή γίνεται κατά βάση από το ΕΣΚΕ μέσω του αναλογικού ασυρμάτου ή μέσω σταθερής και κινητής τηλεφωνίας. Εξάλλου, σύμφωνα με την παρ. 5 – "ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ", σελ. 147, η κινητοποίηση των πυροσβεστικών δυνάμεων κατά βάση γίνεται από το ΕΣΚΕ μέσω σταθερής και κινητής τηλεφωνίας ή μέσω του αναλογικού ασυρμάτου.

12) Ακόμη, στην παρ. 6 – "ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΥΝΑΡΜΟΔΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ", σελ. 147, ορίζεται ότι << Όταν κριθεί αναγκαίο και η πυρκαγιά έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις, τότε σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ενημερώνονται οι συναρμόδιες αρχές και ζητείται η αρωγή και συνδρομή τους...Η ενεργοποίηση τους γίνεται με αίτημα του ΕΣΚΕ προς τους υπεύθυνους ΠΣΕΑ των Περιφερειακών Ενοτήτων. Επίσης μέσω του ΕΣΚΕ ενημερώνεται και η ΓΠΠΠ και ο/η Περιφερειάρχης Αττικής από τον Διοικητή της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής.

13) Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 7 – "ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ", σελ. 147, ορίζεται ότι <<**Τη διεύθυνση των επιχειρήσεων αναλαμβάνει πάντα ο ανώτερος στο βαθμό Αξιωματικός που ευρίσκεται στον τόπο του συμβάντος, ο οποίος, αφού ενημερωθεί για τις συνθήκες της πυρκαγιάς, ενημερώνει το ΕΣΚΕ για τη δημιουργηθείσα κατάσταση, ώστε να λάβει γνώση η ιεραρχία. Φροντίζει να συνεργασθεί με τυχόν άλλες αρχές, που βρίσκονται στο συμβάν, ζητά αεροσκάφη ή άλλα μέσα, εάν κρίνει αυτό απαραίτητο και γενικότερα αναλαμβάνει την ευθύνη της επιχείρησης...Με την άφιξη ανωτέρου, τον ενημερώνει και τίθεται υπό τις διαταγές του>>.**

14) Τέλος, η **ετοιμότητα – επιφυλακή του πυροσβεστικού προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος** διατάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 3 και άρθρο 24 του ΠΔ 210/1992, όπως ισχύει σήμερα (ΚΕΥΠΣ) καθώς και το άρθρο 98 του Ν. 4249/2014 και εφαρμόζονται οι καταστάσεις της γενικής ή μερικής επιφυλακής, σύμφωνα με τα ισχύοντα από τις σχετικές διατάξεις. Πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 15, παρ. 3 του ΠΔ 210/1992, όπως ισχύει σήμερα, και αναφέρεται στα Καθήκοντα Διοικητή Περιφερειακής Διοίκησης, ορίζεται ότι **ο Διοικητής Περιφερειακής Διοίκησης <<3. Σε περίπτωση μεγάλης πυρκαγιάς ή...μεταβαίνει επιτόπου και αναλαμβάνει προσωπικά τη διεύθυνση του πυροσβεστικού έργου και το συντονισμό των πυροσβεστικών δυνάμεων**, καλεί ενισχύσεις και θέτει τη δύναμη των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών της δικαιοδοσίας του σε επιφυλακή, αν χρειασθεί και γενικά παίρνει κάθε απαραίτητο μέτρο για τη γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάστασης>>. **Στο συγκεκριμένο περιστατικό δεν μετέβη επιτόπου να συντονίσει τις πυροσβεστικές δυνάμεις, γιατί ενδεχομένως βρίσκονταν στην πυρκαγιά της Κινέττας**. Αναφορικά με τη διαταγή επιφυλακής αυτή, όπως αναφέρεται και στο σχετικό Δελτίο Τύπου του Γραφείου Τύπου του ΑΠΣ την 23/07/2018 και ώρα 17:00, βεβαιώνεται ότι διατάχθηκε Μερική Επιφυλακή των Υπηρεσιών του Πυροσβεστικού Σώματος.

Δ).- ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

i) Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

Η **πολιτική προστασία** της Χώρας, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1 του Ν. 3013/20021 αποβλέπει στην προστασία της ζωής, υγείας και περιουσίας των πολιτών από φυσικές (ταχείας ή βραδείας εξέλιξης), τεχνολογικές (συμπεριλαμβανομένων βιολογικών, χημικών και πυρηνικών συμβάντων) και λοιπές καταστροφές που προκαλούν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, κατά τη διάρκεια ειρηνικής περιόδου.

Σύμφωνα με το άρθρο 104 του Ν. 4249/2014 και πιο συγκεκριμένα την παρ. 1 αυτού, η **Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας** που συστήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν.

2344/1995, αποτελεί Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας προΐσταται ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, ενώ με την παρ. 2 του ιδίου ως άνω άρθρου, με την οποία αντικαταστάθηκε η παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3013/2002, **η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας έχει ως αποστολή** τη μελέτη, το σχεδιασμό, την οργάνωση και το συντονισμό της δράσης για την εκτίμηση του κινδύνου, την πρόληψη, ετοιμότητα, ενημέρωση και αντιμετώπιση των φυσικών, τεχνολογικών και λοιπών καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, το συντονισμό των δράσεων αποκατάστασης, τον έλεγχο της εφαρμογής των ανωτέρω, καθώς και την ενημέρωση του κοινού για τα ζητήματα αυτά. Επίσης, οργανώνει και εποπτεύει το Σύστημα Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας. Στο πλαίσιο της ανωτέρω αποστολής στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας υπάγεται το Πυροσβεστικό Σώμα, το οποίο συνιστά τον επιχειρησιακό της βραχίονα. Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 108 παρ. 5 του ιδίου ως άνω νόμου <<Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας είναι αρμόδια για το συντονισμό όλων των δράσεων εκτίμησης του κινδύνου, πρόληψης, προετοιμασίας, κινητοποίησης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης των καταστροφών όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων, σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό, με κύριο επιχειρησιακό βραχίονα το Πυροσβεστικό Σώμα, υπό την επιφύλαξη της λειτουργικής και επιχειρησιακής αυτοτέλειας των διαδικασιών και ενεργειών έρευνας και διάσωσης στη θάλασσα που συντονίζονται από το Ενιαίο Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τις δράσεις αυτές. Στο πλαίσιο αυτό:

α) Συντονίζει την προετοιμασία του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας της Χώρας για την αντιμετώπιση πιθανών καταστροφών, στο πλαίσιο του υφιστάμενου σχετικού σχεδιασμού, ανά κατηγορία κινδύνου.

β) Αξιοποιεί τα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία και πληροφορίες για την κινητοποίηση του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας της Χώρας, εν όψει απειλούμενου κινδύνου καταστροφών. Για το σκοπό αυτόν, οργανώνει και λειτουργεί μονάδα αξιολόγησης και αξιοποίησης της πρόγνωσης καιρικών φαινομένων και άλλων πρόδρομων φαινομένων φυσικών καταστροφών, με σκοπό την έγκαιρη κινητοποίηση του δυναμικού και των μέσων Πολιτικής Προστασίας, για την αντιμετώπιση απειλούμενου κινδύνου καταστροφών, καθώς και για την ενημέρωση και παροχή αντίστοιχων οδηγιών προς τους πολίτες.

γ) **Οργανώνει και λειτουργεί Εθνικό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης.**

δ) **Συντονίζει το έργο και τις δράσεις αντιμετώπισης των καταστροφών κατά την εκδήλωση των φαινομένων**, καθώς και το έργο αποκατάστασης των προκαλούμενων ζημιών. Ο ανωτέρω συντονισμός περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις εκδήλωσης δράσης για την αντιμετώπιση των κάθε

μορφής καταστροφών κατά την εκδήλωση του φαινομένου από τις κάθε είδους εμπλεκόμενες δυνάμεις πυρόσβεσης και διάσωσης.

ε) Μεριμνά, δια του **Πυροσβεστικού Σώματος**, για την ασφάλεια και προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και του Κράτους, του φυσικού περιβάλλοντος και ιδίως, του δασικού πλούτου της Χώρας από τους κινδύνους των πυρκαγιών, θεομηνιών και λοιπών καταστροφών.

στ) **Μεριμνά για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών από μία περιοχή για λόγους προστασίας της ζωής ή της υγείας τους από εξελισσόμενη ή από επικείμενη καταστροφή. Η λήψη της απόφασης για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών αποτελεί ευθύνη των κατά τόπους Δημάρχων, οι οποίοι έχουν το συντονισμό του έργου πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση της καταστροφής σε τοπικό επίπεδο. Όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από ένα δήμο, η απόφαση λαμβάνεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει σχετικώς τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη. Στις περιπτώσεις του άρθρου 2 παρ. 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 1 περιπτώσεις β', γ' και δ' του Ν. 3013/2002 (Α' 102), όπως ισχύει, η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ή από τον Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν σχετικής εξουσιοδότησης, και εκτελείται από τους αρμόδιους Περιφερειάρχες και Δημάρχους. Η λήψη της απόφασης βασίζεται στις εισηγήσεις των φορέων που κατά περίπτωση έχουν την ευθύνη περιορισμού των επιπτώσεων από την εξέλιξη της καταστροφής.**

ζ) Λειτουργεί το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας, σε μόνιμη βάση και για όλη τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου, στο Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.) του άρθρου 68 του παρόντος. Στο Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας απασχολούνται ειδικευμένα στελέχη Πολιτικής Προστασίας και το αναγκαίο προσωπικό, στο οποίο περιλαμβάνονται και επιτελικά στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος...>>.

Περαιτέρω, στο άρθρο 2, παρ. 3 του ίδιου ως άνω νόμου (Ν. 4249/2014), ορίζονται τα είδη των καταστροφών, ενώ στην παρ. 4, ορίζονται τα είδη της κατάστασης κινητοποίησης πολιτικής προστασίας. Ειδικότερα:

"3.α. Γενική καταστροφή νοείται η καταστροφή που εκτείνεται σε περισσότερες από τρεις περιφέρειες της χώρας.

β. Περιφερειακή καταστροφή μικρής έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας της περιφέρειας.

γ. Περιφερειακή καταστροφή μεγάλης έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλες περιφέρειες ή και από κεντρικές υπηρεσίες και φορείς.

δ. Τοπική καταστροφή μικρής έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας σε επίπεδο νομού.

ε. Τοπική καταστροφή μεγάλης έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλους νομούς, περιφέρειες ή και από κεντρικές υπηρεσίες και φορείς.

4. Κατάσταση κινητοποίησης πολιτικής προστασίας είναι η ενεργοποίηση και η κλιμάκωση της δράσης του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για τους σκοπούς της πολιτικής προστασίας και ειδικότερα για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών από καταστροφές ή και για τον έλεγχο και περιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων, που σχετίζονται με τους αντίστοιχους κινδύνους. Η κατάσταση κινητοποίησης πολιτικής προστασίας διακρίνεται σε:

α. Κατάσταση ετοιμότητας πολιτικής προστασίας, λόγω τεκμηριωμένου κινδύνου, στην οποία περιλαμβάνεται η κλιμάκωση της ετοιμότητας του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας, κατά την εξειδίκευση που γίνεται στο σχεδιάσμα ετοιμότητας.

β. Κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας στην οποία περιλαμβάνεται η κατάσταση, που σχετίζεται με συγκεκριμένη καταστροφή, για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται: i) ειδικός συντονισμός από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του δυναμικού και των μέσων των υπηρεσιών και των φορέων, που αναλαμβάνουν δράση σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και ii) κινητοποίηση δυναμικού και μέσων επιπλέον του διατιθέμενου υπό κανονικές συνθήκες".

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 και 2, του ίδιου ως άνω νόμου, **Καταστροφή** νοείται κάθε ταχείας ή βραδείας εξέλιξης φυσικό φαινόμενο ή τεχνολογικό συμβάν στο χερσαίο, θαλάσσιο και εναέριο χώρο, το οποίο προκαλεί εκτεταμένες δυσμενείς επιπτώσεις στον άνθρωπο, καθώς και στο ανθρωπογενές ή φυσικό περιβάλλον. **Η ένταση της καταστροφής** καθορίζεται από το μέγεθος των απωλειών ή ζημιών που αφορούν στη ζωή, στην υγεία και στην περιουσία των πολιτών, στα αγαθά, στις παραγωγικές πηγές και στις υποδομές, ενώ **Κίνδυνος** νοείται η πιθανότητα εκδήλωσης ενός φυσικού φαινομένου ή τεχνολογικού συμβάντος ή και λοιπών καταστροφών σε συνδυασμό με την ένταση των καταστροφών, που μπορεί να προκληθούν στους πολίτες, στα αγαθά, στις πλουτοπαραγωγικές πηγές και στις υποδομές μιας περιοχής.

Ωστόσο στο άρθρο 3 του ίδιου πάλι νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 110 του Ν.4249/2014, ορίζεται το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας. Ειδικότερα:

Δυναμικό και μέσα πολιτικής προστασίας

Στο δυναμικό και στα μέσα Πολιτικής Προστασίας περιλαμβάνονται:

α) Ειδικευμένα στελέχη Πολιτικής Προστασίας σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, στα οποία ανατίθεται η επίβλεψη εκπόνησης και εφαρμογής των σχεδίων, προγραμμάτων και μέτρων Πολιτικής Προστασίας, καθώς και ο συντονισμός των αναγκαίων ενεργειών.

β) Το σύνολο των κρατικών υπηρεσιών, οι υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, που είναι υπεύθυνες σε επιχειρησιακό επίπεδο για τις επιμέρους δράσεις Πολιτικής Προστασίας και, κυρίως, για την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση των καταστροφών [όπως Πυροσβεστικό Σώμα, Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, ΕΛ.ΑΣ., Ε.Κ.Α.Β., Ένοπλες Δυνάμεις, Ο.Α.Σ.Π., υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, της Περιφέρειας, των Δήμων, της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και των θυγατρικών της (Α.Δ.Μ.Η.Ε., Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. κλπ), του Ο.Τ.Ε. Α.Ε. και των θυγατρικών του, της Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε., της Δ.ΕΠ.Α. Α.Ε., της Δ.Ε.Σ.Φ.Α. Α.Ε., της Ε.Μ.Υ. κλπ).

γ) Οι εθελοντικές οργανώσεις Πολιτικής Προστασίας, καθώς και οι ειδικευμένοι εθελοντές Πολιτικής Προστασίας, σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, που έχουν πιστοποιηθεί σχετικώς από την Πυροσβεστική Ακαδημία, εντάσσονται στο σχεδιασμό της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και αναλαμβάνουν την υποστήριξη σχεδίων και δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης, καθώς και δράσεις ετοιμότητας και αντιμετώπισης καταστροφών.

Εξάλλου το ισχύον θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο πολιτικής προστασίας που έχει εφαρμογή στις δασικές πυρκαγιές που εκδηλώνονται στη χώρα περιγράφεται και αναλύεται με σχετική εγκύκλιο της ΓΓΠΠ. Πιο συγκεκριμένα η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ), όπως συμβαίνει κάθε αντιπυρική περίοδο, έτσι και κατά την τρέχουσα αντιπυρική περίοδο εξέδωσε την με αρ. πρωτ. 3752/25-05-2018 Εγκύκλιο με τίτλο "Σχέδιο δράσεων πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών". Σύμφωνα με αυτήν οι δασικές πυρκαγιές είναι φαινόμενο που εντάσσεται στην κατηγορία των φυσικών καταστροφών, σύμφωνα με το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ" (Προσθήκη 1 στο Παράρτημα Α') και δύναται να προκαλέσουν: i) Τραυματισμούς και απώλειες ανθρώπινων ζωών, ii) Άμεσες και έμμεσες οικονομικές απώλειες στον πρωτογενή τομέα σε διάφορες υποδομές και εγκαταστάσεις της χώρας και iii) Διατάραξη οικολογικής ισορροπίας των φυσικών οικοσυστημάτων.

II) Ανάλυση του ισχύοντος θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου της ΓΓΠΠ για τις δασικές πυρκαγιές

Η ως άνω εγκύκλιος της ΓΓΠΠ (Αρ. Πρωτ. 3752/25-05-2018 <<Σχέδιο δράσεων Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών>>), διαίρεται σε επτά

κεφάλαια (Μέρη). Τα σημαντικότερα εξ αυτών των κεφαλαίων και μάλιστα τα κομβικά σημεία αυτών που έπρεπε να εφαρμοσθούν από τις δυνάμεις πολιτικής προστασίας που εμπλέκονται σε κάθε δασική πυρκαγιά και στην προκειμένη περίπτωση τόσο στη δασική πυρκαγιά που εκδηλώθηκε την 23 Ιουλίου 2018 και ώρα 12:03 μμ στην περιοχή Αέρα στα Γεράνεια Όρη (Κινέτα) όσο και στη θανατηφόρα πυρκαγιά που εκδηλώθηκε περί ώρα 16:49 μμ στην περιοχή Νταού Πεντέλης και η οποία εξαπλώθηκε στην Καλλιτεχνούπολη, Νέο Βουτζά και Μάτι Αττικής με τα 96 μέχρι σήμερα θύματα, περιγράφονται και αναλύονται ακολούθως. Πιο συγκεκριμένα:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ - "Έργα, δράσεις και μέτρα πρόληψης"

Στα έργα, δράσεις και μέτρα πρόληψης που πρέπει να λαμβάνονται από τα θεσμικά αρμόδια όργανα, κατά λόγο αρμοδιότητας, περιλαμβάνονται κυρίως:

1) Έργα αντιπυρικής προστασίας δασών και δασικών εκτάσεων, 2) Έλεγχος της κατάστασης και καλής λειτουργίας των πυροσβεστικών υδροστομιών, 3) Προληπτικός καθαρισμός βλάστησης για τη μείωση του κινδύνου πυρκαγιών 4) Προληπτικοί καθαρισμοί βλάστησης κατά μήκος του οδικού δικτύου, 5) Μέτρα για την αποφυγή πρόκλησης πυρκαγιάς από τη λειτουργία χώρων ανεξέλεγκτης εναπόθεσης αστικών απορριμμάτων, 6) Μέτρα για την αποφυγή εκδήλωσης πυρκαγιάς από την εκτέλεση γεωργικών και άλλων εργασιών στην ύπαιθρο, 7) Λήψη μέτρων προστασίας παιδικών εξοχών - κατασκηνώσεων και 8) Έκδοση Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς από τη ΓΓΠΠ.

Οι κατηγορίες κινδύνου πυρκαγιάς είναι πέντε (5). Στην Αττική την ημέρα της πυρκαγιάς (Δευτέρα, 23 Ιουλίου 2018), σύμφωνα με τον ως άνω χάρτη που εξέδωσε την προηγούμενη ημέρα, Κυριακή, 22 Ιουλίου 2018 η ΓΓΠΠ, η Κατηγορία Κινδύνου είναι στην πεντάβαθμη κλίμακα στο 4 δηλαδή πολύ υψηλή ήτοι **ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ 4 (πολύ υψηλή)**. Αυτό σημαίνει ότι ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα υψηλός. Ο αριθμός των πυρκαγιών που αναμένεται να εκδηλωθούν, πιθανόν να είναι μεγάλος, αλλά, το κυριότερο, **κάθε πυρκαγιά μπορεί να λάβει μεγάλες διαστάσεις, εφόσον ξεφύγει από την αρχική προσβολή**. Οστόσο στην ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ 5 (Συναγερμός), ο κίνδυνος είναι ακραίος. Ο αριθμός των πυρκαγιών που αναμένεται να εκδηλωθούν, στην περίπτωση αυτή, πιθανόν να είναι πολύ μεγάλος. Όλες οι πυρκαγιές που ενδέχεται να εκδηλωθούν μπορεί να λάβουν γρήγορα μεγάλες διαστάσεις και να αναπτύξουν ακραία συμπεριφορά αμέσως μετά την εκδήλωσή τους. Η δυσκολία ελέγχου αναμένεται να είναι πολύ μεγάλη μέχρι να μεταβληθούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες αναπτύσσονται οι πυρκαγιές. Κατόπιν τούτου μήπως η ΓΓΠΠ έπρεπε κατά την έκδοση του ανωτέρω χάρτη αντί Κατηγορία Κινδύνου 4, θα έπρεπε για την Αττική, που θα επικρατούσαν πολύ ισχυροί έως θυελλώδεις άνεμοι, να εντάξει την Περιφέρεια αυτής στην Κατηγορία Κινδύνου 5 (Συναγερμός). Η διαπίστωση αυτή

έχει μεγάλη σημασία για τα μέτρα και μέσα που έπρεπε να λάβει το ΠΣ (μεγαλύτερο επίπεδο - στάδιο ετοιμότητας 3 και όχι 2) καθώς και άλλοι αρμόδιοι εμπλεκόμενες δυνάμεις πολιτικής προστασίας.

Για τις περιοχές που βάσει του Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς ο κίνδυνος για το επόμενο 24-ωρο εκτιμάται πολύ υψηλός, όπως Στην Αττική την ημέρα της πυρκαγιάς, εκδίδεται από το Κέντρο Επιχειρήσεων της ΓΓΠΠ (ΚΕΠΠ / ΕΣΚΕ) ιδιαίτερο προειδοποιητικό σήμα, προκειμένου να τεθούν οι φορείς σε Κατάσταση Ετοιμότητας Πολιτικής Προστασίας (άρθρο 2, παρ. 4α του Ν. 3013/200). Τα επίπεδα ετοιμότητας, οι συγκεκριμένες ενέργειες του κάθε επιχειρησιακά εμπλεκόμενου φορέα σε κάθε επίπεδο και η λήψη πρόσθετων μέτρων σε συνάρτηση με το προβλεπόμενο επίπεδο κινδύνου καθορίζεται από τον επιχειρησιακό τους σχεδιασμό. Η ενημέρωση του κοινού για τη λήψη μέτρων αυτοπροστασίας από κινδύνους που προέρχονται από δασικές πυρκαγιές γίνεται σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο από τη ΓΓΠΠ. Η ενημέρωση του κοινού για θέματα πρόληψης και καταστολής των πυρκαγιών γίνεται, σύμφωνα με τους Ν. 3013/2002 και Ν. 4249/20140, με ευθύνη του Πυροσβεστικού Σώματος (ΠΣ). Ένα από τα προληπτικά μέτρα που λαμβάνονται είναι και η προληπτική απαγόρευση κυκλοφορίας δηλαδή απαγόρευση κυκλοφορίας οχημάτων και παραμονής εκδρομέων σε εθνικούς δριμούς και "ευπαθείς" περιοχές σε ημέρες και ώρες που θεωρούνται επικίνδυνες για εκδήλωση πυρκαγιών. Αυτή αποφασίζεται από τους αρμόδιους Αντιπεριφερειάρχες που λαμβάνουν κατά τη λειτουργία των Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειών (ΣΟΠΠ) τη σχετική εξουσιοδότηση.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΤΕΥΡΟ - "Δράσεις Αυξημένης Ετοιμότητας - Ελέγχου και Καταστολής - Υποστήριξη του έργου ΠΣ - Αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών"

Στην παρ. 2.1. με τίτλο: "Δράσεις αυξημένης ετοιμότητας εν όψει επαπειλούμενου κινδύνου για εκδήλωση δασικών πυρκαγιών" ορίζονται ποιες είναι οι δράσεις όταν υπάρχει Κατάσταση Αυξημένης Ετοιμότητας. Τέτοιες δράσεις, μεταξύ άλλων, είναι κυρίως:

- 1) Η ετοιμότητα του προσωπικού και των μέσων των εμπλεκόμενων φορέων για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και διαχειρίσεων των συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών
- 2) Για περιοχές που προβλέπεται σύμφωνα με τον οικείο χάρτη Κατηγορία Κινδύνου 4 και οι συνθήκες που αναμένεται να επικρατήσουν το επόμενο 24-ωρο είναι ευνοϊκές για την εκδήλωση πυρκαγιών με ακραία συμπεριφορά, ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας δύναται να ζητήσει από τους φορείς πολιτικής προστασίας που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών τη λήψη επιπλέον πρόσθετων μέτρων πρόληψης και ετοιμότητας.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 3013/2002, η Κατάσταση Κινητοποίησης Πολιτικής Προστασίας διακρίνεται σε: **α) Κατάσταση Ετοιμότητας Πολιτικής Προστασίας λόγω τεκμηριωμένου κινδύνου και β) Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας**, στην οποία περιλαμβάνεται η κατάσταση που σχετίζεται με συγκεκριμένη καταστροφή για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται: 1) Ειδικός Συντονισμός από τη ΓΓΠΠ που αναλαμβάνει δράση σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και 2) Κινητοποίηση δυναμικού και μέσων επιπλέον του διατιθέμενου υπό κανονικές συνθήκες, όπως στη συγκεκριμένη πυρκαγιά υπήρξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας.

Επίσης στην παρ. 2.2. με τίτλο: "Δράσεις αναγγελίας,ελέγχου και καταστολής των δασικών πυρκαγιών, ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι:

1) Το ΠΣ έχει την ευθύνη και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της καταστολής των πυρκαγιών και την παροχή βοήθειας για τη διάσωση των ατόμων και υλικών αγαθών που απειλούνται από αυτές.

2) Οι φορείς που βάσει του θεσμικού πλαισίου οφείλουν να συνδράμουν σε δυναμικό και μέσα το έργο της καταστολής, το οποίο αποτελεί ευθύνη του ΠΣ, είναι Δημόσιοι Φορείς (Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Περιφέρειες και Δήμοι, Ένοπλες Δυνάμεις, ΕΛΑΣ, ΛΣ - ΕΛΑΚΤ), Ιδιωτικοί Φορείς, Εθελοντικές Οργανώσεις εκπαιδευμένες από το ΠΣ κλπ, συμμετέχουν μετά από αίτημα του επικεφαλής Αξιοματικού των επιχειρήσεων καταστολής.

Εξάλλου στην παρ. 2.3. με τίτλο "Δράσεις υποστήριξης του ΠΣ στο έργο της καταστολής δασικών πυρκαγιών" ορίζεται,μεταξύ άλλων, ότι:

1) Ο έλεγχος και καταστολή των δασικών πυρκαγιών είναι αρμοδιότητα του ΠΣ και ενεργείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον επιχειρησιακό σχεδιασμό. Η συνδρομή των λοιπών επιχειρησιακά εμπλεκόμενων φορέων στο έργο του ΠΣ πραγματοποιείται κατόπιν σχετικού αιτήματος του επικεφαλής Αξιοματικού των επιχειρήσεων και επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο, μεταξύ άλλων και στις παρακάτω δράσεις:

α) Λήψη μέτρων τροχαίας κίνησης από την ΕΛΑΣ

β) Διάθεση προσωπικού και μέσων από το ΓΕΕΘΑ.

Ακόμη στην παρ. 2.4. με τίτλο: "**Δράσεις αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και διαχείρισης συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών**" ορίζεται ότι οι δράσεις αυτές, οι οποίες θα έπρεπε να αναληφθούν κατά λόγο αρμοδιότητας στη συγκεκριμένη πυρκαγιά, επικεντρώνονται κατά κύριο λόγο, μεταξύ άλλων και στις ακόλουθες δράσεις:

1) Απεγκλωβισμός και διάσωση πολιτών από το ΠΣ που βρίσκονται σε επαφή ή εντός του φλεγόμενου χώρου και η προσωπική τους ασφάλεια διατρέχει άμεσο και διαρκή κίνδυνο που απαιτεί την παροχή βοήθειας, το ταχύτερο δυνατόν, ώστε να μην υπάρχουν απώλειες.

2) Υλοποίηση του μέτρου της οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών ως μέτρο προληπτικής προστασίας τους που δρομολογείται εγκαίρως (ενώ η καταστροφή βρίσκεται σε εξέλιξη) και κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς, η εκτίμηση των οποίων γίνεται μόνο σε τοπικό επίπεδο. Η δράση αυτή υλοποιείται με ευθύνη των αρμοδίων Οργάνων Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 108 του Ν. 4249/2014 και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ (βλ. σχετική Εγκύκλιο 2934/06-05-2015 ΓΓΠΠ). Συγκεκριμένα, με το άρθρο 108 του Ν.4249/2014 αναφέρεται πλέον ρητά ότι:

- Η λήψη της απόφασης για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών αποτελεί ευθύνη των κατά τόπους Δημάρχων, οι οποίοι έχουν το συντονισμό του έργου πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση της καταστροφής σε τοπικό επίπεδο.
- Όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από ένα Δήμο, η απόφαση λαμβάνεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει σχετικώς τον οικείο (χωρικό) Αντιπεριφερειάρχη.
- Στις περιπτώσεις του άρθρου 2 παρ. 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 1 περιπτώσεις β', γ' και δ' του Ν. 3013/2002 (Α' 102), όπως ισχύει, η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ή από το Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν σχετικής εξουσιοδότησης, και εκτελείται από τους αρμόδιους Περιφερειάρχες και Δημάρχους.
- Η λήψη της απόφασης βασίζεται στις εισηγήσεις των φορέων που κατά περίπτωση έχουν την ευθύνη περιορισμού των επιπτώσεων από την εξέλιξη της καταστροφής. Βάσει των ανωτέρω η Δ/ση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας επικαιροποίησε το 2015 τις κατευθυντήριες οδηγίες για την οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών σύμφωνα με το νεότερο θεσμικό πλαίσιο.

Ειδικότερα, στο 2934/06-05-2015 έγγραφό μας (ΑΔΑ: ΒΜ7Λ465ΦΘΕ-Η0Ζ), με θέμα «Κατευθυντήριες οδηγίες για την οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών για λόγους προστασίας από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή εξ αιτίας δασικών πυρκαγιών» περιγράφονται με αναλυτικό τρόπο οι εμπλεκόμενοι φορείς και οι προϋποθέσεις και περιορισμοί για την υλοποίηση του μέτρου. Επίσης, δίνονται κατευθυντήριες οδηγίες για τη λήψη της απόφασης, όπως και οδηγίες για την προοδευτική υλοποίηση των δράσεων που απαιτούνται στις περιπτώσεις που ληφθεί η απόφαση (Σχέδιο δράσης).

Στο πλαίσιο εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων και ειδικότερα στις περιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν τα ακόλουθα θέματα:

- Η οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών εξετάζεται ως μέτρο προληπτικής προστασίας τους, που πρέπει να δρομολογείται εγκαίρως (ενώ η καταστροφή βρίσκεται σε εξέλιξη) και κάτω

από ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς, η εκτίμηση των οποίων μπορεί να γίνει μόνο σε τοπικό επίπεδο. Δηλαδή το μέτρο αυτό εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που στις περιοχές που αναμένεται να πληγούν λόγω της εξέλιξης του καταστροφικού φαινομένου, ο κίνδυνος παραμονής των πολιτών σε οικισμούς, τμήματα πολεοδομικών συγκροτημάτων, κλπ, είναι μεγαλύτερος σε σχέση με τον κίνδυνο μετακίνησης, στον οποίο δύναται να εκτεθούν κατευθυνόμενοι προς ασφαλή χώρο.

- Η δράση της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης ως μέτρο που δρομολογείται για την προληπτική προστασία των πολιτών, έχει χαρακτήρα μη υποχρεωτικό, βασιζόμενη στην ενημέρωσή τους για τον κίνδυνο και τις πιθανές συνέπειες που έχει η παραμονή τους στο χώρο για τον οποίο έχει ληφθεί η απόφαση της απομάκρυνσης.

- Αρμόδιος για την εισήγηση του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών είναι ο εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου. Στα πλαίσια αυτά και με βάση την αναμενόμενη συμπεριφορά της πυρκαγιάς, προτείνει εγκαίρως και επακριβώς στο αρμόδιο όργανο (Δήμαρχος, κλπ) τα όρια της περιοχής που θα χρειαστεί να υλοποιηθεί η δράση.

- Η δράση της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πραγματοποιείται μόνον όταν εξασφαλίζεται εγκαίρως η καλή οργάνωση για την ασφαλή υλοποίησή της. Σε αντίθετη περίπτωση η δράση αυτή εύκολα μπορεί να προκαλέσει μεγαλύτερες συνέπειες - απώλειες και να μετατραπεί σε επιχείρηση διάσωσης, την ευθύνη της οποίας στο χερσαίο χώρο, έχει το Πυροσβεστικό Σώμα (παρ. β, του άρθρου 1 του Ν3511/2006, όπως έχει τροποποιηθεί βάσει του άρθρου 63 του Ν.4249/2014 και ισχύει).

- Στις περιπτώσεις που για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των πολιτών, κρίνεται αναγκαία η χρήση πλωτών θαλασσιών μέσων, η παρουσία και η συμβολή των κατά τόπους Λιμενικών Αρχών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση (Ν.4150/2013 ΦΕΚ 102/Α'/2013 και ΠΔ 13/2018, ΦΕΚ 26/Α'/2018).

Η διάταξη του άρθρου 108 του Ν.4249/2014 για την υλοποίηση της δράσης της προληπτικής οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών δεν έχει εφαρμογή όταν η ασφάλεια και η κατάσταση της υγείας των ατόμων που ευρίσκονται εντός υποδομών ή εγκαταστάσεων φορέων, τελεί υπό την εποπτεία ή διέπεται από ειδικότερες νομοθεσίες (Νοσηλευτικά Ιδρύματα, Παιδικές Εξοχές – Κατασκηνώσεις, Ιερές Μονές, αρχαιολογικοί χώροι, ξενοδοχειακές μονάδες, εγκαταστάσεις Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφάλειας, κλπ.). Στην περίπτωση αυτή, η λήψη της απόφασης αποτελεί αρμοδιότητα των υπευθύνων λειτουργίας τους και λαμβάνεται μετά από σχετική ενημέρωση των αρμοδίων οργάνων του ΠΣ σε τοπικό επίπεδο για την αναμενόμενη πορεία

εξέλιξης του καταστροφικού φαινομένου και σύμφωνα με τα σχέδια πυροπροστασίας και εκκένωσής τους σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Ειδικότερα, για αρχαιολογικούς χώρους εντός δασών, δασικών εκτάσεων και πλησίων αυτών, οι υπεύθυνοι λειτουργίας τους μετά από σχετική ενημέρωση από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου και εφόσον αυτά βρίσκονται σε λειτουργία, εκκενώνουν άμεσα τον αρχαιολογικό χώρο από τους επισκέπτες, βάσει του σχεδιασμού τους και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που δίνονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Νοείται ότι σε αυτές τις περιπτώσεις, οι αποφάσεις των υπευθύνων λειτουργίας των ανωτέρω υποδομών ή εγκαταστάσεων θα πρέπει να γνωστοποιούνται άμεσα στο οικείο Δήμαρχο, όπως επίσης και στον αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη, για λόγους καλύτερου συντονισμού του έργου της Πολιτικής Προστασίας στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών και συνεπειών, καθώς και για την υποστήριξη του έργου τους από πλευράς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 114 του Ν. 4249/2014, ιδρύεται και λειτουργεί στη Συντονιστική Αρχή Πολιτικής Προστασίας (Σ.Α.Π.Π.) της ΓΓΠΠ "Εθνικό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης", με σκοπό τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας όλων των συστημάτων προστασίας των πολιτών από την εκδήλωση καταστροφικών φαινομένων ή συμβάντων, που λειτουργούν σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο και την ένταξή τους σε Εθνικό Σχεδιασμό Έγκαιρης Προειδοποίησης, ο οποίος καταρτίζεται κάθε έτος από τη Σ.Α.Π.Π. και υλοποιείται στο πλαίσιο του Ετήσιου Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας. Ειδικότερα το Εθνικό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης συνιστούν διαδικασίες και υποδομές που εξασφαλίζουν την παραγωγή και την αξιολόγηση της πληροφορίας σχετικά με επερχόμενα καταστροφικά φαινόμενα ή συμβάντα, τη λήψη αποφάσεων και την ενημέρωση των πολιτών, με σκοπό την προετοιμασία του πληθυσμού και των δυνάμεων πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση των ανωτέρω συμβάντων, τη βελτίωση της δυνατότητας αντίδρασης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και τη μείωση των απωλειών.

3) Λήψη μέτρων τροχαίας από την ΕΛΑΣ προς αποφυγή κυκλοφοριακής συμφόρησης, τόσο στην πληγείσα περιοχή όσο και ευρύτερα, εκτροπή ροής κυκλοφορίας των λοιπών οχημάτων προς αποφυγή εγκλωβισμού τους στην πυρκαγιά καθώς και μέτρων διευκόλυνσης των πολιτών που απομακρύνονται από την πληγείσα περιοχή.

4) Αντιμετώπιση περιστατικών υγείας πολιτών από την έκθεση τους σε παράγωγα καύσης ή από τραυματισμούς κατά την εξέλιξη του καταστροφικού φαινομένου (ΕΚΑΒ, ΕΚΕΠΥ).

5) Συμβολή των Ενόπλων Δυνάμεων με διάθεση προσωπικού, μέσων, υλικών και εφοδίων και προώθησή τους στις πληγείσες περιοχές για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, σύμφωνα

με τα καθοριζόμενα από το Σχέδιο ΓΕΕΘΑ / "ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ" καθώς και των τμημάτων "ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ" (Παράρτημα Ζ στο Σχέδιο ΓΕΕΘΑ / ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ".

6) Ενημέρωση του κοινού για δράσεις πολιτικής προστασίας που αφορούν την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών λόγω δασικών πυρκαγιών και παροχή οδηγιών με στόχο την ελαχιστοποίηση των συνεπειών με ευθύνη των Αποκεντρωμένων Οργάνων Πολιτικής Προστασίας, του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ή του ΚΣΟΠΠ, ανάλογα με την κλιμάκωση του περιστατικού.

7) Ενημέρωση του κοινού για λήψη μέτρων προστασίας της υγείας τους λόγω δασικών πυρκαγιών με ευθύνη του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων Υγείας (ΕΚΕΠΥ).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ - "Ρόλοι, αρμοδιότητες και κύριες δράσεις των Φορέων Κεντρικής Διοίκησης για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών"

Στο μέρος αυτό αναφέρονται οι αρμοδιότητες, οι κύριες δράσεις και τα μέτρα που δρομολογούνται από τους εμπλεκόμενους φορείς σε Κεντρικό Επίπεδο για την:

α) Προετοιμασία, β) Την αυξημένη ετοιμότητα για τις περιοχές που το επόμενο 24-ωρο είναι μεγάλη η επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με το Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς, όπως στην Αττική που την ημέρα της θανατηφόρου πυρκαγιάς την 23 Ιουλίου 2018 βρίσκονταν στην Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς 4, γ) Την άμεση αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση / βραχεία διαχείριση των συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών και δ) Την υποστήριξη του ΠΣ στο έργο καταστολής.

Ως κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας θεωρείται κατάσταση που σχετίζεται με συγκεκριμένη καταστροφή, όπως η καταστροφή από τη συγκεκριμένη φονική πυρκαγιά, για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται: α) Εδικός συντονισμός από τη ΓΓΠΠ του δυναμικού και μέσω των υπηρεσιών και φορέων που αναλαμβάνουν δράση σε κεντρικό, περιφερειακή και τοπικό επίπεδο και β) Κινητοποίηση δυναμικού και μέσω των επιπλέον του διατιθέμενου υπό κανονικές συνθήκες (άρθρο 2 Ν. 3013/2002).

Οι κυριότεροι φορείς σε κεντρικό επίπεδο που υποχρεούνται να αναλάβουν δράσεις για την αντιμετώπιση κινδύνων από δασική πυρκαγιά είναι οι εξής:

1) Υπουργείο Εσωτερικών - Τομέας Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

(Α) Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

Πέραν των άλλων, για τις περιοχές που το επόμενο 24-ωρο είναι μεγάλη η επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, όπως συνέβη με τη συγκεκριμένη πυρκαγιά στην Αττική, η ΓΓΠΠ είναι κυρίως αρμόδια, μεταξύ άλλων, για:

α) Την έκδοση ιδιαίτερου προειδοποιητικού σήματος, προκειμένου να τεθούν οι φορείς σε κατάσταση ετοιμότητας πολιτικής προστασίας (άρθρο 2, παρ. 4α του Ν. 3013/2002).

β) Την έκδοση ιδιαίτερου προειδοποιητικού εγγράφου για τη λήψη επιπλέον πρόσθετων μέτρων πρόληψης και ετοιμότητας.

Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας στην αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών (μετά την εκδήλωση του καταστροφικού φαινομένου) βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (Ν, 3013/2002, όπως ισχύει σήμερα) είναι κυρίως αρμόδια για:

ι) Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας

α) Συντονισμό δράσεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την αντιμετώπιση κινδύνων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

β) Λήψη απόφασης κήρυξης περιοχών σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών και την άμεση / βραχεία διαχείριση συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών.

γ) Υποβολή αιτήματος διεθνούς συνδρομής για την παροχή βοήθειας από άλλες χώρες - Ενεργοποίηση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας.

δ) Σύγκληση του Κεντρικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΠΠ).

Στη σύνθεσή του ΚΣΟΠΠ, σύμφωνα με το άρθρο 112, παρ. 2 του Ν. 4249/2014, συμμετέχουν:

α. Ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, ως Πρόεδρος,

β. Ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Τάξης,

γ. Ο Γενικός Γραμματέας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας,

δ. Οι Γενικοί Γραμματείς των Υπουργείων: δ.1. Οικονομικών, δ.2. Εσωτερικών, δ.3. Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, δ.4. Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, δ.5. Παιδείας και Θρησκευμάτων, δ.6. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, δ.7. Υγείας, δ.8. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δ.9. Ναυτιλίας και Αιγαίου, δ.10. Ο Υπαρχηγός Γ.Ε.ΕΘ.Α., δ.11. Ο Αρχηγός Πυροσβεστικού Σώματος και δ.12. Οι Πρόεδροι Ε.Ν.Π.Ε. και Κ.Ε.Δ.Ε..

ε. Στη σύνθεσή του, επίσης, μπορεί να μετέχει ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης, για θέματα αντίστοιχων καταστροφών στην περιοχή αρμοδιότητάς του.

Σε περιπτώσεις γενικών, καθώς και ιδιαίτερου χαρακτήρα περιφερειακών ή τοπικών μεγάλης έντασης καταστροφών, το ίδιο όργανο μπορεί να συνεδριάζει με τη συμμετοχή των αντίστοιχων

Υπουργών ή των αρμόδιων για την Πολιτική Προστασία Υφυπουργών, ύστερα από σχετική πρόσκληση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, ο οποίος και προεδρεύει.

Με εντολή του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασία στελέχη της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ δύναται να μεταβαίνουν στην πληγείσα περιοχή για να υποστηρίξουν το έργο του ή να συνδράμουν στο έργο των οργανικών μονάδων πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας και Δήμων στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και άμεση διαχείριση των συνεπειών.

(B) Αρχηγείο ΠΣ

Για τις περιοχές που το επόμενο 24-ωρο είναι μεγάλη η επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με το Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς, όπως στην Αττική που την ημέρα της θανατηφόρου πυρκαγιάς την 23 Ιουλίου 2018 βρίσκονταν στην Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς 4, είναι κυρίως αρμόδιο για την κατά την κρίση του έκδοση σχετικών διαταγών προς τις υφιστάμενες μονάδες του για την εξασφάλιση μέγιστης ετοιμότητας για τον άμεσο έλεγχο και την κατάσταση, σύμφωνα με τον επιχειρησιακό του σχεδιασμό. Η Περιφερειακή Πυροσβεστική Διοίκηση Αττικής έχει σχετικό επιχειρησιακό σχέδιο για τις Υπηρεσίες του, όπου προβλέπονται, ανάλογα με την Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς και αντίστοιχο επίπεδο Σταδίου Ετοιμότητας του Πυροσβεστικού Προσωπικού και των μέσων του.

Μετά την εκδήλωση δασικής πυρκαγιάς και βάσει του Ν. 4249/2014, είναι κυρίως αρμόδιο, μεταξύ άλλων, για:

- **Την ανάπτυξη δυνάμεων για τον έλεγχο και καταστολή των πυρκαγιών**
- **Τη διάσωση και παροχή συνδρομής σε άτομα των οποίων απειλείται ή εκτίθεται σε κίνδυνο η ζωή και η σωματική τους ακεραιότητα**
- **Την εισήγηση προς τα αρμόδια Όργανα Πολιτικής Προστασίας για τη λήψη του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών από την περιοχή που τεκμηριωμένα εκτιμάται ότι απειλείται από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή.**

(Γ) Αρχηγείο ΕΛΑΣ

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας έχει, μεταξύ άλλων, τις εξής αρμοδιότητες:

- **Εκπόνηση σχεδίου για τις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών του και τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών**

- Συμμετοχή στα ΣΟΠΠ των Περιφερειών και στα ΣΤΟ των Δήμων

Μετά την εκδήλωση δασικής πυρκαγιάς είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για:

- Λήψη μέτρων τροχαίας προς αποφυγή κυκλοφοριακής συμφόρησης
- Λήψη μέτρων τάξης και ασφάλειας στην πληγείσα περιοχή
- Συμβολή στην υλοποίηση της απόφασης για οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών

(Δ) Αρχηγείο ΛΣ - ΕΛΑΚΤ

Για τις περιοχές που το επόμενο 24-ωρο είναι μεγάλη η επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με το Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς, όπως στην Αττική που την ημέρα της θανατηφόρου πυρκαγιάς την 23 Ιουλίου 2018 βρίσκονταν στην Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς 4, είναι αρμόδιο για την έκδοση σχετικών διαταγών προς τις υφιστάμενες μονάδες για την εξασφάλιση μέγιστης ετοιμότητας, προκειμένου να συνδράμουν στην αντιμετώπιση τυχόν δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με τον επιχειρησιακό του σχεδιασμό.

Μετά την εκδήλωση πυρκαγιάς, μεταξύ άλλων, είναι αρμόδιο για:

- Την απομάκρυνση πολιτών από την πληγείσα περιοχή
- Τη συμβολή στην υλοποίηση της απόφασης για οργανωμένη απομάκρυνση από θαλάσσης

Οι ανωτέρω δράσεις δρομολογούνται από τις κατά τόπους αρμόδιες Λιμενικές Αρχές, σύμφωνα με τον επιχειρησιακό τους σχεδιασμό και τα σχέδια επέμβασής τους.

(Ε) Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Μετά την εκδήλωση πυρκαγιάς, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δια του ΓΕΕΘΑ βάσει του Σχεδίου "ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ" / Απρ. 2016 / ΓΕΘΑ / Α6 / είναι αρμόδιο, μεταξύ άλλων, για:

- Την εφαρμογή του Σχεδίου "ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ" - ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ του ΓΕΕΘΑ
- Διάθεση προσωπικού, μέσων υλικών και εφοδίων
- Τη διάθεση Ε/Π ή Α/Φ ή πλοίων του ΠΝ, όταν απαιτείται για τη μεταφορά σωστικών συνεργείων ή άλλων επιχειρησιακά εμπλεκόμενων φορέων στον τόπο καταστροφής
- Τη συμμετοχή στην υλοποίηση της απόφασης για οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών

(ΣΤ) Υπουργείο Υγείας

Οφείλει να συνδράμει και να αναλάβει δράσεις δια του: Ι) ΕΚΕΠΥ και ΙΙ) ΕΚΑΒ

Τέλος σε περίπτωση καταστροφής λόγω δασικής πυρκαγιάς υποχρεούνται να αναλάβουν δράσεις, κατά λόγο αρμοδιότητας και σύμφωνα με τα Επιχειρησιακή τους Σχέδια και τα Υπουργεία: α) Περιβάλλοντος και Ενέργειας, β) Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, γ) Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, δ) Υποδομών και Μεταφορών καθώς και ε) Πολιτισμού και Αθλητισμού.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ - "Ρόλοι, αρμοδιότητες και κύριες δράσεις Δήμων, Περιφερειών και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων"

Στο Κεφάλαιο αυτό της προαναφερόμενης Εγκυκλίου της ΓΓΠΠ, μεταξύ άλλων αναφέρονται κυρίως οι δράσεις των ΟΤΑ. Πιο συγκεκριμένα:

1) Στην παρ. 4.1. ορίζονται οι **δράσεις των Δήμων**, οι οποίες πρέπει να αναληφθούν σε διάφορα στάδια και φάσεις και είναι:

- **Προληπτικά - Προκατασταλτικά έργα που συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών**
- **Προπαρασκευαστικές δράσεις**
- **Προπαρασκευαστική Σύγκληση ΣΤΟ για την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων από την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών.** Επισημαίνεται ότι με την με αρ. πρωτ. 9032/ 14-12-2016 εγκύκλιο της ΓΓΠΠ παρέχεται υπόδειγμα Κανονισμού Λειτουργίας των Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας των Δήμων της Χώρας.
- **Δράσεις αυξημένης ετοιμότητας για περιοχές που το επόμενο 24-ωρο είναι μεγάλη η επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με το Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς, όπως στην Αττική που την ημέρα της θανατηφόρου πυρκαγιάς την 23 Ιουλίου 2018 βρίσκονταν στην Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς 4**
- **Δράσεις μετά την εκδήλωση πυρκαγιάς**

2) Στην παρ. 4.2. ορίζονται οι **δράσεις των Περιφερειών**, οι οποίες πρέπει να αναληφθούν σε διάφορα στάδια και φάσεις και είναι:

- Προληπτικά - Προκατασταλτικά έργα για τη μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών
- Προπαρασκευαστικές δράσεις
- Προπαρασκευαστική Σύγκληση ΣΟΠΠ
- Δράσεις αυξημένης ετοιμότητας για τις Περιφέρειες που το επόμενο 24-ωρο είναι μεγάλη η επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με το Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς, όπως στην Αττική που την ημέρα της θανατηφόρου πυρκαγιάς την 23 Ιουλίου 2018 βρίσκονταν στην Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς 4
- Δράσεις μετά την εκδήλωση πυρκαγιάς

Στις δράσεις αυτές περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων και οι εξής:

1. Η λήψη απόφασης για την οργανωμένη - προληπτική απομάκρυνση πολιτών
2. Η σύγκληση ΣΟΠΠ. Επισημαίνεται ότι με την με αρ. πρωτ. 7575/18-10-2016 (ΦΕΚ 3591/ τ. Β' / 4-11-2016) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών με θέμα "Ρυθμίσεις λειτουργίας Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ) των Περιφερειακών Ενοτήτων των Περιφερειών της Χώρας, σύμφωνα με το άρθρου 12 του Ν. 3013/2002 και το άρθρο 160 του Ν. 3852/2010, όπως ισχύουν", ρυθμίζονται οι σχετικές λεπτομέρειες σύγκλησης και λειτουργίας του ΣΟΠΠ

3) Στην παρ. 4.3. ορίζονται επίσης οι δράσεις Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

4) Εξάλλου στην παρ. 4.4. καθορίζονται τα σχετικά με το Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών της Πολιτικής Προστασίας θέματα. Πιο συγκεκριμένα το ως άνω σχέδιο:

- Εκδόθηκε στα πλαίσια εφαρμογής της Υ.Α. 1299 / 07-04-2003 έγκριση Υπουργού ΕΣΔΔ του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας "ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ" και του άρθρου 11 του ΠΔ 151/2004 (Α'107)
- Ενεργοποιείται και εφαρμόζεται σε καθημερινή βάση κατά την αντιπυρική περίοδο
- Η εξειδίκευση του ως άνω Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ αιτίας Δασικών Πυρκαγιών για τους Δήμους, Περιφέρειες και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας αναφέρεται με αναλυτικό τρόπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε'.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ - "Συντονιστικές Οδηγίες υλοποίησης δράσεων Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση / βραχεία διαχείριση των συνεπειών

από την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών καθώς και για την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος για τον έλεγχο και την καταστολή του"

Πιο συγκεκριμένα στο κεφάλαιο αυτό της ίδιας ως άνω Εγκυκλίου και ειδικότερα στις παρακάτω παραγράφους ορίζονται τα εξής:

α) Στην παρ. 5.7. καθορίζονται οι Επιχειρήσεις Έρευνας - Διάσωσης.

β) Επίσης στην παρ. 5.13. καθορίζονται αναλυτικά και με κάθε λεπτομέρεια το μέτρο προληπτικής προστασίας και συγκεκριμένα η **"Οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών"**, που προβλέπεται στο άρθρο 108 του Ν. 4249/2014 και εξειδικεύεται με κάθε λεπτομέρεια στην υπ' αρ. 2943/06-05-2015 Εγκύκλιο της ΓΓΠΠ "Κατευθυντήριες οδηγίες για την οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών",

γ) Τέλος στην παρ. 5.19. του ιδίου ως άνω κεφαλαίου καθορίζεται ο τρόπος ενεργοποίησης του **Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Ανθρώπινων Απωλειών, με ευθύνη της ΓΓΠΠ.**

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ - "Χρηματοδοτικά μέτρα"

Στο τελευταίο αυτό κεφάλαιο γίνεται λεπτομερής αναφορά στα χρηματοδοτικά μέτρα από καταστροφή λόγω δασικών πυρκαγιών.

Τέλος με την Απόφαση 2007/779/ΕΚ του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2007, "Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας" και πιο συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο I, άρθρο 1, παρ. 1 θεσπίζεται κοινοτικός μηχανισμός προς διευκόλυνση της ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των Κρατών Μελών στα πλαίσια επέμβασης για την παροχή βοήθειας πολιτικής προστασίας σε μείζονες υφιστάμενες ή επαπειλούμενες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπως είναι η κατάσταση από τη φονική καταστροφή εξ αιτίας της πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε την 23 Ιουλίου 2018 στην ευρύτερη περιοχή Νταού Πεντέλης - Καλλιτεχνούπολης - Νέου Βουτζά – Μάτι και Κόκκινο Λιμανάκι Αττικής.

2) ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ

2.1. Αποστολή – Αρμοδιότητες - Νομοθετικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3511/2006 (Α' 258), το οποίο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 63 του Ν. 4249/2014 (Α' 73), ορίζεται ότι η αποστολή του Πυροσβεστικού Σώματος (ΠΣ), που είναι ιδιαίτερο Σώμα Ασφαλείας, υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, έχει αρμοδιότητα που εκτείνεται σε όλη την Επικράτεια, εκτός από τους χώρους για τους οποίους ειδικές διατάξεις προβλέπουν αρμοδιότητα άλλων Υπηρεσιών και <<έχει ως αποστολή: α) Την ασφάλεια και προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και του Κράτους, του φυσικού περιβάλλοντος και ιδίως, του δασικού πλούτου της Χώρας από τους κινδύνους των πυρκαγιών, θεομηνιών και λοιπών καταστροφών. β) Την ευθύνη και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της καταστολής των πυρκαγιών και την παροχή συνδρομής για τη διάσωση των ατόμων και υλικών αγαθών, που απειλούνται από αυτές. Ως «επιχειρησιακός σχεδιασμός της καταστολής» νοείται η οργάνωση, η διαχείριση και ο συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων δυνάμεων πυρόσβεσης και διάσωσης, του εξοπλισμού και των άλλων μέσων. Ο «επιχειρησιακός σχεδιασμός της καταστολής» περιλαμβάνει ενέργειες, που εξασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό, αναγγελία και επέμβαση, ώστε να επιτυγχάνεται η άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των πυρκαγιών και των κινδύνων, που απορρέουν από αυτές. γ) Την ευθύνη για τη διεξαγωγή των πυροσβεστικών διασωστικών επιχειρήσεων της Πολιτικής Προστασίας της χώρας, της οποίας συνιστά τον επιχειρησιακό βραχίονα. 2. Το Πυροσβεστικό Σώμα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, συμμετέχει στην αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης, που ανακύπτει σε περίοδο ειρήνης ή πολέμου και σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες, συμβάλλει στην εξασφάλιση της Πολιτικής Προστασίας και της πολιτικής άμυνας της Χώρας>>.

Εξάλλου από το άρθρο 2, παρ. 1 του Ν. 3511/2006, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 64 του Ν. 4249/2014 ορίζονται οι αρμοδιότητες του ΠΣ.

Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ αυτών, περιλαμβάνονται οι εξής: <<Άρθρο 2 – Αρμοδιότητες - 1. Το Πυροσβεστικό Σώμα, για την εκπλήρωση της αποστολής του, είναι αρμόδιο, ιδίως, για: α) Την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, όπως σεισμοί, πλημμύρες, τις χημικές – βιολογικές – ραδιολογικές – πυρηνικές (Χ.Β.Ρ.Π.) απειλές και τη διάσωση ατόμων και υλικών αγαθών, που κινδυνεύουν από αυτές. Για το σκοπό αυτόν αξιοποιεί τα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία και πληροφορίες, προετοιμάζει, οργανώνει και κινητοποιεί τις πυροσβεστικές δυνάμεις, μέσα και εξοπλισμό και ζητά τη συνδρομή

άλλων Αρχών, Υπηρεσιών και Φορέων. **β) Τη διάσωση και παροχή συνδρομής σε άτομα των οποίων απειλείται ή εκτίθεται σε κίνδυνο η ζωή και η σωματική τους ακεραιότητα από κάθε είδους ατυχήματα**, όπως αεροπορικά, σιδηροδρομικά, τροχαία, εργατικά, πτώση σε λίμνες, ποταμούς, εγκλωβισμούς σε ανελκυστήρες ή άλλους χώρους και εγκαταστάσεις, αποκλεισμούς σε δυσπρόσιτες ορεινές περιοχές, σπήλαια, καθώς και την ειδοποίηση των αρμόδιων Υπηρεσιών για τη μεταφορά τους σε ιδρύματα παροχής ιατρικής συνδρομής ή περίθαλψης. γ) Την περιφρούρηση και διαφύλαξη της περιουσίας που καταστράφηκε ή απειλήθηκε από πυρκαγιές ή άλλες καταστροφές, μέχρι την παράδοσή της σε αστυνομικά όργανα ή τους κατόχους της. δ) Τη διατήρηση και προστασία της κοινωνικής ασφάλειας από τα εγκλήματα εμπρησμού (άρθρα 264, 265, 266, 267 ΠΚ) και πλημμύρας (άρθρο 268 ΠΚ). ε) Τη θέσπιση και τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας περί πυροπροστασίας. στ) Την πρόληψη και καταστολή των αξιόποινων πράξεων που εμπίπτουν στην κατά τα ανωτέρω υπό στοιχεία δ' και ε' αποστολή του. ζ) **Τον επιχειρησιακό συντονισμό και τη συνεργασία όλων των συναρμόδιων Υπηρεσιών, στο πλαίσιο της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας της Χώρας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο....η).....θ).....ι).....>>.**

Εξάλλου στο Πυροσβεστικό Σώμα, έχει ιδρυθεί, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 3511/2006, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 75 του Ν. 4249/2014, **το Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων**, το οποίο συγκροτείται από: α) Τον Αρχηγό Πυροσβεστικού Σώματος, ως Πρόεδρο. β) Τον Υπαρχηγό Υποστήριξης Πυροσβεστικού Σώματος. γ) Τον Υπαρχηγό Επιχειρήσεων Πυροσβεστικού Σώματος. δ) Τον Συντονιστή Υποστήριξης. ε) Τους Συντονιστές Επιχειρήσεων Πυροσβεστικού Σώματος. στ) Τον Διοικητή του Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων. ζ) Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Επιχειρήσεων και η) Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Εφαρμογών της Συντονιστικής Αρχής Πολιτικής Προστασίας, ως μέλη. Στο Συμβούλιο προσκαλούνται, κατά περίπτωση, στελέχη, του Σώματος ή στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. και της Συντονιστικής Αρχής Πολιτικής Προστασίας, ενώ μπορεί να προσκαλούνται υπηρεσιακοί παράγοντες ως εκπρόσωποι άλλων Υπουργείων, Δημόσιων Υπηρεσιών και Αρχών, καθώς και εκπρόσωποι ιδιωτικών Φορέων, εμπειρογνώμονες ή Ειδικοί Επιστήμονες και στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων. **Το Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων έχει ως αρμοδιότητα την παροχή κατευθύνσεων για την επιχειρησιακή τακτική που επιβάλλεται να ακολουθήσουν οι Πυροσβεστικές Υπηρεσίες για την αντιμετώπιση έκτακτων και σοβαρών συμβάντων, που μπορούν να κλονίσουν το αίσθημα ασφάλειας του κοινωνικού συνόλου, καθώς και θεμάτων που αφορούν την αντιμετώπιση φυσικών, τεχνολογικών και λοιπών καταστροφών.**

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 68, παρ. 4 του Ν. 4249/2014, συστήνεται **Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων Πυροσβεστικού Σώματος (ΕΣΚΕ)**, στο οποίο λειτουργεί

και το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ), το ΣΕΚΥΠΣ και το ΣΚΕΔ. Πιο αναλυτικά, με την παρ. 1 του ως άνω άρθρου, ορίζεται ότι <<Ιδρύεται Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.), το οποίο αποτελεί Ειδική Κεντρική Υπηρεσία του Σώματος και **υπάγεται απευθείας στον Υπαρχηγό Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος...>>, ενώ με την παρ. 2 του ιδίου άρθρου, Το Ε.Σ.Κ.Ε. έχει ως κύρια αποστολή και αρμοδιότητες το σύνολο των αρμοδιοτήτων του Συντονιστικού – Επιχειρησιακού Κέντρου Υπηρεσιών του Πυροσβεστικού Σώματος (Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ.), του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (Κ.Ε.Π.Π.) και του Συντονιστικού Κέντρου Δασοπυρόσβεσης (Σ.ΚΕ.Δ.), τα οποία συγχωνεύονται και αποτελούν πλέον επιμέρους Μονάδες του Ε.Σ.Κ.Ε.**

Εξάλλου με την παρ. 4, του ιδίου ως άνω άρθρου, το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων διαρθρώνεται ως εξής:

α).- Συντονιστικό – Επιχειρησιακό Κέντρο Υπηρεσιών του Πυροσβεστικού Σώματος (199

Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ.), του οποίου η αποστολή και οι βασικές αρμοδιότητες είναι οι ακόλουθες:

- Να λαμβάνει, όλο το 24-ωρο, τις τηλεφωνικές κλήσεις από το Λεκανοπέδιο Αττικής για οποιοδήποτε συμβάν που ανάγεται στην αρμοδιότητα του Πυροσβεστικού Σώματος και να κινητοποιεί τις απαιτούμενες πυροσβεστικές δυνάμεις με τα εγκατεστημένα και λειτουργούντα σε αυτό μέσα ασύρματης ή ενσύρματης επικοινωνίας, αλλά και με κάθε πρόσφορο άλλο μέσο.
- Να λαμβάνει τυχόν κλήσεις από όλη την Επικράτεια για τοπικά συμβάντα, τα οποία διαβιβάζει αμέσως στην κατά τόπο αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία (Π.Υ.), για την αντιμετώπισή τους.
- Να διαβιβάζει τις εντολές ή οδηγίες του Επιτελείου Πυροσβεστικού Σώματος στις Υπηρεσίες του Σώματος ή σε άλλες πολιτικές και στρατιωτικές αρχές.
- Να λαμβάνει και να καταγράφει σε ειδικό δελτίο όλα τα συμβάντα του 24ώρου στα οποία επελήφθησαν οι Υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος.
- Να συντάσσει δελτίο συμβάντων 24ώρου, το οποίο περιλαμβάνει τα σοβαρά και μεγάλα συμβάντα, σύμφωνα με τις σχετικές εγκύκλιες διαταγές του Επιτελείου Πυροσβεστικού Σώματος και να διαβιβάζει αυτό αρμοδίως.
- Να συντονίζει την κινητοποίηση των πυροσβεστικών δυνάμεων, σύμφωνα με τις εντολές της Ηγεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος, για τα συμβάντα μεγάλης έκτασης που εκδηλώνονται και εξελίσσονται σε όλη την Επικράτεια για την αντιμετώπιση των οποίων απαιτείται η συμμετοχή δύο ή περισσότερων Πυροσβεστικών Υπηρεσιών.
- Να συνεργάζεται άμεσα για την αντιμετώπιση σοβαρών συμβάντων, ιδίως σεισμών, πλημμυρών, μεγάλων αυτοκινητικών ή σιδηροδρομικών ατυχημάτων, πυρκαγιών πλοίων, με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

– Να γνωστοποιεί στον Επόπτη Ασφαλείας του Επιτελείου Πυροσβεστικού Σώματος τα σοβαρά και μεγάλα συμβάντα, προκειμένου αυτός να ενημερώσει τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

β).- Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρόσβεσης (Σ.ΚΕ.Δ.), του οποίου με αποστολή την καθημερινή παρακολούθηση σε πανελλαδικό επίπεδο όλων των εν εξελίξει αγροτοδασικών πυρκαγιών, το συντονισμό, τη διαχείριση και την αποστολή των διατιθεμένων εθνικών και μισθωμένων εναέριων μέσων δασοπυρόσβεσης (αεροσκαφών και ελικοπτέρων), που συντρέχουν στην κατάσβεσή τους από κοινού με τις επίγειες δυνάμεις, τον προγραμματισμό των εναέριων επιτηρήσεων, την έγκριση αιτημάτων για εκπαίδευση και συντήρηση εθνικών εναερίων μέσων, τη διάθεση εναερίων μέσων για την αποστολή – μεταφορά πεζοπόρων τμημάτων ή πυροσβεστικών οχημάτων στον τόπο της πυρκαγιάς, όταν τούτο απαιτείται, καθώς και την αποστολή αεροπορικών μέσων για το συντονισμό των από αέρος επιχειρήσεων με αντικείμενο δασικές πυρκαγιές αλλά και άλλα συμβάντα αρμοδιότητας Πυροσβεστικού Σώματος.

γ).- Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ), το οποίο συντονίζει και διαχειρίζεται σε εθνικό επίπεδο τις δράσεις για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε περιπτώσεις κινητοποίησης πολιτικής προστασίας με στόχο την ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους. Για το σκοπό αυτόν λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση με το αναγκαίο προσωπικό που αποτελείται από ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας και επιτελικά στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος–Ελληνικής Ακτοφυλακής και λοιπά και περιλαμβάνει:

αα.- Τη Μονάδα Αεροπορικών Επιχειρήσεων, η οποία ιδίως αποτελεί το σύνδεσμο του Ε.Σ.Κ.Ε., αφενός για τη διαβίβαση εντολών που αφορούν την προσγείωση και την απογείωση των αεροσκαφών δασοπυρόσβεσης και, αφετέρου, το σύνδεσμο του Ε.Σ.Κ.Ε. με τη μητρική μονάδα και τα κλιμάκια των κάθε είδους εθνικών εναερίων μέσων. Επίσης, αναφέρει καθημερινώς, με το πρώτο φως, την ετοιμότητα των αεροσκαφών, στον Αξιωματικό Επιχειρήσεων, έρχεται σε επαφή με τα εναέρια μέσα που επιχειρούν σε πυρκαγιά με όποιο τρόπο κρίνεται πρόσφορος, προκειμένου να λάβει αναφορά από τους χειριστές για την πορεία της πυρκαγιάς και αμέσως αναφέρει στον Προϊστάμενο του Κ.Ε.Π.Π., επικοινωνεί με όλα τα αεροδρόμια της Χώρας σχετικά με τις πτήσεις όλων των εναερίων μέσων δασοπυρόσβεσης σε αυτά, συμπληρώνει και υποβάλλει στον Αξιωματικό Επιχειρήσεων ειδικό έντυπο ημερήσιας πτητικής δραστηριότητας όλων των αεροσκαφών, συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις πυρκαγιές και τη δασοπυρόσβεση, ενημερώνεται και εγκρίνει τη μεταστάθμευση των αεροσκαφών για την

αποφυγή καθήλωσης των αεροσκαφών σε περίπτωση δυσμενών καιρικών συνθηκών και ενημερώνει το Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή για τα σημεία υδροληψίας των αεροσκαφών.

ββ.- Τη Μονάδα Διεθνούς Συνδρομής και Υποστηρικτικών Δυνάμεων Πολιτικής Προστασίας, η οποία, μεταξύ άλλων: – Συμμετέχει σε διαδικασίες, λειτουργίες και αναφορές, σε μηχανισμούς ενεργοποίησης με αντίστοιχα Κέντρα Πολιτικής Προστασίας άλλων χωρών, ενημερώνοντας σχετικώς για τη λήψη απόφασης τη Διεύθυνση Ερευνών και Εφαρμογών της Συντονιστικής Αρχής Πολιτικής Προστασίας. – Αξιολογεί επιχειρησιακά τις πληροφορίες που δέχεται το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας είτε ως προειδοποίηση για επερχόμενο γεγονός είτε ως απλή ενημέρωση για γεγονός που προκύπτει αιφνίδια και καθ' όλη τη διάρκεια του 24ώρου. – Διαχειρίζεται και ταξινομεί το ημερήσιο δελτίο συμβάντων που δέχεται από το Κέντρο Επιχειρήσεων, τους χάρτες προγνώσεως κινδύνου πυρκαγιάς που επεξεργάζεται η Διεύθυνση Ερευνών και Εφαρμογών της Συντονιστικής Αρχής Πολιτικής Προστασίας, καθώς και δελτία άλλων επικινδύνων φαινομένων. – Αξιοποιεί επιχειρησιακά τις δυνατότητες των Κινητών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας. – Συντάσσει ημερήσιο δελτίο συμβάντων και το προωθεί στο 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ.. – Διαθέτει κλιμάκια εμπειρογνομόνων για τον επιτόπου συντονισμό των ενεργειών αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών. – Μεριμνά για τη διασύνδεση του Ε.Σ.Κ.Ε. με τα Κινητά Κέντρα Επιχειρήσεων της Πολιτικής Προστασίας και τα αντίστοιχα Επιχειρησιακά Κέντρα των εθνικών φορέων έκτακτης ανάγκης (ΕΛ.ΑΣ., Ένοπλες Δυνάμεις, Λιμενικό Σώμα–Ελληνική Ακτοφυλακή, Ε.Κ.Α.Β. κ.λπ.), καθώς και των επιχειρησιακών κέντρων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

γγ.- Τη Μονάδα Ευρωπαϊκού Αριθμού Έκτακτης Ανάγκης «112», η οποία προβαίνει σε άμεση αναζήτηση των απαραίτητων πληροφοριών για τον εντοπισμό της θέσης καλούντος στο «112» σύμφωνα με την Πράξη της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.) «για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης για την παροχή πληροφοριών στους αρμόδιους για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης φορείς», όπως κάθε φορά ισχύει και τη γνωστοποίηση – ανάθεση των απαραίτητων στοιχείων στον αρμόδιο επιχειρησιακά φορέα έκτακτης ανάγκης. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ρυθμίζονται επιμέρους θέματα οργάνωσης, διάρθρωσης, λειτουργίας, στελέχωσης της Μονάδας αυτής και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.

δδ.- Το Γραφείο Τρεχουσών Επιχειρήσεων και Γραμματειακής Υποστήριξης, το οποίο, μεταξύ άλλων, εισηγείται, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ερευνών και Εφαρμογών της Συντονιστικής Αρχής Πολιτικής Προστασίας, τη λήψη μέτρων ετοιμότητας πολιτικής προστασίας και μέτρων έκτακτης ανάγκης, συντάσσει μνημόνια ενεργειών για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών που

προωθούνται στο Κ.Ε.Π.Π. ή το Ε.Σ.Κ.Ε. και σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, εξασφαλίζει, μέσω της Ε.Μ.Υ. και κατά περίπτωση αρμόδιων επιστημονικών φορέων την επιστημονική στήριξη και τεκμηρίωση όλων των σχεδίων και δράσεων, αξιοποιεί τις προγνώσεις πρόδρομων φαινομένων (καιρικών και άλλων) φυσικών καταστροφών, με σκοπό την έγκαιρη κινητοποίηση του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση απειλούμενου κινδύνου καταστροφών, καθώς και την ενημέρωση και παροχή οδηγιών προς τους πολίτες σε συνεργασία με το Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων...>>.

Εξάλλου, με την με αρ. πρωτ. 29310 οικ. Φ.109.1/2014 (ΦΕΚ 1869 / τ. Β' / 10 Ιουλίου 2014) Απόφαση Αν. Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, όπως ισχύει σήμερα, ρυθμίστηκε ο **Κανονισμός Οργάνωσης, Διάρθρωσης και Λειτουργίας του ΕΣΚΕ**. Πιο συγκεκριμένα:

1) Σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 2. της ως άνω απόφασης <<Το Ε.Σ.Κ.Ε. έχει ως κύρια αποστολή και αρμοδιότητες το σύνολο των αρμοδιοτήτων του Συντονιστικού Επιχειρησιακού Κέντρου Υπηρεσιών του Πυροσβεστικού Σώματος (199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ.), του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (Κ.Ε.Π.Π.) και του Συντονιστικού Κέντρου Δασοπυρόσβεσης (Σ.ΚΕ.Δ.), τα οποία συγχωνεύονται και αποτελούν πλέον επιμέρους μονάδες του Ε.Σ.Κ.Ε.>>.

2) Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 2, της ίδιας ως άνω απόφασης <<Ο Διοικητής του Ε.Σ.Κ.Ε. έχει όλα τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που προβλέπουν οι ισχύουσες διατάξεις για τον Διοικητή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως και γι' αυτόν και επιπλέον τα ακόλουθα ειδικά καθήκοντα:

α. Μεριμνά για την ομαλή λειτουργία των επιμέρους μονάδων του Ε.Σ.Κ.Ε. καθώς και για τη συνεργασία μεταξύ τους και με τους εμπλεκόμενους φορείς.

β. Ενημερώνει την Ηγεσία, τη Συντονιστική Αρχή Πολιτικής Προστασίας και τα Αποκεντρωμένα Όργανα Πολιτικής Προστασίας, για οποιοδήποτε θέμα κρίνει αναγκαίο.

γ.....

δ. Καλεί το προσωπικό του Ε.Σ.Κ.Ε. σε επιφυλακή και διαβιβάζει την εντολή στις εμπλεκόμενες κατά περίπτωση Πυροσβεστικές Υπηρεσίες για την έναρξη και λήξη αυτής.

ε. Διαβιβάζει τις εντολές της Ηγεσίας σχετικά με την κινητοποίηση εθελοντικών οργανώσεων σε διάφορες επιχειρήσεις που αφορούν στην αποστολή του Π.Σ.

στ.....

ζ. Έχει την επιχειρησιακή διαχείριση των υφιστάμενων Εναερίων Μέσων, υπό την έγκριση του Αρχηγού.

3) Εξάλλου το ΣΕΚΥΠΣ, σύμφωνα με το άρθρο 4 της ως άνω Απόφασης, ορίζεται ότι <<Το Συντονιστικό-Επιχειρησιακό Κέντρο Υπηρεσιών του Πυροσβεστικού Σώματος (199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ.) έχει ως κύρια αποστολή και αρμοδιότητες τις ακόλουθες:

1. Να λαμβάνει όλο το 24ωρο τις τηλεφωνικές κλήσεις από το Λεκανοπέδιο Αττικής για οποιοδήποτε συμβάν που ανάγεται στην αρμοδιότητα του Πυροσβεστικού Σώματος και να κινητοποιεί τις απαιτούμενες πυροσβεστικές δυνάμεις με τα εγκατεστημένα και λειτουργούντα σε αυτό μέσα ασύρματης και ενσύρματης επικοινωνίας, αλλά και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

2. Να λαμβάνει τυχόν κλήσεις από όλη την Επικράτεια για τοπικά συμβάντα, τα οποία διαβιβάζει αμέσως στην κατά τόπο αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία (Π.Υ.), για την αντιμετώπισή τους.

3.....

4. Να διαβιβάζει τις εντολές ή οδηγίες του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος στις Υπηρεσίες του Σώματος ή σε άλλες πολιτικές και στρατιωτικές αρχές.

5.....

6.....

7. Να συντονίζει την κινητοποίηση των πυροσβεστικών δυνάμεων, σύμφωνα με τις εντολές της Ηγεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος, για τα συμβάντα μεγάλης έκτασης που εκδηλώνονται και εξελίσσονται σε όλη την Επικράτεια, για την αντιμετώπιση των οποίων απαιτείται η συμμετοχή δύο ή περισσότερων Πυροσβεστικών Υπηρεσιών.

8. Να συνεργάζεται άμεσα για την αντιμετώπιση σοβαρών συμβάντων,....με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς>>.

4) Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 5 της ανωτέρω απόφασης, <<1. Το 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ. αποτελεί επιμέρους μονάδα του Ε.Σ.Κ.Ε.....

2. Έχει τον συντονιστικό έλεγχο για τα συμβάντα που εκδηλώνονται στον τομέα ευθύνης της Περιφερειακής Διοίκησης Πυροσβεστικών Υπηρεσιών (ΠΕ.ΠΥ.Δ.) Αττικής. Παράλληλα εποπτεύει και συνδράμει στο πυροσβεστικό έργο όλων των ΠΕ.ΠΥ.Δ. του Πυροσβεστικού Σώματος.

3.....

4. Η κινητοποίηση των πληρωμάτων, των πυροσβεστικών εξόδων και των περιπολικών,

γίνεται τηλεφωνικά ή μέσω ασυρμάτου. Ο συντονισμός και η καθοδήγησή τους πραγματοποιείται από το θάλαμο επιχειρήσεων.

5. Δέχεται τις τηλεφωνικές κλήσεις για διάφορα συμβάντα, τα οποία καταγράφονται από τους τηλεφωνητές του Κέντρου στο πληροφοριακό σύστημα καταγραφής συμβάντων και σε συνεργασία με τον Αξιωματικό Υπηρεσίας, διαβιβάζεται στο πλησιέστερο περιπολικό όχημα ή Πυροσβεστικό Σταθμό. Όπου κρίνεται αναγκαίο, ειδοποιούνται κατά περίπτωση άλλες μονάδες του Σώματος ή άλλες Δημόσιες Υπηρεσίες και Οργανισμοί.

6. Μετά την αρχική κινητοποίηση των πυροσβεστικών δυνάμεων, κατευθύνει και συντονίζει τα οχήματα για την άμεση και αποτελεσματικότερη επέμβαση. Ενημερώνεται άμεσα από τον επικεφαλής των πυροσβεστικών δυνάμεων για τη βαρύτητα και εξέλιξη του συμβάντος και αποστέλλει τις απαραίτητες κατά περίπτωση ενισχύσεις σε προσωπικό και μέσα που του ζητηθούν....>>.

5) Περαιτέρω στο άρθρο 7, ορίζονται τα καθήκοντα του Διευθυντή του ΣΕΚΥΠΣ, σύμφωνα με το οποίο <<1.Ο Διευθυντής του 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ. παρευρίσκεται στα σοβαρά συμβάντα στο θάλαμο συντονισμού επιχειρήσεων, από όπου διευθύνει και συντονίζει προσωπικά, σε συνεργασία με τον εκάστοτε επικεφαλής, την κίνηση των πυροσβεστικών εξόδων, εκτιμά την αναγκαιότητα ενισχύσεων και προβαίνει σε κάθε επιβαλλόμενη ενέργεια που απαιτείται από την εξέλιξη του συμβάντος. Ταυτόχρονα για τις παραπάνω ενέργειές του ενημερώνει τον Διοικητή Ε.Σ.Κ.Ε. Κατά τις μη εργάσιμες ημέρες και ώρες ενημερώνεται για τα σοβαρά συμβάντα και προσέρχεται στο Κέντρο, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο από τον Διοικητή Ε.Σ.Κ.Ε.

2.....

3.....

4.....

5. Φροντίζει για την στελέχωση των Κινητών Επιχειρησιακών Κέντρων, όταν αυτό απαιτηθεί....>>.

6) Ακόμη, σύμφωνα με το άρθρο 13, της ως άνω απόφασης ρυθμίζονται τα θέματα καταγραφής των συνδιαλέξεων. Ειδικότερα ορίζεται ότι <<1.Οι ενσύρματες και ασύρματες συνομιλίες του 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ. καταγράφονται καθ' όλο το 24ωρο από ψηφιακό καταγραφικό μηχάνημα.

2.Οι καταγραφές επέχουν θέση εγγράφων. Η ανάγνωσή τους γίνεται με απομαγνητοφώνηση και ακρόαση. Αποτελούν απόρρητα έγγραφα, αντίγραφα ή αποσπάσματα των οποίων χορηγούνται μόνο σε όσους διενεργούν σχετικές διοικητικές εξετάσεις καθώς και στις ανακριτικές και δικαστικές αρχές εφόσον ζητηθούν...>>.

7) Στο άρθρο 14, της ανωτέρω απόφασης ορίζεται ότι <<Το Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρόσβεσης (Σ.ΚΕ.Δ.) λειτουργεί μόνο κατά την αντιπυρική περίοδο και έχει ως κύρια αποστολή και αρμοδιότητες τις ακόλουθες: α) Την καθημερινή παρακολούθηση σε πανελλαδικό επίπεδο όλων των εν εξελίξει αγροτοδασικών πυρκαγιών.

β) Το συντονισμό, τη διαχείριση και την αποστολή των διατιθέμενων εθνικών και μισθωμένων εναέριων μέσων δασοπυρόσβεσης (αεροσκαφών και ελικοπτέρων), που συντρέχουν στην κατάσβεσή τους από κοινού με τις επίγειες δυνάμεις. γ) Τον προγραμματισμό των εναέριων επιτηρήσεων. δ).....

ε) Τη διαβίβαση του αιτήματος για τη διάθεση εναερίων μέσων με σκοπό την αποστολή - μεταφορά πεζοπόρων τμημάτων ή πυροσβεστικών οχημάτων στον τόπο της πυρκαγιάς, όταν τούτο απαιτείται.

στ) Την αποστολή αεροπορικών μέσων για το συντονισμό των από αέρος επιχειρήσεων με αντικείμενο δασικές πυρκαγιές αλλά και άλλα συμβάντα αρμοδιότητας Πυροσβεστικού Σώματος.

ζ) Την συλλογή και διατήρηση για άμεση χρήση σχεδίων επέμβασης δασικών πυρκαγιών>>.

8) Εξάλλου, στο άρθρο 15, ορίζεται σχετικά με τη σύνθεση του ΣΚΕΔ, ότι <<2. Στην πλήρη σύνθεσή του το Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρόσβεσης στελεχώνεται από:

α) Τον Προϊστάμενο του Συντονιστικού Κέντρου Δασοπυρόσβεσης.

β) Τον Αξιωματικό Επιχειρήσεων, ο οποίος είναι ο αρχαιότερος Αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος που υπηρετεί στη φυλακή. γ) Αξιωματικούς του Πυροσβεστικού Σώματος. δ)

Αξιωματικούς εκπροσώπους του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (Γ.Ε.ΕΘ.Α.) οι οποίοι ορίζονται από το Γ.Ε.ΕΘ.Α. κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος από το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος. ε) Αξιωματικούς της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίοι ορίζονται από την ΕΛ.ΑΣ. κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος από το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος.

στ) Εκπροσώπους της Ειδικής Γραμματείας Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με ειδικότητα δασολόγου, οι οποίοι διατίθενται από τον αρμόδιο Υπουργό κατόπιν σχετικού αιτήματος του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος.

ζ) Πυρονόμους, Αρχιπυροσβέστες, Πυροσβέστες ως τηλεφωνητές Γραμματείς, οι οποίοι ορίζονται από τον Διοικητή του Ε.Σ.Κ.Ε....>>.

9) Περαιτέρω στο άρθρο 22 της ίδιας ως άνω απόφασης, ορίζεται ότι <<1.Το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας συντονίζει και διαχειρίζεται σε εθνικό επίπεδο τις δράσεις για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε περιπτώσεις κινητοποίησης πολιτικής προστασίας με στόχο την ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους. Αποστολή του είναι να κινητοποιεί και να συντονίζει, τις δράσεις όλων των φορέων, του

προσωπικού και των μέσων πολιτικής προστασίας της χώρας για την αντιμετώπιση κάθε μορφής καταστροφών, στο πλαίσιο του υφιστάμενου σχετικού σχεδιασμού, ανά κατηγορία κινδύνου.

2.Ειδικότερα το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α.- Συντάσσει, διαχειρίζεται και ταξινομεί ημερήσιο δελτίο συμβάντων το οποίο εν συνεχεία υποβάλλει στον Διοικητή του Ε.Σ.Κ.Ε. και στη Συντονιστική Αρχή Πολιτικής Προστασίας.

β.- Διαβιβάζει τους χάρτες προγνώσεως κινδύνου πυρκαγιάς καθώς και τα δελτία άλλων επικινδύνων φαινομένων στις αρμόδιες Υπηρεσίες, όταν αυτό απαιτείται.

γ.- Διαχειρίζεται επιχειρησιακά τον Ευρωπαϊκό αριθμό «112».

δ.- Ενημερώνει τους αρμόδιους φορείς και συντονίζει σε εθνικό επίπεδο τις δράσεις για την προετοιμασία και κινητοποίηση των φορέων, όσον αφορά στην αντιμετώπιση των φυσικών, τεχνολογικών και λοιπών καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης όπως αυτές εμφανίζονται στο Παράρτημα «Α» του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», με σκοπό την αποτροπή ή και ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους.

ε.- Βρίσκεται σε συνεχή επαφή με την Συντονιστική Αρχή Πολιτικής Προστασίας για συνεργασία σε θέματα Πολιτικής Προστασίας.

στ.- Παρακολουθεί καθημερινά σε πανελλαδικό επίπεδο όλες τις εν εξελίξει αγροτοδοασικές πυρκαγιές...>>.

10) Ακόμη στο άρθρο 24, της προαναφερόμενης απόφασης ορίζεται ότι <<1. Το Κ.Ε.Π.Π. αποτελεί επιμέρους μονάδα του Ε.Σ.Κ.Ε. της οποίας προΐσταται Αρχιπύραρχος.

2. Στο Κ.Ε.Π.Π. απασχολούνται ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας και το αναγκαίο προσωπικό, στο οποίο περιλαμβάνονται και επιτελικά στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας καθώς και του Λ.Σ.ΕΛ.ΑΚΤ. και του Πυροσβεστικού Σώματος, που αποσπώνται ή διατίθενται στο Ε.Σ.Κ.Ε. για τις ανάγκες του Κ.Ε.Π.Π., καθώς και ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας άλλων φορέων σε έκτακτες περιπτώσεις και μετά από απόφαση του Κεντρικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας (Κ.Σ.Ο.Π.Π). Στο προσωπικό του Κ.Ε.Π.Π. περιλαμβάνονται σε μόνιμη βάση οδηγοί για τη στελέχωση των ΚΙΝΚΕΠΠ.....

3.....

4.....

5. Οι ενσύρματες συνομιλίες του Κ.Ε.Π.Π., καταγράφονται σε ψηφιακό σκληρό δίσκο καθ' όλο το 24ωρο από καταγραφικό μηχάνημα, που είναι μόνιμα εγκατεστημένο στο κέντρο. Αντίγραφα των καταγεγραμμένων συνομιλιών φυλάσσονται σε CD ή DVD στο αρχείο της

Υπηρεσίας. Οι καταγεγραμμένες συνομιλίες επέχουν θέση εγγράφων. Η ανάγνωσή τους γίνεται με την απομαγνητοφώνηση και ακρόασή τους από τριμελή επιτροπή που ορίζεται κάθε φορά με απόφαση του Διοικητή του Ε.Σ.Κ.Ε. Αποτελούν απόρρητα έγγραφα, αντίγραφα ή αποσπάσματα των οποίων χορηγούνται μόνο σε όσους διενεργούν σχετικές διοικητικές εξετάσεις καθώς και στις ανακριτικές και δικαστικές αρχές, εφόσον ζητηθούν. Οι καταγραφές καταστρέφονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία....>>.

11) Τέλος στο άρθρο 25 της ίδιας ως άνω απόφασης ορίζονται τα καθήκοντα του Διευθυντή του ΚΕΕΠΠ. Πιο συγκεκριμένα: <<**1. Διευθύνει και συντονίζει, σε συνεργασία με τον εκάστοτε Αξιωματικό Επιχειρήσεων φυλακής του Κ.Ε.Π.Π., τα συμβάντα αρμοδιότητας πολιτικής προστασίας, ενημερώνοντας σχετικά τον Διοικητή Ε.Σ.Κ.Ε. για κάθε σοβαρό, κατά τη κρίση του, περιστατικό.**

2. Κατά τις μη εργάσιμες ημέρες και ώρες ενημερώνεται για τα σοβαρά συμβάντα και προσέρχεται στο Κέντρο, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο από τον Διοικητή Ε.Σ.Κ.Ε.

3. Σε περίπτωση αντιμετώπισης συμβάντων ιδιαίτερης σοβαρότητας, προτείνει, μετά από εισήγηση του Αξιωματικού Επιχειρήσεων φυλακής του Κ.Ε.Π.Π, την αύξηση του αριθμού του προσωπικού του Κ.Ε.Π.Π. που είναι ορισμένο σε υπηρεσία φυλακής.

4. Εισηγείται στο Διοικητή του Ε.Σ.Κ.Ε. και το Γενικό Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας την ενίσχυση του Κ.Ε.Π.Π. με ειδικευμένα στελέχη Πολιτικής Προστασίας από το προσωπικό της Γ.Γ.Π.Π., εφόσον οι υπηρεσιακές ανάγκες το επιβάλλουν.

5. Κατά τη διαχείριση συμβάντων αρμοδιότητας Πολιτικής Προστασίας, ζητά και λαμβάνει από το Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας οδηγίες, κατευθύνσεις και εντολές και ενημερώνει σχετικά το Διοικητή του Ε.Σ.Κ.Ε..

6.....

7. Συνεργάζεται με τις λοιπές Μονάδες Ε.Σ.Κ.Ε. καθώς και με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Συντονιστικής Αρχής Πολιτικής Προστασίας για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των συμβάντων που εμπíπτουν στην αποστολή του Κ.Ε.Π.Π..

8. Μεριμνά για τη σύνταξη μνημονίων ενεργειών σχετικά με τη διαχείριση των συμβάντων αρμοδιότητας Πολιτικής Προστασίας, καθώς και για την τροποποίησή τους, όταν αυτό απαιτείται, σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό πολιτικής προστασίας.

9. Φροντίζει για τη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού, στη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών (εγκατεστημένα προγράμματα, βάσεις δεδομένων κλπ), του τηλεφωνικού δικτύου (δορυφορικού, εικονοτηλέφωνα, FAX, κλπ), των λοιπών συσκευών και μέσων και των Κινητών

Επιχειρησιακών Κέντρων καθώς και όλων των διαδικασιών του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας...>>.

2.2. Καθήκοντα Οργάνων του ΠΣ

2.2.1. Αρχηγός ΠΣ

Το Πυροσβεστικό Σώμα, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3511/2006, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 66 του Ν. 4249/2014, διαρθρώνεται σε Κεντρικές και Περιφερειακές Υπηρεσίες. Στις Κεντρικές, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται κατά την παρ. 1 του ως άνω άρθρου, το Αρχηγείο ΠΣ, ενώ στις Περιφερειακές, οι οποίες είναι, κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, αποκεντρωμένες Υπηρεσίες με τοπική αρμοδιότητα που εκτείνεται σε συγκεκριμένη εδαφική περιοχή και περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι Περιφερειακές Πυροσβεστικές Διοικήσεις (ΠΕ.ΠΥ.Δ.), όπως είναι και η ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής, και οι Διοικήσεις Πυροσβεστικών Υπηρεσιών, οι οποίες υπάγονται στην οικεία ΠΕ.ΠΥ.Δ. Περαιτέρω η ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής διαρθρώνεται στις τέσσερις (4) Διοικήσεις Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αθηνών, Πειραιώς, Δυτικής Αττικής και Ανατολικής Αττικής. Ακόμη σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν. 3511/2006 (Α' 258), το οποίο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 72 του Ν. 4249/2014, σε συνδυασμό και με το άρθρο 12 του ΠΔ 210/1992 (ΚΕΥΠΣ), **ο Αρχηγός του Πυροσβεστικού Σώματος (ΠΣ) ασκεί τη Διοίκηση του Σώματος και είναι υπεύθυνος έναντι του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη για την άσκηση των καθηκόντων του, ενώ προΐσταται όλων των Υπηρεσιών του Σώματος. Επίσης – και το σημαντικότερο - από το άρθρο 12, παρ. 8 του ΠΔ 210/1992, όπως ισχύει, ορίζεται ότι <<Μεταβαίνει και αναλαμβάνει τη διεύθυνση του έργου της κατάσβεσης σε μεγάλες πυρκαγιές ή επικίνδυνες κατά την εκτίμησή του πυρκαγιές, σε οποιοδήποτε σημείο της επικράτειας, εφόσον υπάρχει αρμοδιότητα του Πυροσβεστικού Σώματος. Επίσης συντονίζει τις ενέργειες παροχής βοήθειας και διάσωσης σε σοβαρά συμβάντα, όπου έχει επιληφθεί η Πυροσβεστική Υπηρεσία>>.**

2.2.2. Υπαρχηγοί ΠΣ

Υπάρχουν δύο (2) Υπαρχηγοί στο ΠΣ. Στο άρθρο 6 του Ν. 3511/2006, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 72 του Ν. 4249/2014, ορίζεται ότι <<**2. Ο Υπαρχηγός Υποστήριξης και ο Υπαρχηγός Επιχειρήσεων φέρουν το βαθμό του Αντιστρατήγου και είναι άμεσοι βοηθοί του Αρχηγού...**>>. Ωστόσο τα καθήκοντα τους, ορίζονται από το άρθρο 13 παρ. 1 του ΠΔ 210/1992, όπως ισχύει, στο οποίο αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι <<Οι δύο (2) Υπαρχηγοί

Πυροσβεστικού Σώματος είναι άμεσοι βοηθοί του Αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος στην εκτέλεση των καθηκόντων του...>>. Έτσι λοιπόν, **ο Υπαρχηγός Επιχειρήσεων**, μαζί με τον Αρχηγό, επικουρείται στην εκτέλεση των καθηκόντων τους (άρθρο 6, παρ. 3 Ν. 3511/2006, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 72 του Ν. 4249/2014) από τους τρεις (3) Συντονιστές Επιχειρήσεων Στην προκειμένη περίπτωση από το Συντονιστή Επιχειρήσεων, λόγω αρμοδιότητας, με έδρα τον Πειραιά. Ο Υπαρχηγός Επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1α(Α) του ΠΔ 210/1992, όπως ισχύει, είναι υπεύθυνος απέναντι στον Αρχηγό, μια και είναι άμεσος βοηθός του, σε θέματα επιχειρησιακά που άπτονται του πυροσβεστικού έργου (πυρόσβεση, διάσωση κ.α.).

2.2.3. Διοικητής Περιφερειακής Πυροσβεστικής Διοίκησης

Περαιτέρω ο **Διοικητής της Περιφερειακής Πυροσβεστικής Διοίκησης** (ΠΕ.ΠΥ.Δ), όπως πχ ο ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής για τη συγκεκριμένη πυρκαγιά, σύμφωνα με το άρθρο 15, παρ. 3 και 4 του ΠΔ 210/1992, όπως ισχύει, <<3. Σε περίπτωση μεγάλης πυρκαγιάς ή θεομηνίας ή άλλου σοβαρού συμβάντος στα όρια της Περιφερειακής Διοίκησης, μεταβαίνει επιτόπου και αναλαμβάνει προσωπικά τη διεύθυνση του πυροσβεστικού έργου και το συντονισμό των πυροσβεστικών δυνάμεων, καλεί ενισχύσεις, θέτει τη δύναμη των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών της δικαιοδοσίας του σε επιφυλακή, αν χρειασθεί και γενικά παίρνει κάθε απαραίτητο μέτρο για τη γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάστασης>>, ενώ <<4. Μεριμνά για τη σύνταξη σχεδίων επέμβασης για μεγάλα και σοβαρά συμβάντα στην περιοχή ευθύνης της Περιφερειακής Διοίκησης, τον καθορισμό του τρόπου αμοιβαίας ενίσχυσης μεταξύ των Υπηρεσιών της δικαιοδοσίας του και γενικά εποπτεύει για την καλή εφαρμογή του σε περίπτωση ανάγκης>>. Εξάλλου κατά την παρ. 8 του ίδιου ως άνω άρθρου, <<8. Το Διοικητή όταν απουσιάζει ή κωλύεται αναπληρώνει στα καθήκοντά του ο Υποδιοικητής της Περιφερειακής Διοίκησης που στην περίπτωση αυτή έχει όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του Διοικητή...>>.

Επιπλέον των ανωτέρω ρυθμίσεων, από το άρθρο 92 του Ν. 4249/2014, ορίζονται οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των Περιφερειακών Πυροσβεστικών Διοικήσεων. Πιο συγκεκριμένα στην παρ. 3(β) αυτού ορίζεται, ότι **ο Διοικητής της ΠΕ.ΠΥ.Δ αναλαμβάνει τον επιχειρησιακό συντονισμό όλων των συναρμόδιων Υπηρεσιών, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας της Χώρας σε περιφερειακό επίπεδο.**

2.2.4. Καθήκοντα Διοικητή Διοίκησης Πυροσβεστικών Υπηρεσιών

Περαιτέρω, στα άρθρα 16, 17 και 18 του ίδιου ως άνω Π.Δ/τος αντίστοιχα ορίζονται τα Καθήκοντα Διοικητή Διοίκησης Πυροσβεστικών Υπηρεσιών, τα Καθήκοντα Διοικητή

Πυροσβεστικής Υπηρεσίας καθώς και τα Καθήκοντα Υποδιοικητών. Για τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των Διοικήσεων Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Νομών (ΔΙ.Π.Υ.Ν.) ισχύει το άρθρο 93 του Ν. 4249/2014, για δε τα καθήκοντα του Διοικητή Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Νομών, εκτός από το άρθρο 16 του ΠΔ 210/1992, έχει εφαρμογή και ισχύουν και οι διατάξεις του άρθρου 94 του Ν. 4249/2014, σύμφωνα με τις οποίες, μεταξύ άλλων, ορίζεται στην παρ. 1 αυτού, ότι <<...σε περίπτωση πυρκαγιάς...ή επιχειρήσεων πολιτικής προστασίας στο νομό, με εντολή του Διοικητή της οικείας Περιφερειακής Πυροσβεστικής Διοίκησης, μεταβαίνει επιτόπου και αναλαμβάνει προσωπικά τη Διεύθυνση του πυροσβεστικού έργου και το συντονισμό των πυροσβεστικών και λοιπών τακτικών επιχειρησιακών και υποστηρικτικών δυνάμεων Πολιτικής Προστασίας>>. Στην ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής και τη συγκεκριμένη πυρκαγιά τα καθήκοντα του οικείου Διοικητή (ΔΙ.ΠΥ. Νομού) ασκεί ο αντίστοιχος Διοικητής της ΠΥ Ανατολικής Αττικής, στην περιοχή ευθύνη του οποίου ανήκει η συγκεκριμένη πυρκαγιά.

2.2.5. Βασικές ενέργειες στις πυρκαγιές – παροχές βοήθειας

Επίσης στο άρθρο 43 του ίδιου Π.Δ/τος, ορίζονται οι βασικές ενέργειες στις πυρκαγιές – παροχές βοήθειας. Πιο αναλυτικά στην παρ. 1 του ως άνω άρθρου αναφέρεται ότι <<1. Στις περιπτώσεις που κινδυνεύουν άτομα από πυρκαγιά ή άλλη αιτία, η διάσωση ενεργείται από ομάδα πυροσβεστών – διασωστών, οι οποίοι έχουν οριστεί από τον Αξιωματικό Υπηρεσίας...>>.

2.2.6. Καθήκοντα διευθύνοντος το κατασβεστικό έργο

Τέλος, στα καθήκοντα του διευθύνοντος το κατασβεστικό έργο, σύμφωνα με το άρθρο 44, παρ. 1, 2, 3, 4 και 5, του ως άνω Π.Δ/τος ορίζονται ότι <<1. Ο επικεφαλής των πυροσβεστικών δυνάμεων έχει την ευθύνη της διεύθυνσης και του συντονισμού του κατασβεστικού έργου. 2. Ενεργεί ταχεία αναγνώριση του χώρου, διαιρεί αυτόν σε τομείς, ορίζει σε κάθε τομέα υπεύθυνο αξιωματικό ή υπαξιωματικό και δίδει τις αναγκαίες γενικές οδηγίες αφού ιεραρχήσει τις βασικές ενέργειες κατά προτεραιότητα. 3. Κατανέμει τις πυροσβεστικές δυνάμεις και τα οχήματα στους τομεάρχες, καθορίζει το κατασβεστικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί ανάλογα με τη φύση των υλικών που καίγονται και επιβλέπει ο ίδιος στις ενέργειες διάσωσης. 4. Μεριμνά για την εξασφάλιση του αναγκαίου προσωπικού και του απαραίτητου αριθμού και είδους οχημάτων και μηχανημάτων και λοιπών κατασβεστικών υλικών και μέσων. Ιδιαίτερα φροντίζει να υπάρχει επάρκεια νερού και αν είναι δυνατόν διατάσσει την εγκατάσταση για τη συνεχή παροχή του από υδροστόμιο. 5. Δημιουργεί προσωρινό κέντρο επιχειρήσεων από όπου και συντονίζει το κατασβεστικό έργο και

απομακρύνεται απ' αυτό, μόνο όταν ειδικές συνθήκες επιβάλλουν την παρουσία του σε συγκεκριμένο σημείο ή για να διαμορφώσει προσωπικά αντίληψη της κατάστασης>>.

Σημειώνεται ότι οι ενέργειες αυτές υποχρεούνται ν' ασκούνται από όλους τους επικεφαλής Αξιωματικούς που συντονίζουν επιτόπου το πυροσβεστικό έργο, ανεξαρτήτου βαθμού και θέσης στην ιεραρχία του Σώματος.

Περαιτέρω στα άρθρα 45 και 46 του ως άνω Π. Δ/τος ορίζονται αντίστοιχα τα καθήκοντα τομεαρχών στις πυρκαγιές καθώς και τα καθήκοντα αρχηγού ομάδας προσβολής πυρκαγιάς.

3) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Σύμφωνα με το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας Πολιτικής Προστασίας <<ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ>>, μεταξύ άλλων υποχρεώσεων σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές, επιβάλλονται στις Περιφέρειες τα εξής:

- **Να συντάσσουν για την περιοχή ευθύνης τους σχέδια αντιμετώπισης κινδύνων από φυσικές καταστροφές, όπως δασικές πυρκαγιές, και τεχνολογικές ή άλλες καταστροφές και διαβιβάζουν αυτά για έγκριση στη ΓΓΠΠ.**
- **Συντονίζουν και επιβλέπουν το έργο της πολιτικής προστασίας, όσον αφορά, μεταξύ άλλων και για την ετοιμότητα και αντιμετώπιση των καταστροφών και τη διάθεση του απαραίτητου δυναμικού και μέσων.**
- **Οργανώνουν Κέντρα Επιχειρήσεων.**
- **Κινητοποιούν σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών, τις κρατικές υπηρεσίες στους Νομούς της Περιφέρειάς τους και παρέχουν τα αναγκαία κρατικά μέσα για την αντιμετώπιση των φαινομένων. Σε περίπτωση δε μεγάλων καταστροφών ενισχύουν τον πληγέντα Νομό (σήμερα Περιφερειακή Ενότητα) με δυναμικό και μέσα από άλλους Νομούς της περιοχής τους.**

4) ΟΤΑ

Σύμφωνα με το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας Πολιτικής Προστασίας <<ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ>>, μεταξύ άλλων υποχρεώσεων σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές, επιβάλλονται στους ΟΤΑ τα εξής:

- Μεριμνούν για την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής των υπηρεσιών τους, προκειμένου να είναι ικανές για τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων πολιτικής προστασίας και συντάσσουν προς τούτο **μνημόνια ενεργειών**.
- **Συντονίζουν και επιβλέπουν, μετά άλλων, τα μέτρα για την πρόληψη, ετοιμότητα και αντιμετώπιση των καταστροφών.**
- **Διαθέτουν το απαραίτητο δυναμικό και μέσα για την αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων και συντονίζουν τη δράση αυτών.**

Ε).- ΑΙΤΙΑ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ – ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΝ

Από τα ανωτέρω δεδομένα συνδυαστικά με την ισχύουσα σήμερα νομοθεσία για το σύστημα πολιτικής προστασίας της Χώρας, τις σχετικές Εγκυκλίους της ΓΓΠΠ και του ΠΣ για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών καθώς και τα πραγματικά περιστατικά που έλαβαν χώρα κατά την εκδήλωση, ανάπτυξη και εξάπλωση του συγκεκριμένου καταστροφικού φαινομένου, με την επιφύλαξη όλων εκείνων των εγγράφων και άλλων στοιχείων και πληροφοριών που ζητήθηκαν από διάφορες αρμόδιες Υπηρεσίες που ενεπλάκησαν στην πυρκαγιά αρμοδίως δια του κυρίου Εισαγγελέως από το συνήγορο των εντολέων – συγγενών των προαναφερόμενων θυμάτων αυτής της καταστροφής, δικηγόρο κ. Αντώνιο Φούσσα και μέχρι σήμερα δεν έχουν περιέλθει σε γνώση μου, γνωμοδοτώ, σχετικά με τα αίτια και τις συνθήκες της καταστροφικής - θανατηφόρου δασικής πυρκαγιάς, που εκδηλώθηκε την 23^η Ιουλίου και περί ώρα Ω/16:47 μμ στην περιοχή Νταού Πεντέλης και εξαπλώθηκε στην Καλλιτεχνούπολη – Νέο Βουτζά – Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι των Δήμων Ραφήνας – Πικερμίου και Μαραθώνος της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής και που κατά την άποψή μου συνετέλεσαν σημαντικά και ουσιωδώς ή επηρέασαν άμεσα ή έμμεσα με οποιοδήποτε τρόπο στην απώλεια των μέχρι σήμερα 96 συνανθρώπων μας, τον τραυματισμό άλλων 31 καθώς και την πρόκληση σημαντικών βλαβών σε δομές, υποδομές και γενικά περιουσίες αλλά και τις καταστροφικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον (κάηκε έκταση 13.620 στρεμμάτων δασικής και άλλης έκτασης, λόγω της προαναφερόμενης θανατηφόρου πυρκαγιάς). Για το σκοπό αυτό εκθέτω σχετικά τα εξής:

1.- Το γεγονός, ότι με την έναρξη της θανατηφόρου πυρκαγιάς στην περιοχή Νταού Πεντέλης την ώρα Ω/16:47, υπήρχε ήδη ταυτόχρονα από ώρα Ω/12:03 μμ, σε εξέλιξη άλλο μεγάλο μέτωπο

πυρκαγιάς στην περιοχή αρμοδιότητας της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής και συγκεκριμένα στην περιοχή Αέρα στα Γεράνεια Όρη (περιοχή Κινέττας) σαφώς και **επηρέασε σημαντικά την επιχειρησιακή ικανότητα και αποτελεσματικότητα του μηχανισμού δασοπυρόσβεσης, δημιουργώντας ένα επιχειρησιακό κενό κατά την αντιμετώπιση της ως άνω πυρκαγιάς στο Νταού Πεντέλης**. Το "κενό" αυτό δημιουργήθηκε προφανώς με την κινητοποίηση και αποστολή ισχυρών πυροσβεστικών δυνάμεων στο αρχικό μέτωπο της Κινέττας, που κινητοποιήθηκαν μεταξύ άλλων Υπηρεσιών και από Υπηρεσίες της Διοίκησης Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Ανατολικής Αττικής συνολικά έξι (6) πυροσβεστικών οχημάτων, παρόλο που οι Αξιωματικοί – Μετεωρολόγοι του ΕΣΚΕ, γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι η ταχύτητα των ανέμων στην ευρύτερη αυτή περιοχή αυτή ενισχύονταν σημαντικά και βέβαια η Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς ήταν 4 (βλ. συνημμένο Παράρτημα αναλυτικά τις καιρικές συνθήκες). Από τον αριθμό αυτό, τα δύο (2) ανήκουν στον 12ο ΠΣ Αθηνών, στην περιοχή αρμοδιότητας του οποίου εκδηλώθηκε η πυρκαγιά στο Νταού Πεντέλης. Μάλιστα το ένα από αυτά τα περιπολικά, το ΠΣ 3527, με κωδικό (12 - 15) είχε έδρα τη θέση "Ντράφι – Διώνη", δηλαδή ήταν το πλησιέστερο στο σημείο έναρξης της πυρκαγιάς πυροσβεστικό όχημα, την απόσταση αυτή δε μπορούσε να καλύψει σε περίπου 5 έως 7'λεπτά. Το γεγονός δε ότι ήταν ένα υδροφόρο πυροσβεστικό όχημα χωρητικότητας 5 τόννων νερού και λόγω και της μικρής απόστασης από το σημείο έναρξης θα κινητοποιείτο άμεσα προς αυτό, αφού το πλήρωμά του θα έβλεπε άμεσα τον καπνό και θα ενεργούσε στην άμεση και αποτελεσματική κατάσβεση της φωτιάς στο αρχικό στάδιο ανάπτυξης της, πριν δηλαδή λάβει χαρακτηριστικά πυρκαγιάς, αναπτυχθεί και εξαπλωθεί στην ευρύτερη περιοχή και προκαλέσει αυτές τις απώλειες. Επίσης δεν κινητοποιήθηκαν άμεσα από την Ηγεσία και το ΕΣΚΕ και τα δύο περιπολικά οχήματα της ΠΥ Νέας Μάκρης, με κωδικό "ΜΑΚΡΗ – 30" και "ΜΑΚΡΗ – 31", που είχαν έδρα στην Α' Είσοδο Βουτζά και τις κατασκηνώσεις Αγίου Ανδρέα και ήταν πλησίον της περιοχής εκκίνησης της πυρκαγιάς, - άγνωστο αν είχαν μεταβεί και αυτά στην Κινέττα - τα οποία ειδοποιήθηκαν να μεταβούν στην πυρκαγιά μετά την ώρα Ω/22:30 μμ δηλαδή μετά την καταστροφή και όταν αυτή φτάνοντας στις ακτές αυτοκατασβέστηκε.

2.- Πράγματι διατάχθηκε – και ορθώς - από το Διοικητή της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής, από ώρα Ω/13:00 μμ της 23 Ιουλίου 2018, με αφορμή το μέτωπο πυρκαγιάς στην Κινέττα, το μέτρο της επιφυλακής της πυροσβεστικής δύναμης. Ωστόσο όμως η Επιφυλακή αυτή, ήταν Γενική για τη δύναμη των Υπηρεσιών της ΔΙ.ΠΥ Διοίκησης Δυτικής Αττικής και Μερική για τις Υπηρεσίες της ΔΙ.ΠΥ Αθηνών, Πειραιά και Ανατολικής Αττικής. Στη συνέχεια και μετά μία περίπου ώρα από την έναρξη της πυρκαγιάς στο Νταού Πεντέλης, συγκεκριμένα την ώρα Ω/17:30 μμ, διατάχθηκε από το ΕΣΚΕ Γενική Επιφυλακή για τη δύναμη όλων των Υπηρεσιών του ΠΣ, όμως ήταν άκαιρη, λόγω

καθυστέρησης της σχετικής εντολής, για τη συνδρομή του προσωπικού και του μέτρου αυτού στην καταστροφική πυρκαγιά του Νταού Πεντέλης, αφού μέχρι να προσέλθει η δύναμη της επιφυλακής στις Υπηρεσίες τους και από εκεί να μεταβούν στο ως άνω περιστατικό, ήταν ήδη πλέον αργά για τη συνδρομή του κατά τη φάση της διάσωσης των κατοίκων. Θεωρώ ότι θα έπρεπε, σε μια ημέρα με Δείκτη Επικινδυνότητας (Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς 4), που ήταν η Περιφέρεια Αττικής, με μια μεγάλη και επικίνδυνη για τη ζωή των κατοίκων σε εξέλιξη δασική πυρκαγιά, η οποία εκδηλώθηκε και αυτή σε ζώνη μίξης δασικής έκτασης και οικισμού, που παγκοσμίως οι πυρκαγιές αυτές είναι επικίνδυνες και συχνά υπάρχουν ανθρώπινες απώλειες, με δύσκολες καιρικές συνθήκες καθώς και με μεγάλο αριθμό πυρκαγιών σε εξέλιξη ανά την επικράτεια, να διαταχθεί την ώρα Ω/13:00, Γενική Επιφυλακή για τη δύναμη των Υπηρεσιών ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής και Μερική ή ενδεχομένως και Γενική Επιφυλακή, κατά την κρίση του Αρχηγού, για όλες τις άλλες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες της επικράτειας. Έτσι θα εξασφαλιζόνταν σε μικρό χρόνο, ανάλογα τις διαταγές του ΑΠΣ, ικανές εφεδρικές πυροσβεστικές δυνάμεις σε ενδεχόμενη εκδήλωση και άλλης πυρκαγιάς στην Αττική, όπως πράγματι και συνέβη. Εξάλλου μια διαταγή επιφυλακής για να ελεγχθεί αρμοδίως, αν υλοποιήθηκε σε όλη την έκταση εφαρμογής του και πάνω από όλα και σε ποιο χρόνο υλοποιήθηκε πλήρως, δηλαδή αν πήγε στην Υπηρεσία όλο το προσωπικό και τι ώρα αφίχθη και τέθηκε στη διάθεση της Υπηρεσίας για τις ανάγκες αυτής. Πιο συγκεκριμένα δεν αρκεί μόνον η προαναφερόμενη διαταγή που δόθηκε από το Διοικητή της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής ή του ΕΣΚΕ, αντίστοιχα, αλλά πρέπει να ελεγχθεί και αν εφαρμόστηκε, σύμφωνα με τις σχετικές διαταγές ΑΠΣ, από όλο το προσωπικό που κλήθηκε σε επιφυλακή και μάλιστα να προσήλθε έγκαιρα. Περαιτέρω **το ΕΣΚΕ όφειλε να θέσει από ώρα 13:00 μμ, τη δύναμη των πυροσβεστικών δυνάμεων της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής**, σύμφωνα με τον προβλεπόμενο Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, **από το Δεύτερο στο Τρίτο Στάδιο Ετοιμότητας**, προκειμένου να τεθούν σε ετοιμότητα για τον ενδεχόμενο αντιμετώπισης νέας πυρκαγιάς, όπως αυτή στο Νταού Πεντέλης, περισσότερες δυνάμεις σε προσωπικό, οχήματα και άλλα μέσα.

3.- Υπήρξε μεγάλο χρονικό διάστημα και συγκεκριμένα περίπου 30' λεπτά της ώρας από την εκκίνηση της πυρκαγιάς μέχρι και την κινητοποίηση των πρώτων πυροσβεστικών δυνάμεων. Πιο αναλυτικά οι χρόνοι αυτοί αναλύονται ως ακολούθως:

- **Εκτιμώμενος χρόνος έναρξης της πυρκαγιάς από ώρα Ω/16:25 μμ έως Ω/16:30 μμ**
- **Χρόνος που έγινε αντιληπτή (ορατή) η πυρκαγιά από τον πρώτο αυτόπτη μάρτυρα καθώς και από κάμερα ασφαλείας οικίας της περιοχής Ω/16:35 μμ**
- **Χρόνος αναγγελίας του περιστατικού από ιδιώτη στο ΕΣΚΕ / ΣΕΚΥΠΣ <<199>> Ω/16:49 μμ**

- **Χρόνος ειδοποίησης (κινητοποίησης) των πρώτων πυροσβεστικών δυνάμεων από το ΕΣΚΕ / ΣΕΚΥΠΣ <<199>> Ω/16:58 μμ**
- **Άγνωστος μέχρι στιγμής ωστόσο παραμένει ο χρόνος άφιξης των πρώτων πυροσβεστικών οχημάτων στο περιστατικό.**

Με δεδομένο τον ως άνω παρεμβάλλοντα "κενό" μεγάλο χρόνο μεταξύ της εκκίνησης της συγκεκριμένης πυρκαγιάς και της κινητοποίησης των πρώτων πυροσβεστικών δυνάμεων, πλην όμως ιδιαίτερα πολύτιμου χρόνου για την αρχική προσβολή της πυρκαγιάς στην έναρξή της και τον έλεγχο της στη φάση της ανάπτυξής της, αλλά και του γεγονότος ότι κατά το διάστημα αυτό έπνεαν στην περιοχή αυτή ισχυροί έως θυελλώδεις άνεμοι τουλάχιστον 6 έως 7 μποφόρ, **δεν υπήρξε από την Ηγεσία ΠΣ και το ΕΣΚΕ, που είχε την ευθύνη του συντονισμού από το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος του πυροσβεστικού έργου και αυτής της πυρκαγιάς, μέριμνα να κινητοποιηθούν άμεσα ισχυρές πυροσβεστικές δυνάμεις (επίγειες και εναέριας) για την καταστολή της.** Ειδικότερα κατά το κρίσιμο για τον περιορισμό και έλεγχο της πυρκαγιάς χρονικό διάστημα, στο στάδιο δηλαδή της ανάπτυξης αυτής, όπου έπρεπε να γίνει από τις επίγειες και εναέριας δυνάμεις η αρχική προσβολή της και πιο συγκεκριμένα από ώρα Ω/17:00 μμ έως 17:30 μμ. Πιο συγκεκριμένα από το συνολικό αριθμό εναερίων μέσων (κρατικών και μισθωμένων), που κατά την επιχειρησιακό σχεδιασμό είναι σε ανάπτυξη στην Αττική και βρίσκονται σε ετοιμότητα ή είναι διαθέσιμα για αποστολές αεροπυρόσβεσης, μόνον ένα Ε/Π βαρέως τύπου S-64 (ERICSSON) αξιοποιήθηκε επιχειρησιακά και επεχείρησε με τη ρίψη νερού (χωρητικότητα ενσωματωμένης δεξαμενής 7.000 λίτρων) συνδράμοντας τις προσπάθειες καταστολής των επίγειων δυνάμεων. Το δεύτερο πτητικό μέσο που επιχείρησε στην πυρκαγιά αυτή στο Νταού Πεντέλης, ένα Ε/Π τύπου Super Puma του ΠΣ, το οποίο πήρε εντολή από το ΕΣΚΕ και την Ηγεσία ΠΣ και απογειώθηκε από την Πάχη Μεγάρων περί ώρα Ω/18:45 μμ, δηλαδή όταν ήταν σε πλήρη εξέλιξη η καταστροφή και επιχείρησε έως την ώρα Ω/20:50 μμ, που ήταν πλέον επιχειρησιακά πολύ αργά. Αντίθετα στην άλλη και ήδη σε εξέλιξη πυρκαγιά στην περιοχή της Κινέττας συνέδραμαν τις επίγειες δυνάμεις από αέρος, εξ αρχής 5 πτητικά μέσα και στη συνέχεια αυξήθηκαν συνολικά σε 12 πτητικά μέσα. Υπό τις συγκεκριμένες καιρικές συνθήκες, με δείκτη επικινδυνότητας πυρκαγιάς Κατηγορία Κινδύνου 4 και μάλιστα σε μια αντιτυρική περίοδο, - αυτή που διανύουμε - όπου μισθώθηκαν συνολικά 13 Ε/Π (4 Ε/Π βαρέως τύπου και 9 Ε/Π μεσαίου τύπου) έναντι συνολικά 10 Ε/Π τις προηγούμενες αντιτυρικές περιόδους, δηλαδή 3 Ε/Π επιπλέον του συνολικού αριθμού των μισθωμένων κατά τις προηγούμενες αντιτυρικές περιόδους από το 2007, η συνδρομή ενός μόνον πτητικού μέσου στις πυροσβεστικές δυνάμεις μιας τόσο επικίνδυνης πυρκαγιάς, κρίνεται επιχειρησιακά ανεπαρκής για την αντιμετώπιση της εξελισσόμενης επικινδυνότητας εκ της κατάστασης αυτής. **Το ως άνω Ε/Π τύπου S-64, το οποίο περί ώρα**

Ω/17:15 μμ μεταφέρει από τον τόπο της πυρκαγιάς στην Ηγεςία και στο ΕΣΚΕ μια πρώτη εικόνα (πληροφορίες) της επικινδυνότητας της κατάστασης, όπως αυτή εξελισσόταν μέχρι εκείνη την ώρα βαίνουσα συνεχώς επικίνδυνη και είναι το μοναδικό πτητικό μέσο μέχρι την ώρα Ω/17:45 περίπου που επιχειρεί, δεν μπορεί από μόνο του να συμβάλει καθοριστικά και αποτελεσματικά στην επιτυχή έκβαση και αντιμετώπιση της κατάστασης. Βέβαια δόθηκε εντολή στη συνέχεια περίπου την ώρα Ω/18:15 μμ να συνδράμουν τις επιχειρήσεις πυρόσβεσης – αεροπυρόσβεσης και άλλα 3 Α/Φ CL-415, πλην όμως η εντολή αυτή πέραν του ότι δόθηκε αργά, δεν κατέστη δυνατόν να επιχειρήσουν και δεν προσέφεραν στις επιχειρήσεις αεροπυρόσβεσης, γιατί λόγω κυματισμού από των ισχυρούς ανέμους που έπνεαν στην θαλάσσια περιοχή δεν μπορούσαν να πάρουν νερό.

4.- Το ίδιο επίσης ως άνω κρίσιμο χρονικό διάστημα και πιο συγκεκριμένα από ώρα Ω/17:00 μμ έως Ω/17:30 μμ χρησιμοποιήθηκε από ώρα Ω/17:15 μέχρι και Ω/17:30 περίπου το Ε/Π ΒΚ 117 - ΑC του ΠΣ, με κωδικό <<ΦΛΟΓΑ 10>>, ως συντονιστικό των επίγειων δυνάμεων, όχι φυσικά με κάποιον, είτε του Αρχηγού ή ενός εκ των δύο Υπαρχηγών και βέβαια, λόγω αρμοδιότητας, έπρεπε του Υπαρχηγού Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος, από τη φυσική Ηγεςία, ως όφειλαν εκ των καθηκόντων τους, αλλά από άλλον αξιωματικό και μάλιστα νεότερο στην ιεραρχία από το συντονιστή των επίγειων δυνάμεων, με ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται στη διαβίβαση εντολών προς αυτόν από τον εναέριο συντονιστή. Ωστόσο και αυτό το συντονιστικό Ε/Π με αυτή τη σύνθεση, την πιο κρίσιμη ώρα που το αρχικό μέτωπο της πυρκαγιάς στην περιοχή Νταού Πεντέλης διασπάστηκε σε άλλα δύο και πλέον επικίνδυνα μέτωπα περί ώρα Ω/17:17 μμ με Ω/17:30 μμ, αφού τα πύρινα αυτά μέτωπα κατευθύνονταν επικινδύνως σε οικιστικούς ιστούς και απειλούσαν τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα των κατοίκων τους και πιο συγκεκριμένα, το ένα προς Καλλιτεχνούπολη και το δεύτερο στο Ν. Βουτζά – Μάτι - Κόκκινο Λιμανάκι και επιβάλλονταν επιχειρησιακά, ιδιαίτερος λόγω του έντονου ανάγλυφου της ευρύτερης ως άνω περιοχής, εναέριος συντονισμός των επίγειων δυνάμεων, **την ώρα Ω/17:30 μμ περίπου εγκαταλείπει το πεδίο της μάχης και μεταβαίνει προς το Αεροδρόμιο Ελευσίνας για πλήρωση καυσίμων, όπου προσγειώνεται περίπου την ώρα Ω/17:55 μμ.** Έτσι λοιπόν δεν υπήρξε από το ανωτέρω χρονικό σημείο και μετά συντονισμός από αέρος των επίγειων δυνάμεων, με ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται για την αποτελεσματικότητα του πυροσβεστικού έργου (πυρόσβεση και διάσωση κινδυνευόντων από την πυρκαγιά και ιδιαίτερα από τα προϊόντα αυτής κατοίκων). Προφανώς και η έλλειψη από αέρος συντονισμού των επίγειων δυνάμεων έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην αντιμετώπιση της πυρκαγιάς και μάλιστα το πιο κρίσιμο χρονικό διάστημα της μάχης, όπου διασπάστηκε το αρχικό μέτωπο σε άλλα δύο επικίνδυνα μέτωπα, τα οποία απείλησαν κατοικημένες

περιοχές και τελικά έθεσαν σε κίνδυνο τη ζωή, την υγεία και τη σωματική ακεραιότητα των κατοίκων και επισκεπτών των περιοχών αυτών, αφού για να καλυφθεί η απόσταση μετάβασης του στην Πάχη Μεγάρων, ο απαιτούμενος χρόνος πλήρωσης του ως άνω Ε/Π με καύσιμα και η επιστροφή του στο πεδίο της μάχης απαιτούσε χρονικό διάστημα περίπου μίας (1) ώρας, και μάλιστα όχι οποιουδήποτε διαστήματος αλλά αυτού του πιο κρίσιμου για το πυροσβεστικό έργο και της διάσωσης των κινδυνευόντων κατοίκων.

5.- Η πυρκαγιά της Κινέττας, απέκτησε κατά νόμο χαρακτηριστικά καταστροφής και μάλιστα <<Περιφερειακής Καταστροφής Μεγάλης Έντασης>>, και έχει αυτά τα χαρακτηριστικά, γιατί για την αντιμετώπιση αυτής απαιτείτο το κρίσιμο χρονικό διάστημα η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλες περιφέρειες ή και από κεντρικές υπηρεσίες και φορείς. (βλ. άρθρο 2, παρ. 3γ του Ν. 3013/2002). Για το σκοπό αυτό, από άποψης κατάστασης πολιτικής προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 4 του Ν. 3013/2002, οι εμπλεκόμενες δυνάμεις πολιτικής προστασίας βρίσκονταν, – ή καλύτερα - θα έπρεπε να βρίσκονται, σε **Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας**, που είναι κατά το νόμο η κατάσταση, που σχετίζεται με συγκεκριμένη καταστροφή, όπως η συγκεκριμένη πυρκαγιά, για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται: i) ειδικός συντονισμός από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του δυναμικού και των μέσων των υπηρεσιών και των φορέων, που αναλαμβάνουν δράση σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και ii) κινητοποίηση δυναμικού και μέσων επιπλέον του διατιθέμενου υπό κανονικές συνθήκες, όπως στην προκειμένη περίπτωση. Αυτό σημαίνει ότι η ΓΓΠΠ όφειλε να αναλάβει τις προβλεπόμενες από τον νόμο δράσεις και να εκπληρώσει τη θεσμική αποστολή δια των αρμοδίων οργάνων της, που είναι για παράδειγμα ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας κ.α. και κυρίως το συντονισμό της δράσης για την εκτίμηση του κινδύνου, και αντιμετώπιση της φυσικής αυτής καταστροφής, όπως πχ την άμεση κινητοποίηση των αναγκαίων δυνάμεων και μέσων πολιτικής προστασίας, αφού από το νόμο (άρθρο 108 παρ. 5 του Ν. 4249/2014), είναι αρμόδια για το συντονισμό του έργου και των δράσεων αντιμετώπισης των καταστροφών κατά την εκδήλωση των φαινομένων, καθώς και το έργο των προκαλούμενων ζημιών. Ο ανωτέρω συντονισμός περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις εκδήλωσης δράσης για την αντιμετώπιση κάθε μορφής καταστροφών, όπως της συγκεκριμένης πυρκαγιάς, προφανώς και της εκδηλωθείσης στη συνέχεια στο Νταού Πεντέλης, κατά την εκδήλωση του φαινομένου από τις κάθε είδους εμπλεκόμενες δυνάμεις πυρόσβεσης και διάσωσης. Εξάλλου, μεριμνά για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών από μια περιοχή για λόγους προστασίας της ζωής ή της υγείας τους από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή.

Παράλληλα έπρεπε να συγκληθεί άμεσα σε ανώτατο επίπεδο, λόγω αρμοδιότητας, το ΚΣΟΠΠ ή έστω, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής, το ΣΟΠΠ, ήδη και για τη συγκεκριμένη στην Κινέτα πυρκαγιά. Δεν έχω στοιχεία αυτή τη στιγμή, αν πράγματι συγκλήθηκαν αυτά και σε ποιο χρόνο καθώς και με τη συμμετοχή ποιών οργάνων για την ως άνω πυρκαγιά. Βέβαια στο Δελτίο Τύπου του Γραφείου Τύπου του ΑΠΣ με ημερομηνία 23/07/2018 και ώρα Ω/21:45 μμ γίνεται αναφορά στη σύγκληση του ΚΣΟΠΠ, αλλά δεν αναφέρονται ειδικότερες λεπτομέρειες, πχ ώρα, τόπο, σύνθεση οργάνων κ.α. λεπτομέρειες. Επισημαίνεται, ότι το ΚΣΟΠΠ, σύμφωνα με το άρθρο 5 περ. (γ) του Ν. 3511/2006, <<συντονίζει τη διάθεση του απαραίτητου ανθρώπινου δυναμικού, των μέσων καθώς και το όλο έργο της αντιμετώπισης, μεταξύ άλλων ειδών καταστροφής και των περιφερειακών μεγάλης έντασης καταστροφών>>, όπως ήταν τόσο η καταστροφή της πυρκαγιάς στην Κινέτα, όσο και στο Νταού Πεντέλης. Έτσι λοιπόν, με την έναρξη της πυρκαγιάς στο Νταού Πεντέλης, το ΚΣΟΠΠ, σε ανώτατο Κεντρικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας της ΓΓΠΠ, θα συντόνιζε τη διάθεση του απαραίτητου ανθρώπινου δυναμικού, των μέσων καθώς και το όλο έργο της αντιμετώπισης της καταστροφής αυτής. Εξάλλου, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Ν. 3013/2002, θεσμοθετήθηκε η λειτουργία του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας, που με τον Ν. 4249/2014 τέθηκε υπό το ΕΣΚΕ, <<Με την εικοσιτετράωρη λειτουργία του επιχειρησιακού Οργάνου υπό το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας...για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών μεγάλης έντασης, - όπως ήταν και οι δύο πυρκαγιές στην Κινέτα και στο Νταού Πεντέλης, Περιφερειακές Καταστροφές Μεγάλης Έντασης - <<με τη διαρκή παρουσία του Κεντρικού Συντονιστικού Οργάνου (ΚΣΟΠΠ) από αρμόδιους Υπουργούς, Υφυπουργούς ή Γενικούς Γραμματείς>>.

6.- Εξάλλου, όπως ήδη προαναφέρθηκε, την ώρα Ω/16:49, - και όχι την Ω/16:57, όπως αναφέρεται αναληθώς στο Δελτίο Τύπου του ΑΠΣ - ξεκίνησε και ένα δεύτερο μέτωπο πυρκαγιάς στην περιοχή Νταού Πεντέλης, η οποία λόγω των δυσχερών καιρικών συνθηκών εξαπλώθηκε (επεκτάθηκε - μεταδόθηκε) στις περιοχές της Καλλιτεχνούπολης, Νέου Βουτζά, Μάτι, Κόκκινο Λιμανάκι των Δήμων Μαραθώνα και Ραφήνας - Πικερμίου Αττικής. Η πυρκαγιά αυτή δεδομένου ότι εκδηλώθηκε σε ζώνη μίξης δασικής έκτασης και οικιστικού ιστού, είναι ήδη εξ αυτού και μόνο λόγου επικίνδυνη, αν δεν αντιμετωπισθεί κατά την αρχική προβολή της και λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις και εξαπλωθεί σε οικιστικό ιστό, όπως πράγματι και συνέβη. Εξάλλου, όπως ήδη προαναφέρθηκε, σύμφωνα με το Χάρτη Κινδύνου Πυρκαγιάς, που εκδόθηκε από τη ΓΓΠΠ την προηγούμενη ημέρα και ίσχυσε την ημέρα της πυρκαγιάς, ο κίνδυνος πυρκαγιάς είναι πολύ υψηλός (Κατηγορία Κινδύνου 4). Αυτό σημαίνει, ότι ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα υψηλός. Ο αριθμός των πυρκαγιών που αναμένεται να εκδηλωθούν, πιθανόν να είναι μεγάλος αλλά, το

κυριότερο, κάθε πυρκαγιά μπορεί να λάβει μεγάλες διαστάσεις, εφόσον διαφύγει από την αρχική προσβολή. Ωστόσο εξ αυτού του λόγου οι πυροσβεστικές δυνάμεις έχουν τεθεί από τη ΓΠΠΠ σε **κατάσταση πολιτικής προστασίας αυξημένης ετοιμότητας**, δηλαδή τέθηκαν στο **Δεύτερο Στάδιο Ετοιμότητας**, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής. Από τη στιγμή που η ως άνω πυρκαγιά ξέφυγε από το αρχικό στάδιο προσβολής περί ώρα Ω/17:30 μμ, απέκτησε, κατά νόμο, χαρακτηριστικά καταστροφής και εκ του λόγου αυτού, η ΓΠΠΠ όφειλε, όπως για την πυρκαγιά στην Κινέττα, να αναλάβει και για τη συγκεκριμένη πυρκαγιά τις προβλεπόμενες από τον νόμο δράσεις και να εκπληρώσει τη θεσμική αποστολή δια των αρμοδίων οργάνων της, όπως πχ το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας κ.α. και κυρίως το συντονισμό της δράσης για την εκτίμηση του κινδύνου, και αντιμετώπιση της φυσικής αυτής καταστροφής, όπως πχ την άμεση κινητοποίηση των αναγκαίων δυνάμεων και μέσων πολιτικής προστασίας, αφού από το νόμο (άρθρο 108 παρ. 5 του Ν. 4249/2014), είναι αρμόδια για το συντονισμό του έργου και των δράσεων αντιμετώπισης των καταστροφών κατά την εκδήλωση των φαινομένων, καθώς και το έργο των προκαλούμενων ζημιών. Ο ανωτέρω συντονισμός περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις εκδήλωσης δράσης για την αντιμετώπιση κάθε μορφής καταστροφών, όπως της συγκεκριμένης πυρκαγιάς στο Νταού Πεντέλης, κατά την εκδήλωση του φαινομένου από τις κάθε είδους εμπλεκόμενες δυνάμεις πυρόσβεσης και διάσωσης. Εξάλλου, μεριμνά για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών από μια περιοχή για λόγους προστασίας της ζωής ή της υγείας τους από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή.

7.- Το γεγονός ότι, τη στιγμή που δεν ελέγχθηκε και κατασβέστηκε η πυρκαγιά κατά το αρχικό στάδιο προσβολής στην περιοχή του Νταού Πεντέλης και ήταν πλέον σε εξέλιξη μια επικίνδυνη για τη ζωή, την υγεία και σωματική ακεραιότητα των κατοίκων του οικιστικού ιστού (Καλλιτεχνούπολης – Ν. Βουτζά – Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι), δεδομένου ότι αυτή είχε αναπτύξει μια δυναμική συμπεριφορά και ο επικεφαλής των επίγειων πυροσβεστικών δυνάμεων, λόγω του ανάγλυφου και της μεγάλης έκτασης που αυτή έλαβε, δεν μπορούσε εξ αντικειμένου να συντονίσει το πυροσβεστικό έργο και τις επίγειες πυροσβεστικές δυνάμεις, που ήταν διάσπαρτες, **όφειλε εκ του νόμου η φυσική Ηγεσία, είτε με τον Αρχηγό ή τον Υπαρχηγό Επιχειρήσεων, λόγω αρμοδιότητας, όπως έπραξε στη μεγάλη πυρκαγιά της 12^{ης} Αυγούστου 2018 στα Ψαχνά της Εύβοιας και το πυροσβεστικό έργο στην πυρκαγιά αυτή συντόνιζε ο Υπαρχηγός Επιχειρήσεων, ή εν τέλει και με τον Υπαρχηγό Υποστήριξης, να συντονίσει από αέρος με το συντονιστικό Ε/Π ΒΚ-117 ΑC του ΠΣ το πυροσβεστικό έργο και τις επίγειες δυνάμεις και όχι, ο συντονισμός αυτός να ενεργείται με την παρουσία όλης της φυσικής και πολιτικής Ηγεσίας του ΠΣ, δηλαδή του Αν.**

Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, του Αρχηγού και των δύο (2) Υπαρχηγών του ΠΣ, από το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος. Βέβαια, όπως ήδη προαναφέρθηκε, πέταξε πάνω από τον τόπο της πυρκαγιάς συντονιστικό Ε/Π με αξιωματικό του ΠΣ, περί ώρα Ω/17:15 μμ έως Ω/17:30 μμ, **αλλά μια τόσο πολύ σοβαρή και επικίνδυνη για τη ζωή, υγεία και σωματική ακεραιότητα των κατοίκων πυρκαγιά, που απαιτούσε να ληφθούν άμεσα αποφάσεις και να δοθούν οι δέουσες εντολές στα αρμόδια όργανα, αφού ταυτόχρονα με την πυρόσβεση απαιτείτο και διάσωση των κατοίκων που κινδύνευαν, έπρεπε να συντονιστεί από αέρος όχι από οποιονδήποτε αξιωματικό του ΠΣ αλλά από τη φυσική Ηγεσία του.** Και τούτο, γιατί ο συντονισμός μεγάλων, επικίνδυνων και σοβαρών πυρκαγιών με ταυτόχρονες υψηλού ρίσκου και βαθμού απαιτήσεις πυρόσβεσης και διάσωσης, από τη φυσική Ηγεσία (Αρχηγό και Υπαρχηγούς) από το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος (ΕΣΚΕ) προφανώς και παρουσιάζει σοβαρά μειονεκτήματα, που ανενδοίαστα και επηρεάζουν σημαντικά το βαθμό επιχειρησιακής ικανότητας και αποτελεσματικότητας των πυροσβεστικών δυνάμεων στο πεδίο της μάχης. Πιο συγκεκριμένα μη έχοντας η φυσική Ηγεσία του ΠΣ πραγματική και ζωντανή εικόνα από το ΕΣΚΕ για τις επικρατούσες στο συμβάν πραγματικές συνθήκες, ιδιαιτερότητες, δυσκολίες και απαιτήσεις, έτσι ώστε να μορφώσει με τις δικές της αισθήσεις άμεσα αντίληψη του κινδύνου και να λάβει έγκαιρα τις ενδεδειγμένες και ορθές κατά περίπτωση επιχειρησιακά αποφάσεις και να δώσει τις απαιτούμενες εντολές και να μεταβιβάσει online αυτές και σε χρόνο άμεσο στον επικεφαλής Αξιωματικό - συντονιστή των επίγειων πυροσβεστικών δυνάμεων, καθυστερεί να λάβει αυτές και να τις διαβιβάσει και μπορεί και να μην είναι οι ορθά ενδεδειγμένες από την καθυστέρηση της ροής πληροφοριών που λαμβάνει και διαβιβάζει στο μεσάζοντα - εναέριο συντονιστή.

8.- Υποτιμήθηκε γενικά από το μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας αλλά και ειδικότερα από το δασοπυροσβεστικό μηχανισμό η σοβαρότητα, κρισιμότητα και επικινδυνότητα της κατάστασης εξ αιτίας της πυρκαγιάς στο Νταού Πεντέλης δηλαδή **δεν εκτιμήθηκε και αξιολογήθηκε ορθά η απειλή** και για το λόγο αυτό δεν υπήρξαν άμεσα αντανακλαστικά των αρμοδίων επιχειρησιακά δυνάμεων πολιτικής προστασίας για τη λήψη και την έγκαιρη υλοποίηση ενδεδειγμένων αποφάσεων και εντολών για την αντιμετώπιση της πυρκαγιάς και γενικά για τη διαχείριση της εκ του εξελισσόμενου καταστροφικού αυτού φαινομένου κρίσης. Ενδεικτικό της κακής εκτίμησης της κατάστασης και της αξιολόγησης του εξελισσόμενου κινδύνου είναι το γεγονός ότι το κρίσιμο χρονικό διάστημα για ένα ιδιαίτερα σοβαρό και μεγάλης έκτασης συμβάν, λόγω της επικινδυνότητας της κατάστασης εξ αιτίας του απειλούμενου κινδύνου για τη ζωή των κατοίκων

κινδύνου, για τον οποίο είχε εικόνα η Ηγεσία ΠΣ και το ΕΣΚΕ, δεν έλαβε εντολή από αυτήν, δηλαδή την Ηγεσία που συντόνιζε το συμβάν, ο Διοικητής της ΠΕ.ΠΥ.Δ. Αττικής, ενδεχομένως να ήταν στην άλλη πυρκαγιά πλην όμως ήσσονος σημασίας συγκριτικά με την πυρκαγιά της περιοχής στο Νταού Πεντέλης, ή έστω ο αρμόδιος Συντονιστής Επιχειρήσεων. Αυτό από μόνον του το γεγονός υποδηλώνει την υποβάθμιση και κακή αξιολόγηση κι εκτίμηση της επικινδυνότητας της εξελισσόμενης κατάστασης.

9.- Δεν εφαρμόστηκε λοιπόν ή τουλάχιστον δεν εφαρμόστηκε έγκαιρα ή έστω, στην καλύτερη περίπτωση, υπήρξε δυσλειτουργία στη διαδικασία εφαρμογής **του προληπτικού μέτρου πολιτικής προστασίας της οργανωμένη απομάκρυνσης κατοίκων με αποτέλεσμα το θάνατο 96 ανθρώπων**. Ειδικότερα η προβλεπόμενη έγκαιρη εισήγηση του αρμοδίου κατά νόμο (άρθρο 108 Ν. 4249/2014) οργάνου του Πυροσβεστικού Σώματος, είτε του επικεφαλής Αξιωματικού που συντόνιζε τις πυροσβεστικές δυνάμεις στο πεδίο της μάχης προς την Περιφερειάρχη Αττική ή τον εξουσιοδοτημένο απ' αυτήν Αντιπεριφερειάρχη, επειδή η καταστροφή ήταν σε άνω του ενός Δήμου, ή της φυσικής Ηγεσίας του ΠΣ προς τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας στις προβλεπόμενες από τον νόμο περιπτώσεις (άρθρο 2, παρ. 3 του Ν. 3013/2002, σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παρ. 1 (β), (γ) και (δ) του Ν. 4249/2014), λόγω αρμοδιότητας και η λήψη της απόφασης από αυτούς, κατά περίπτωση, εκτιμώ ότι έπρεπε να ληφθεί έγκαιρα, γεγονός που αυτό δεν συνέβη. Ο χρόνος αυτός εκτιμώ ότι συντρέχει από τη στιγμή που οι πυροσβεστικές δυνάμεις δεν μπορούσαν πλέον να ελέγξουν την πυρκαγιά στην περιοχή Νταού Πεντέλης και συγκεκριμένα όταν το μέτωπο αυτής ξέφυγε από την περιοχή που είναι το Μοναστήρι Παντοκράτορος και κατευθύνθηκε ανατολικά προς Νέο Βουτζά και Καλλιτεχνούπολη. Και αυτό συμβαίνει, σύμφωνα με τη συνημμένη Έκθεση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, περίπου την ώρα Ω/17:30, ώρα που η πυρκαγιά αποκτά δυναμική και κατευθύνεται προς οικιστικούς ιστούς. Υπάρχει, όπως γνωρίζω από συλλεγείσες πληροφορίες ενημέρωση από τον πιλότο του Ε/Π ERICSON, κωδικό <<ΑΦΡΟΔΙΤΗ>>, περίπου την ώρα Ω/17:15 μμ προς το ΕΣΚΕ και τη φυσική Ηγεσία του ΠΣ για την επικινδυνότητα της κατάστασης (οι φλόγες είχαν ήδη μπει στις αυλές των πρώτων σπιτιών στο Νταού Πεντέλης). Σημειώνεται δε, όπως αναφέρεται και στο Δελτίο Τύπου του ΑΠΣ, ότι υπήρξε έγκαιρη και αποτελεσματικά οργανωμένη απομάκρυνση των ενοίκων του Λύρειου Ιδρύματος στο Ν. Βουτζά καθώς και κατασκηνώσεων, όπως της κατασκήνωσης του Δήμου Αθηναίων στον Αγ. Ανδρέα, δηλαδή δίπλα στο Μάτι. Για ποιο λόγο λοιπόν δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί το μέτρο αυτό έγκαιρα και για τους οικισμούς Νέου Βουτζά – Μάτι και Κόκκινο Λιμανάκι. Το αρμόδιο κατά νόμο όργανο για τη λήψη της ως άνω απόφασης, στη συγκεκριμένη πυρκαγιά έχω την άποψη, ότι ήταν ο **Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας** ή ο

Γραμματέας – ήδη Συντονιστής - της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, κατόπιν σχετικής εξουσιοδότησης, και έπρεπε να εκτελεσθεί από την Περιφερειάρχη Αττικής και τους αρμόδιους Δημάρχους. Η λήψη της απόφασης βασίζεται στις εισηγήσεις των φορέων που κατά περίπτωση έχουν την ευθύνη περιορισμού των επιπτώσεων από την εξέλιξη της καταστροφής (άρθρο 108, παρ. 5, περίπτωση (στ) του Ν. 4249/2014). Και τούτο γιατί στη συγκεκριμένη πυρκαγιά συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του νόμου (άρθρο 2, παρ. 3, σε συνδυασμό με το άρθρον8, παρ.1 (γ) και (δ) του Ν. 3013/2002), ήτοι η καταστροφή λόγω της συγκεκριμένης πυρκαγιάς είχε τα εκ του νόμου χαρακτηριστικά <<Περιφερειακής Καταστροφής Μεγάλης Έντασης>>. Σε κάθε δε περίπτωση, **την απόφαση της οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών υποχρεούτο εκ του νόμου να λάβει η Περιφερειάρχης Αττικής ή ο εξουσιοδοτημένος απ' αυτήν Αντιπεριφερειάρχης, επειδή η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή επηρέαζε πάνω από ένα δήμο, κατόπιν εισήγησης του επικεφαλής αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος που συντόνιζε το πυροσβεστικό έργο και είχε την ευθύνη συντονισμού των πυροσβεστικών δυνάμεων (προσωπικού και μέσων).** Για το σκοπό αυτό έχει υποχρέωση (Εγκύκλιος με αρ. πρωτ. 2934 / 06-05-2015 της ΓΓΠΠ, Μέρος Τρίτο αυτής) η Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Αττικής να έχει συντάξει **μνημόνιο ενεργειών** σχετικά με τη δράση της οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών και να υλοποιηθούν οι ενέργειες αυτές στην πράξη και όχι να παραμείνουν στα έγγραφα.

10.- Δε λειτούργησε, άγνωστο για ποιο λόγο, το προβλεπόμενο από το άρθρο 114 του Ν. 44249/2014 <<Ενικό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης>>. Πιο συγκεκριμένα στην με βάση το άρθρο 106 του ως άνω νόμου, έχει ιδρυθεί στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Συντονιστική Αρχή Πολιτικής Προστασίας (ΣΑΠΠ), στην οποία ιδρύεται και λειτουργεί **Εθνικό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης**, με σκοπό τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας όλων των συστημάτων προστασίας των πολιτών από την εκδήλωση καταστροφικών φαινομένων ή συμβάντων, που λειτουργούν σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο και την ένταξη τους σε Εθνικό Σχεδιασμό Έγκαιρης Προειδοποίησης. Ειδικότερα **το ως άνω Σύστημα συνιστούν διαδικασίες και υποδομές που εξασφαλίζουν την παραγωγή και την αξιολόγηση της πληροφορίας σχετικά με επερχόμενα καταστροφικά φαινόμενα ή συμβάντα, τη λήψη αποφάσεων και την ενημέρωση των πολιτών, με σκοπό την προετοιμασία του πληθυσμού και των δυνάμεων πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση των ανωτέρω συμβάντων, τη βελτίωση της δυνατότητας αντίδρασης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και τη μείωση των απωλειών.**

11.- Όπως ήδη προαναφέρθηκε, στο Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΕΣΚΕ / ΚΕΠΠ) και υπό την ευθύνη του λειτουργεί η Μονάδα Ευρωπαϊκού Αριθμού Εκτάκτου Ανάγκης <<112>>. Στο πλαίσιο αυτό δεν λειτούργησε, δεν ξέρω γιατί, το προβλεπόμενο από τη σχετική σύμβαση σύστημα (**mass alert**), δηλαδή την **ομαδική αποστολή μηνυμάτων sms alert για ενημέρωση των κατοίκων για εκκένωση της περιοχής λόγω εξελισσόμενου ή επικείμενου κινδύνου από δασική πυρκαγιά**. Το σύστημα αυτό λειτουργεί με τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας συγκεκριμένης περιοχής στην οποία δίδεται από όλους τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας κατόπιν σχετικού αιτήματος του ΚΕΠΠ sms, με το οποίο ειδοποιούνται οι ευρισκόμενοι σ' αυτήν για την άμεση εκκένωσή της.

12.- **Δεν υπήρξε εναέρια επιτήρηση στην Αττική**, την ημέρα της καταστροφικής πυρκαγιάς, δηλαδή την 23^η Ιουλίου 2018, ούτε πριν την έναρξη της πυρκαγιάς στην Κινέττα, ούτε πριν την έναρξη πυρκαγιάς στο Νταού Πεντέλης, με τα προβλεπόμενα από τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό της ΠΕ,ΠΥ.Δ. Αττικής Α/Φ ή Ε/Π, λόγω αδυναμίας – άγνωστο γιατί - καθώς και διαδικασίες, όταν η Κατηγορία Κινδύνου είναι 4, δηλαδή κατά το Δεύτερο Στάδιο Ετοιμότητας των πυροσβεστικών δυνάμεων.

13.- Το ΚΕΠΠ δεν αξιοποίησε έγκαιρα επιχειρησιακά τις δυνατότητες των **Κινητών Επιχειρησιακών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας** με την αποστολή τους στον τόπο του συμβάντος, υποχρέωση που απορρέει από τις αρμοδιότητές του εκ της κείμενης νομοθεσίας καθώς και δεν απεστάλη, όπως είχε αυτή τη δυνατότητα αυτή εκ των αρμοδιοτήτων του, **ειδικό κλιμάκιο εμπειρογνομόνων για τον επιτόπιο συντονισμό των ενεργειών αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών**, όπως ήταν το καταστροφικό φαινόμενο της δασικής πυρκαγιάς.

14.- **Υπήρξε κυκλοφοριακή συμφόρηση λόγω του πανικού των κατοίκων και επισκεπτών και η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού πληθυσμού σε περιοχή που πολλοί δεν την γνώριζαν**. Πιο συγκεκριμένα λάθη σε ενέργειες και παραλείψεις από την Αστυνομία **στα τροχονομικής – αστυνομικής φύσεως μέτρα** αποσυμφόρησης των βασικών οδικών αρτηριών, από τα κινούμενα επ' αυτής οχήματα από την πληγείσα περιοχή με κατεύθυνση είτε προς τη Νέα Μάκρη – Μαραθώνα είτε προς την Αθήνα, με την μη εκτροπή τους προς ασφαλή διαφυγή από την περιοχή, όπου εξελισσόταν ο κίνδυνος και η απειλή της πυρκαγιάς, όπως πχ στην οδό Μαραθώνος, όπου η εκτροπή έπρεπε να γίνει με επιστροφή προς την Αθήνα, για τα οχήματα που έρχονταν από αυτή, είτε με επιστροφή προς τη Νέα Μάκρη για τα οχήματα που έρχονταν από αυτή, αλλά και στην πλατεία στο Κόκκινο Λιμανάκι (οδός Δημοκρατίας), που εσφαλμένα τα οχήματα εκτρέπονταν στον παραλιακό δρόμο προς Μάτι, είχαν σαν αποτέλεσμα τον εγκλωβισμό μεγάλου αριθμών οδηγών

στην πιο επικίνδυνη για την ασφάλεια της ζωής τους περιοχή που εξελίσσονταν και κατευθύνονταν η πυρκαγιά. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με σχετική ανάρτηση την 23 Ιουλίου 2018 στο facebook της Αστυνομίας, αναφέρονται οι εξής τρεις εκτροπές;

- Στη Λεωφόρο Μαραθώνος, από ύψος οδού Φλέμιγκ ρεύμα προς Μαραθώνα
- Στη Λεωφόρο Μαραθώνος και Χρυσοστόμου Σμύρνης ρεύμα προς Μαραθώνα
- Οδός Ποσειδώνος από το ύψος Κόκκινο Λιμανάκι ρεύμα προς Μαραθώνα

Και στην περίπτωση αυτή έπρεπε να υπάρχει από αέρος Ε/Π της Αστυνομίας για την μεταφορά πληρέστερης εικόνας της κατάστασης του οδικού δικτύου της ευρύτερης περιοχής προς τον επικεφαλής Αξιωματικό της ΕΛΑΣ τον επιφορτισμένο με το έργο της ασφαλούς απομάκρυνσης των μεταφορικών μέσων από τις περιοχές που εξελίσσονταν ο κίνδυνος της πυρκαγιάς.

15.- Δεν συγκλήθηκε και δεν λειτούργησε το Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων του Πυροσβεστικού Σώματος, όπως ορθώς συνέβη στην πρόσφατη πυρκαγιά την 12 Αυγούστου 2018 στα Ψαχνά της Εύβοιας, για **την παροχή κατευθύνσεων για την επιχειρησιακή τακτική που επιβάλλεται να ακολουθήσουν οι Πυροσβεστικές Υπηρεσίες για την αντιμετώπιση έκτακτων και σοβαρών συμβάντων, όπως των πυρκαγιών στην Κινέττα και Νταού Πεντέλης, που μπορούν να κλονίσουν το αίσθημα ασφάλειας του κοινωνικού συνόλου, καθώς και θεμάτων που αφορούν την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, όπως οι ανωτέρω πυρκαγιές.**

16.- Επίσης στρεβλώσεις στο σύστημα πολιτικής προστασίας και ειδικά στο νομοθετικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της ΓΓΠΠ, που προφανώς επηρέασαν σημαντικά την αποστολή της στη συγκεκριμένη πυρκαγιά. Πιο συγκεκριμένα, με το προϊσχύον του Ν. 4249/2014, Κεφάλαιο Ε' <<ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ – ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ>>, άρθρα 108 έως 119, νομοθετικό καθεστώς το **Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ/ΓΓΠΠ)**, ως το κατ' εξοχήν επιχειρησιακό όργανο αυτής, δηλαδή με το Ν. 3013/2002 άρθρο 6, παρ. 4, ορίζονταν ότι η ΓΓΠΠ για την επίτευξη των σκοπών της αποστολής της ΓΓΠΠ, <<Οργανώνει και λειτουργεί σε μόνιμη βάση και για όλη τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας με ειδικευμένα στελέχη στελέχη πολιτικής προστασίας και το αναγκαίο προσωπικό, στο οποίο περιλαμβάνονται και επιτελικά στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, της Αστυνομίας καθώς και του Λιμενικού και Πυροσβεστικού Σώματος...>>. Το ΚΕΠΠ / ΓΓΠΠ ήταν αυτόνομο επιχειρησιακό κέντρο και ανεξάρτητο από το επιχειρησιακό κέντρο του ΠΣ, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ΠΔ 151/2004 <<Οργανισμός Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας>> (Α' 107). Μετά το Ν. 4249/2014 και συγκεκριμένα το άρθρο 68, παρ. 4γ, λειτουργεί υπό τη Διοίκηση του ΕΣΚΕ

του Πυροσβεστικού Σώματος και ως εκ τούτου δεν είναι πλέον αυτόνομο και ανεξάρτητο, γεγονός που προδήλως και επηρεάζει την αποστολή του, αφού λαμβάνει εντολές από το ΕΣΚΕ κι έτσι υπάρχει **σύγχυση αρμοδιοτήτων και συνεργασίας των Επιχειρησιακών Κέντρων ΕΣΚΕ και ΚΕΠΠ.**

Επίσης, δεν προβλέπεται από τη σχετική με την έκδοση Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς Εγκύκλιο της ΓΓΠΠ (Εγκύκλιος με αρ. πρωτ. 3791/29 Μαΐου 2018 ΓΓΠΠ), που εκδίδεται από 1ης Ιουνίου έως 31 Οκτωβρίου 2018, η δυνατότητα του αρμοδίου οργάνου της (Επιτροπής) σύνταξής του, αν οι μετεωρολογικές συνθήκες, όπως η αύξηση της έντασης των ανέμων, μεταβληθούν μετά το χρόνο εκπόνησης - σύνταξης (είναι η ώρα 12:30 μμ της προηγούμενης ημέρας για την οποία αυτός θα ισχύει), να μεταβάλει, λόγω του δείκτη επικινδυνότητας που επέρχεται εξ αιτίας των νέων δεδομένων, την Κατηγορία Κινδύνου, όπως στην προκειμένη περίπτωση για την 23 Ιουλίου 2018 που η Κατηγορία Κινδύνου Πυρκαγιάς ήταν 4, αν μεταβλήθηκαν τα μετεωρολογικά δεδομένα, να αλλάξει σε Κατηγορία Κινδύνου 5 (Συναγερμός). Αυτό θα σήμαινε αυτόματα και αλλαγή, με εντολή του ΕΣΚΕ του Σταδίου Ετοιμότητας των πυροσβεστικών δυνάμεων από το Δεύτερο στο (ανώτατο) Τρίτο Στάδιο, με ότι αυτό συνεπάγεται για την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα και ικανότητα του δασοπυροσβεστικού μηχανισμού. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην ως άνω σχετική Εγκύκλιο της ΓΓΠΠ <<Έχει παρατηρηθεί ότι πολλές φορές τα επίπεδα κινδύνου μεταβάλλονται από χαμηλά έως κατάσταση συναγερμού σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, ή μεταξύ σταθμών με πολύ μικρή γεωγραφική απόσταση γεγονός που δεν επιτρέπει την επιχειρησιακή τους αξιοποίηση>>.

17.- Η λειτουργία τριών επιχειρησιακών κέντρων στην ίδια Υπηρεσία – το Πυροσβεστικό Σώμα - και συγκεκριμένα: α) του Συντονιστικού Επιχειρησιακού Κέντρου Υπηρεσιών του ΠΣ (ΣΕΚΥΠΣ – 199), β) του Συντονιστικού Κέντρου Δασοπυρόσβεσης (ΣΚΕΔ) και γ) του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ), υπό το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος (ΕΣΚΕ), για την αντιμετώπιση και γενικά τη διαχείριση ενός σοβαρού συμβάντος, όπως αυτό της ως άνω θανατηφόρου πυρκαγιάς, **μόνον φαινόμενα δυσλειτουργίας μπορεί να προξενήσει από τη σύγκρουση και επικάλυψη αρμοδιοτήτων και τελικά έλλειψη συντονισμού του δασοπυροσβεστικού μηχανισμού**, όπως συνέβη με τη συγκεκριμένη πυρκαγιά. Μπορεί το Πυροσβεστικό Σώμα να αποτελεί τον βασικό επιχειρησιακό βραχίονα της ΓΓΠΠ, πλην όμως το ΚΕΠΠ είναι επιχειρησιακό κέντρο της ΓΓΠΠ και όχι του ΠΣ και δεν επιτρέπεται να είναι υπό τη Διοίκηση του ΕΣΚΕ.

18.- Πέραν της προαναφερόμενης ιδιαίτερα σοβαρής παράλειψης λήψης απόφασης για την οργανωμένη – προληπτική απομάκρυνση κατοίκων από τις πληγείσες περιοχές, τη στιγμή που η καταστροφή επηρέασε πάνω από ένα Δήμο, αρμοδιότητα που έχει σε κάθε περίπτωση η Περιφέρεια Αττικής δια των αρμοδίων οργάνων της, σύμφωνα με το άρθρο 108 του Ν. 4249/2014, **δεν συγκλήθηκε εκτάκτως και έγκαιρα το Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ) για την Περιφέρεια Αττικής**, σύμφωνα με την Απόφαση Αν. Υπουργού Προστασίας του Πολίτη κ. Ν. Τόσκα και υπό στοιχεία ΥΑ 7575 / 18 – 10 -2016 (ΦΕΚ 3591/ τ. Β' /4 -11-2016), με την οποία ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας των ΣΟΠΠ. Πιο συγκεκριμένα η σύγκληση και λειτουργία του ΣΟΠΠ, όπως για τη διαχείριση της συγκεκριμένης καταστροφής λόγω της δασικής πυρκαγιάς από την Περιφερειάρχη Αττικής – και βέβαια και για την πυρκαγιά της Κινέττας -, προβλέπεται να γίνεται με τη συμμετοχή όλων των αρμοδίων, πχ εκπροσώπους Πυροσβεστικής, Αστυνομίας, Λιμενικού Σώματος κλπ (βλ. Άρθρο 4 της ως άνω Απόφασης για τη σύνθεση του ΣΟΠΠ), ενώ εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο ή η κρίση και όχι με τη λήξη της καταστροφής, όπως συνέβη στην προαναφερόμενη πυρκαγιά. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 7, παρ. 2 της ως άνω Απόφασης, οι συνεδριάσεις του ΣΟΠΠ διακρίνονται σε τακτικές και έκτακτες, ενώ **έκτακτη συνεδρίαση προβλέπεται, εφόσον συντρέχουν λόγοι σε επαπειλούμενες λόγω τεκμηριωμένου κινδύνου καταστροφές για τη λήψη επιπρόσθετων μέτρων ετοιμότητας ή σε εν εξελίξει καταστροφή για θέματα αντιμετώπισης εκτάκτων μέτρων και διαχείρισης συνεπειών**, όπως στην πυρκαγιά στο Νταού Πεντέλης – Καλλιτεχνούπολη - Ν. Βουτζά – Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι. Επίσης η Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Αττικής έχει συντάξει ή οφείλει εκ της Εγκυκλίου με αρ. πρωτ. 2934 / 06-05-2015 της ΓΓΠΠ, Μέρος Τρίτο αυτής, να έχει συντάξει **μνημόνιο ενεργειών** σχετικά με τη δράση της οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών πλην όμως δεν εφαρμόστηκαν τα προβλεπόμενα από το εν λόγω μνημόνιο, αφού δεν υπήρξε καμιά οργανωμένη απομάκρυνση, με αποτέλεσμα την άτακτη φυγή, αφού κανείς αρμόδιος δεν τους ενημέρωσε σχετικά, η οποία ωστόσο είχε σαν αποτέλεσμα το θάνατο 96 ανθρώπων. Αντίστοιχη ευθύνη για τις κατά λόγο αρμοδιότητας ενέργειες έχουν και οι Δήμοι που επλήγησαν από το καταστροφικό φαινόμενο της δασικής πυρκαγιάς.

ΣΤ).- ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ - ΠΟΡΙΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω και πιο συγκεκριμένα, αφού έλαβα υπόψη μου, κυρίως τόσο τα προαναφερόμενα κατά την άποψή μου αίτια - παραλείψεις της προαναφερόμενης καταστροφής λόγω δασικής πυρκαγιάς, όσο και το προαναφερόμενο ισχύον σήμερα στη Χώρα μας νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος Πολιτικής Προστασίας καθώς και τα μέχρι σήμερα δεδομένα στοιχεία και γεγονότα ου περιήλθαν σε γνώση μου, με την επιφύλαξη σύνταξης σχετικής οριστικής Έκθεσης, όταν μας χορηγηθούν όλα τα αιτούμενα αρμοδίως έγγραφα στοιχεία και άλλες χρήσιμες πληροφορίες, καταλήγω στο συμπέρασμα, σχετικά με τα αίτια - παραλείψεις της καταστροφής λόγω τη συγκεκριμένης δασικής πυρκαγιάς, που εκδηλώθηκε την 23^η Ιουλίου 2018 και περί ώρα Ω/16:49 μμ, στο Νταού Πεντέλης και εξαπλώθηκε στην Καλλιτεχνούπολη - Νέο Βουτζά – Μάτι - Κόκκινο Λιμανάκι των Δήμων Ραφήνας – Πικερμίου και Μαραθώνα της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής, μια απόσταση από το σημείο όπου ξεκίνησε η ως άνω πυρκαγιά μέχρι τις ακτογραμμές που σταμάτησε πλέον των 5 χιλιομέτρων, ότι:

Μια σειρά από σοβαρά εγκληματικά λάθη, ενέργειες, παραλείψεις, ολιγωρίες, πλημμέλειες, αρρυθμίες και δυσλειτουργίες των αρμοδίων θεσμικά και νομοθετικά οργάνων, υπηρεσιών, αρχών και φορέων του ισχύοντος σήμερα μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Χώρας, όπως αυτά καταγράφονται αναλυτικά παραπάνω, σε συνδυασμό και με τις όποιες στρεβλώσεις εντοπίστηκαν κατά την οργανωτική δομή και λειτουργία του και καταγράφηκαν παραπάνω στο σύστημα πολιτικής προστασίας, είχαν σαν αποτέλεσμα από κοινού και συνδυαστικά να επηρεάσουν σε σημαντικό βαθμό και επίπεδο την επιχειρησιακή ικανότητα και αποτελεσματικότητα γενικά του μηχανισμού πολιτικής προστασίας και ειδικά του δασοπυροσβεστικού μηχανισμού και συνακόλουθα όλων των άλλων επιχειρησιακά εμπλεκόμενων δυνάμεων πολιτικής προστασίας που συνέδραμαν το μηχανισμό δασοπυρόσβεσης, που είναι θεσμικά και νομικά υπεύθυνος για την ασφάλεια και προστασία της ζωής και σωματικής ακεραιότητας καθώς και της περιουσίας των πολιτών, και ως εκ τούτου να οδηγήσουν κατ' άμεσο ή έμμεσο τρόπο ή να επηρεάσουν σημαντικά και ουσιωδώς καθώς και σε αιτιώδη συνάφεια και σχέση αυτών με τις απώλειες και επιπτώσεις του καταστροφικού αυτού φαινομένου, ήτοι την μέχρι σήμερα απώλεια των 96 ανθρώπων, το σοβαρό τραυματισμό άλλων 31 καθώς πολύ σοβαρές ζημιές σε υποδομές, δομές και γενικά περιουσίες και το φυσικό περιβάλλον (καμένη δασική έκταση περίπου 13.620 στρέμματα εκ των οποίων τα 6.934 αφορούν οικιστικές περιοχές και τα λοιπά 5.825 δάση και δασικές εκτάσεις), από την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε την 23^η Ιουλίου 2018 και ώρα Ω/16:49 μμ στην περιοχή Νταού Πεντέλης, η οποία

εξαπλώθηκε στην ευρύτερη περιοχή Καλλιτεχνούπολης – Νέου Βουτζά – Μάτι και Κόκκινο Λιμανάκι των Δήμων Ραφήνας – Πικερμίου και Μαραθώνος της Περιφερειακής Ενότητας Αν. Αττικής της Περιφέρειας Αττικής. Πιο συγκεκριμένα, ο μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Χώρας γενικά δεν λειτούργησε κατά τα προβλεπόμενα από το σχετικό νόμο και σύμφωνα με τις σχετικές Εγκυκλίους σε όλες τις φάσεις της αντιμετώπισης της ως άνω πυρκαγιάς και γενικά της διαχείρισης του εν λόγω καταστροφικού φαινομένου και κρίσης, αφού δεν ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά και με επάρκεια στην εκ του νόμου αποστολή του και τις προβλεπόμενες από αυτόν αρμοδιότητές του. Ειδικότερα τα ως άνω σοβαρά εγκληματικά λάθη, ενέργειες, παραλείψεις, ολιγωρίες, αρρυθμίες και δυσλειτουργίες εντοπίζονται κυρίως στη ΓΓΠΠ, στο ΠΣ, στην Ελληνική Αστυνομία, και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Περιφέρεια και Δήμους), - όχι βέβαια ότι οι λοιπές δυνάμεις πολιτικής προστασίας λειτούργησαν αποτελεσματικά και στο βαθμό των δυνατοτήτων τους - όπως αυτές προσδιορίστηκαν και εξειδικεύτηκαν αναλυτικά ανωτέρω, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και σε άλλες αρμόδιες κρατικές αρχές, φορείς και υπηρεσίες, αφού δεν έχουν περιέλθει σε γνώση μου όλα τα αιτούμενα απαραίτητα έγγραφα στοιχεία και πληροφορίες. Τα φαινόμενα δυσλειτουργίας, και το διαπιστούμενο επιχειρησιακό, υπό την ευρεία έννοια του όρου, έλλειμμα, εντοπίζεται κυρίως σε δράσεις συντονισμού, επικοινωνίας και συνεργασίας των εμπλεκόμενων δυνάμεων πολιτικής προστασίας καθώς και σε λάθη, ενέργειες και παραλείψεις κατά τις δράσεις ετοιμότητας, κινητοποίησης και αντιμετώπισης και γενικά της διαχείρισης της κρίσης εκ του καταστροφικού αυτού φαινομένου.

Ο μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας, αποδείχθηκε εν τέλει και εκ του αποτελέσματος, ότι κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τη λήξη της προηγούμενης αντιπυρικής περιόδου μέχρι και την έναρξη της τρέχουσας αντιπυρικής περιόδου, δεν κατόρθωσε, όπως επιβάλλονταν εκ του νόμου και της αποστολής του αλλά και των σχετικών Εγκυκλίων της ΓΓΠΠ, να είναι στην πράξη – και όχι επί ασκήσεως - κατάλληλα και έγκαιρα προετοιμασμένος και επαρκώς επιχειρησιακά οργανωμένος και να βρίσκεται πάντοτε ετοιμοπόλεμος και σε κατάσταση αυξημένης ετοιμότητας, όταν οι περιστάσεις το απαιτούν, όπως πχ όταν ο δείκτης κινδύνου πυρκαγιάς σε μια περιοχή, όπως για παράδειγμα στην Αττική την 23^η Ιουλίου 2018, είναι υψηλός (Κατηγορία Κινδύνου 4), προκειμένου να αντιμετωπίσει και γενικά να διαχειριστεί ταυτόχρονα και μάλιστα στην ίδια ή έστω και σε άλλη Περιφέρεια ταυτόχρονα δύο μεγάλες καταστροφές, λόγω δασικών πυρκαγιών και με την έκταση και ένταση σαν αυτές που εκδηλώθηκαν στην Κινέτα και στο Νταού Πεντέλης – Καλλιτεχνούπολη - Ν. Βουτζά – Μάτι – Κόκκινο Λιμανάκι. Και αυτό στην προκειμένη περίπτωση δεν ήταν απλά μόνο εμφανέστατο στις καταστροφικές πυρκαγιές της 23 Ιουλίου 2018, ότι δηλαδή ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας, ως αρμόδιος μηχανισμός του Κράτους για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών και λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και

διαχείρισης των συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών, έτσι ώστε να υπάρχει άμεσος έλεγχος αυτών που ενδέχεται να εκδηλωθούν κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου, δεν ήταν προετοιμασμένος για τη λήψη κατάλληλων μέτρων και ανάληψη αποτελεσματικών δράσεων, αλλά πρωτίστως και το σημαντικότερο είχε άμεσες επιπτώσεις στις απώλειες εκ της συγκεκριμένης καταστροφής, που απολογιστικά μέχρι σήμερα αριθμούν 96 ανθρώπινα θύματα, 31 άλλους σοβαρά τραυματίες καθώς και μεγάλης έκτασης ζημιές σε δομές, υποδομές και περιουσίες πολιτών και το φυσικό περιβάλλον.

Ωστόσο, επιφυλάσσομαι, όταν περιέλθουν σε γνώση μου όλα τα αιτούμενα αρμοδίως από όλες τις εμπλεκόμενες δυνάμεις πολιτικής προστασίας, άλλες αρμόδιες αρχές, υπηρεσίες και φορείς για τη συγκεκριμένη πυρκαγιά έγγραφα στοιχεία και σχετικές πληροφορίες, να συνταχθεί οριστική Τεχνική Έκθεση για τα αίτια και τις συνθήκες της καταστροφικής πυρκαγιάς και τις απώλειες εξ αιτίας αυτής.-

Επισυναπτόμενα:

- 1.- Παράρτημα με μετεωρολογικά στοιχεία
- 2.- Βιογραφικό Σημείωμα

Αθήνα, 17 Αυγούστου 2018

- Ο -

Τεχνικός Σύμβουλος

**Ανδριανός Γκουρμπάτσης
Αντιστράτηγος – Υπαρχηγός ΠΣ, ε.α, Νομικός
Ειδικός Ερευνητής – Δικαστικός Πραγματογνώμονας
Διερεύνησης Εγκλημάτων Εμπρησμού**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Επισυναπτόμενο στην από 17 Αυγούστου 2018 (Προκαταρκτική) Τεχνική Έκθεση του Ανδριανού Γκουρμπάτση)

Πίνακας

Μετεωρολογικά δεδομένα για την πυρκαγιά στο Νταού Πεντέλης την 23 Ιουλίου 2018, από τον Μετεωρολογικό Σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Πεντέλη

Ωρα Τοπική	Θερμοκρασία σε (C ⁰)	Υγρασία %	Ελάχιστη ταχύτητα ανέμου (km/h)	Μέγιστη ταχύτητα ανέμου (km/h)	Διεύθυνση ανέμου
16:30	30,9	35	45,1	74	WNW
16:40	30,6	34	54,7	88,5	WNW
16:50	30,5	34	48,3	78,9	WNW
17:00	30,8	33	57,9	83,7	WNW
17:10	31,1	36	49,9	80,5	WNW
17:20	29,1	42	54,7	78,9	WNW
17:30	28,8	43	41,8	70,8	W
17:40	28,9	43	33,8	51,5	WNW
17:50	29,4	41	35,4	53,1	W
18:00	29,6	39	38,6	57,9	W
18:10	29,4	41	32,2	49,9	W
18:20	29,1	36	43,5	64,4	WNW
18:30	28,8	36	45,1	69,2	W
18:40	28,6	37	48,3	74	WNW
18:50	28,6	37	56,3	80,5	WNW
19:00	28,6	37	56,3	80,5	WNW
19:10	28,4	38	59,5	90,1	WNW
19:20	27,9	40	69,2	95	WNW
19:30	27,7	40	64,4	88,5	WNW
19:40	27,9	38	57,9	78,9	WNW
19:50	28,4	33	59,5	82,1	WNW
20:00	27,1	43	61,2	78,9	WNW
20:10	26,9	40	49,9	74	WNW
20:20	27,3	39	37	57,9	WNW
20:30	27,9	36	38,6	56,3	WNW

Πηγή: Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών / Στοιχεία από Μετεωρολογικό Σταθμό ΠΕΝΤΕΛΗΣ